

**PROGRAM NAUCZANIA RELIGII GRECKOKATOLICKIEJ
DLA METROPOLII PRZEMYSKO-WARSZAWSKIEJ
KOŚCIOŁA GRECKOKATOLICKIEGO W POLSCE**

Program obejmuje:

- oddział zerowy
- klasy I – III Szkoły Podstawowej
- klasy IV - VI Szkoły Podstawowej
- klasy I – III Gimnazjum
- klasy I – III Liceum Ogólnokształcące

WPROWADZENIE

W Kodeksie Kanonów Kościołów Wschodnich w kanonie 617 czytamy: „Poszczególne Kościoły *sui iuris*, a zwłaszcza ich biskupi, mają poważny obowiązek prowadzenia katechezy, która doprowadza wiarę do dojrzałości i formuje ucznia Chrystusowego poprzez głębsze i bardziej uporządkowane poznanie nauki Chrystusa i coraz mocniejsze z dnia na dzień trwanie przy Jego Osobie”. Również Jan Paweł II w adhortacji apostolskiej *Catechesi tradendae* mówi „Katecheza jest wychowaniem w wierze dzieci, młodzieży i dorosłych; obejmuje przede wszystkim wyjaśnienie nauki chrześcijańskiej, podawane na ogół w sposób systematyczny i całościowy w celu wprowadzenia wierzących w pełnię życia chrześcijańskiego”. Jak widać katecheza powinna być bardzo ważna dla każdego członka Kościoła. Katecheza zaczyna się od najmłodszych lat w rodzinie potem jest kontynuowana w szkole i parafii. Należy jednak pamiętać, iż adresatami Dobrej Nowiny nie są jedynie ludzie wierzący, ale są nimi również niewierzący jaki i ci, którzy żyją w stanie obojętności religijnej.

Sytuacja Kościoła Greckokatolickiego w Polsce jest specyficzna. Parafie są rozmieszczone po całym terytorium Polski i są stosunkowo nieliczne. Poza tym bardzo często klasy są łączone i nauka nie zawsze odbywa się na terenie szkoły. Bardzo często dzieci muszą dojeżdżać parę kilometrów na religię. Specyficzna sytuacja dotyczy również czterech ukraińskich szkół, na poziomie gimnazjalnym i licealnym, gdzie młodzież gromadzi się z różnych miejscowości. Objęcie ich należną duszpasterską opieką również jest wielkim wyzwaniem. Widząc potrzebę usystematyzowania nauczania religii greckokatolickiej w Polsce Jego Ekscelencja Ksiądz Arcybiskup Jan Martyniak Metropolita Przemysko-Warszawski powołał Komisję Naukową, której zadaniem jest opracowanie programu nauczania religii dla grekokatolików żyjących w Polsce.

Komisja uzgodniła, iż logicznym jest skorzystanie z doświadczeń Dziedzictwa Kościołów Katolickich w dziedzinie katechezy. Dlatego też Komisja oparła się o Podstawę Programową Katechezy Kościoła Katolickiego w Polsce oraz Kościoła Greckokatolickiego na Ukrainie, uwzględniając oczywiście sytuację naszego Kościoła w diasporze.

Rozumiejąc, iż jesteśmy razem w Kościele Powszechnym, również przy tworzeniu programu religii Komisja korzystała z programu zatwierdzonego przez Konferencję Episkopatu Polski a w szczególności opracowując program dla gimnazjum i liceum. W wielu miejscach jest to adaptacja Programu zatwierdzonego przez Konferencję Episkopatu Polski do potrzeb, sytuacji a także odrębności liturgicznej, obrzędowej i duchowej Kościoła Greckokatolickiego. Jednak program religii greckokatolickiej różni się pod wieloma względami, jeżeli chodzi o tradycję Kościoła, obrządek, sytuację społeczną i historię naszego narodu. Komisja szczególną troskę położyła na następujące działy: Pismo Święte, Rok liturgiczny, Liturgika, Modlitwy i Śpiew cerkiewny, Teologia i aktualne zagadnienia z życia Kościoła Greckokatolickiego.

Program w całości ma być realizowany w klasach pojedynczych, jak również w klasach łączonych. Przedstawiony program nauczania religii daje katechecie pełną możliwość jego realizacji. Priorytetem wydaje się ujednoczenie nauczania religii na terenie całej Polski.

Niech każdy uczeń szczerym sercem wielbi Pana Boga razem ze swoją rodziną i całym Kościołem!

Ks. Jan Hałuszka
Przewodniczący Komisji Naukowej

Przemysł, dnia 4.12.2007 r.

PODSTAWA PROGRAMOWA

PODSTAWA PROGRAMOWA KATECHEZY KLASY 1-3 SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Cele katechetyczne:

- Kształtowanie świadomości dziecięstwa Bożego rozpoczętego na chrzcie świętym;
- Kształtowanie umiejętności odnajdywania śladów Boga w otaczającym świecie;
- Budzenie zainteresowania życiem wiary i doświadczenia radości z wiary;
- Poznanie podstawowych prawd wiary wpływających na kształtowanie postaw;
- Wprowadzanie w historię zbawienia, które jest celem ukazania działania miłosiernego Boga w historii świata i ludzi;
- Kształtowanie umiejętności włączenia się w cerkiewne święta (Liturgia Św., rok liturgiczny, ukraińska tradycja);
- Kształtowanie postawy zaufania, jako podstawy nawrócenia i pokuty - fundamentów pełnego przeżycia sakramentu pojednania;
- Uzdolnienie do pełnego i aktywnego uczestnictwa w Eucharystii;
- Uczenie nawiązywania dialogu z Bogiem i udzielania odpowiedzi na Jego apel;
- Przygotowanie do modlitwy liturgicznej i prywatnej (dziękczynnej, chwalebnej);
- Zdolność kształtowania sumienia na podstawie przykazania miłości w Dekalogu i Ewangelii;
- Kształtowanie osobowości (odpowiednio do wieku) na przykładzie świętych;
- Kształtowanie umiejętności nawiązywania kontaktów z rówieśnikami i dorosłymi;
- Kształtowanie świadomości przynależenia do społeczności Kościoła;
- Pogłębienie związku własnego życia z życiem Kościoła i odnajdywanie w nim swojego miejsca.

Treści:

- W codziennym życiu spotykamy kochającego Boga;
- Bóg do nas mówi, woła po imieniu, zaprasza do przyjaźni, jest zawsze blisko nas.
- Jezus - Słowem Boga do nas - Jego życie i zarys nauki;
- Jezus żyje w Kościele: wybór Apostołów, Duch Święty prowadzi i umacnia życie pierwotnego Kościoła, Eucharystia - centrum życia Kościoła, powtórne przyjście Pana;
- Dzieło stworzenia przejawem miłości Bożej;
- Dzieło odkupienia wyrazem bezgranicznej miłości;
- Rok liturgiczny: Post Filipowy (Pyłypiwka) - Boże Narodzenie, Wielki Post - misterium paschalne.
- Pokuta i sakrament pojednania - drogą powrotu do Boga;
- Świętowanie Wielkanocy - świętowanie niedzieli;
- Eucharystia - sakrament jedności i miłości zbawczej, krzepiącej uczty, obecności Chrystusa;
- Nabożeństwa okresowe wyrazem pobożności Kościoła;
- Modlitwa - rozmowa ze spotkanym Jezusem;
- Maryja, Matka Jezusa i nasza, wzorem rozmodlenia (modlitwy, pieśni i piosenki);
- Modlitwa w Starym i Nowym Testamencie: wzór modlitwy człowieka wiary;
- Modlitwy liturgiczne i samodzielnie tworzone;
- Postawy wdzięczności, przeproszenia i przebaczenia;
- Wiara źródłem ludzkiej życzliwości, pogody ducha, radości;
- Dekalog wyrazem troskliwej miłości Boga wobec ludzi;

- Ewangelia miłości zasadą życia dzieci Bożych (przykazanie miłości);
- Przykłady życia według Ewangelii;
- Troska o dobro wspólne: klasowe, rodzinne, parafialne;
- Każdy ochrzczony ma swoje miejsce w Kościele, co już teraz mogą uczynić dla Kościoła.

Zadania nauki religii:

- Uświadamianie uczniom istnienia rzeczywistości religijnej;
- Zakorzenianie wiary w sferze emocjonalnej i wolitywnej;
- Rozwijanie w uczniach zaciekawienia i postawy otwartości na poznanie Jezusa;
- Zapoznanie z wybranymi wydarzeniami z historii zbawienia, stworzenie świata, ludzi i aniołów, grzech ludzi,
- Kościół realizujący posłannictwo Chrystusa,
- Maryja Matką Chrystusa i naszą;
- Uświadamianie owoców i zobowiązań wynikających z przyjęcia Chrztu Świętego;
- Wprowadzenie uczniów do pełnego uczestnictwa we Mszy świętej;
- Wychowanie do systematycznego korzystania z sakramentów pokuty i Eucharystii;
- Wprowadzenie w religijny wymiar przeżywania świąt, który jest celem świadomego spotkania z Jezusem w wydarzeniach zbawczych;
- Zachęcanie do uczestnictwa w nabożeństwach;
- Uczenie podstawowych modlitw;
- Kształtowanie wrażliwego sumienia;
- Rozwijanie postawy zaufania do Pana Boga i odpowiedzi na Jego wezwanie;
- Rozwijanie postawy życzliwości i koleżeństwa wobec rówieśników;
- Rozwijanie postawy szacunku wobec rodziców i innych dorosłych;
- Uwrażliwianie na zagrożenie własnego zdrowia i innych;
- Budowanie wspólnoty i jedności w rodzinie, w klasie, w parafii.

PODSTAWA PROGRAMOWA KATECHEZY KLASY 4 - 6 SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Cele katechetyczne:

- Budzenie zainteresowania przesłaniem Bożym;
- Uzdolnienie do odczytania w nauczaniu biblijnym wezwania Bożego dla swojego życia;
- Przygotowanie do samodzielnego czytania tekstów ze zrozumieniem;
- Ukazywanie wiary jako pomocy w zrozumieniu swego życia i świata;
- Zdobywanie umiejętności symbolizowania, czynnego, świadomego i radosnego włączenia się w liturgię Kościoła;
- Pogłębione przeżywanie roku liturgicznego i sakramentów;
- Interpretacja ludzkiego (ucznia) doświadczenia w świetle wezwania Bożego - kształtowanie sumienia;
- Kształtowanie refleksyjnej postawy wobec różnych sytuacji życiowych i zobowiązań moralnych;
- Gotowość otwarcia się na Boga w modlitwie;
- Poczucie przynależności, posiadanie własnego miejsca i odczytywanie własnych zadań w społeczności Kościoła, narodzie, rodzinie, grupie szkolnej i koleżeńskiej;
- Przyjęcie postawy motywującej do odpowiedzialnego uczestnictwa;
- przybliżenie Liturgii jako modlitwy całego Kościoła z ofiarą samego Chrystusa
- Kształtowanie postawy odpowiedzialności;
- Odpowiedzialne podjęcie zadań w najbliższym otoczeniu;
- Odnajdywanie własnego miejsca i zadań w życiu rodziny, szkoły, Kościoła i innych społecznościach;

Treści:

- Podstawowe wiadomości o Piśmie Świętym;
- Bóg Ojciec objawiający swoją miłość w dziele stworzenia i dziejach narodu wybranego;
- Tajemnica miłosierdzia Bożego;
- Opatrzność Boża;
- Życie i dzieło Jezusa Chrystusa;
- Duch Święty w życiu Kościoła i chrześcijanina;
- Prawda słowa Bożego odpowiedzią na ludzkie pytania i pomocą w kształtowaniu ludzkiego życia;
- Chrześcijańskie korzenie narodu ukraińskiego i ich związek z dzisiejszą kulturą;
- Eucharystia sakramentem miłości;
- Liturgiczne świętowanie tajemnicy śmierci i zmartwychwstania Jezusa Chrystusa;
- Odkrywanie świata wartości;
- Dekalog wyrazem troski Boga o szczęście człowieka;
- Błogosławieństwa;
- Kształtowanie własnego sumienia, charakteru;
- Wartość oraz zagrożenia życia i zdrowia wobec trudnych sytuacji życiowych: choroba, cierpienie, śmierć;
- Rok liturgiczny - sens, wartość, postawy, zwyczaje, powiązanie z Biblią;
- Modlitwa jako podstawa życia ludzkiego;
- Biblijne przykłady ludzi modlitwy, jej sposobów i rodzajów;
- Zewnętrzny wygląd cerkwi, style w architekturze, wewnętrzny podział świątyni;
- Znaczenie obrzędów i gestów liturgicznych

- Biblijne przykłady odpowiedzi na wezwanie Boże;
- Misja chrześcijanina w Kościele i świecie;
- Zadania w życiu społecznym: wobec rodziny, szkoły, grupy, Kościoła.

Zadania nauki religii:

- Wprowadzać w lekturę Pisma Świętego, kształtować umiejętność odbioru tekstów biblijnych;
- Zapoznawać z wybranymi fragmentami Pisma Świętego, Starego i Nowego Testamentu;
- Motywować uczniów do poznawania i przygotowywać do odbioru tekstów biblijnych;
- Wprowadzać w podstawowe prawdy wiary Kościoła w oparciu o teksty biblijne;
- Wprowadzać w związki Biblii, wiary i Kościoła z życiem narodu oraz kultury chrześcijańskiej;
- Pomóc w pogłębianiu przeżywania roku liturgicznego w łączności z podejmowanymi prawdami biblijnymi;
- Pomóc w rozumieniu liturgii, a zwłaszcza Eucharystii;
- Kształtować umiejętność symbolizowania;
- Kształtować umiejętność czynnego, świadomego i zaangażowanego włączania się w liturgię Kościoła;
- Wskazywać chrześcijańskie motywy wyborów w codziennym życiu;
- Pomóc w budowaniu systemu wartości opartego na wierze;
- Budzić postawę szacunku i zaufania Bogu;
- Pogłębiać sposoby i rodzaje modlitwy w oparciu o przykłady biblijne;
- Pogłębiać osobisty kontakt z Bogiem w modlitwie;
- Kształtować postawę odpowiedzialności z akcentem na zadania wobec: rodziny, klasy, szkoły, grupy rówieśniczej, Kościoła - pomóc w odnajdywaniu własnego miejsca i zadań; rozwijać poczucie przynależności;
- Wzmacniać właściwe relacje z rodziną;
- Kształtować postawę szacunku dla siebie i innych;
- Kształtować postawę odpowiedzialności i podejmowania zadań w środowisku życiowym;

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi i ścieżkami przedmiotowymi

Przedmioty szkolne

Język polski

Treści:

- Pojęcia nadawcy i odbiorcy, sposoby rozpoznawania intencji wypowiedzi;
- Właściwości opowiadania, opisu, dialogu oraz prostych form użytkowych;
- Związki znaczeniowe między wyrazami;
- Pojęcia: fikcja literacka, świat przedstawiony, nadawca, przedmiot mówiący, narracja, przenośnia, rytm;
- Różnice między językiem potocznym a językiem literatury oraz językiem regionu;
- Terminy: bohater, wątek, akcja, autor, narrator, epitet, porównanie, wyraz dźwiękonaśladowczy, rym, zwrotka, refren, baśń, opowiadanie, powieść, proza, poezja;
- Terminy związane z przekazami ikonicznymi, radiem, telewizją, filmem, teatrem, prasą;
- Lektury.

Historia i społeczeństwo

Treści:

- Ja i inni. Moja postawa wobec innych. Koleżeństwo, przyjaźń, miłość. Prawa moje i prawa innych. Stosunek do środowiska przyrodniczego i kulturowego;
- Ja i inni. Wolność osobista a przewidywanie konsekwencji własnych zachowań, odpowiedzialność i obowiązki. Wzorce osobowe – wybrane postacie historyczne i współczesne;
- Wartości: prawda, dobro, sprawiedliwość i piękno w otaczającym świecie;
- Społeczeństwo. Postawy prospołeczne i aspołeczne;
- Symbole i święta narodowe, religijne.

Sztuka (plastyka, muzyka)

Treści:

- Różnorodność muzyki ojczystej, w tym regionalnej;
- Kontakt z dziełami sztuki plastycznej - ikony, galerie, muzea;
- Środki wyrazu plastycznego i działania plastyczne w różnych materiałach, technikach i formach.

Przyroda

Treści:

- Złożoność świata żywego;
- Ziemia w układzie słonecznym.

Ścieżki edukacyjne

Edukacja prozdrowotna

Treści:

- Higiena ciała, odzieży, obuwia, miejsca pracy i wypoczynku;
- Bezpieczeństwo na drodze, podczas gier i zabaw ruchowych;
- Rozpoznawanie własnych mocnych i słabych stron, zalet i wad; kształtowanie właściwego stosunku do własnych pozytywnych i negatywnych emocji; radzenie sobie w sytuacjach trudnych i umiejętność szukania pomocy; zachowania sprzyjające i zagrażające zdrowiu;
- Podstawowe zasady i reguły obowiązujące w relacjach międzyludzkich;
- Problemy i potrzeby kolegów niepełnosprawnych, osób chorych i starszych.

PODSTAWA PROGRAMOWA DLA GIMNAZJUM

Cele katechetyczne:

- Wychowanie chrześcijanina świadomego i odpowiedzialnego za swoją wiarę, kochającego Boga, Kościół i własną Ojczyznę;
- Ukazanie sensu życia proponowanego przez chrześcijaństwo;
- Wprowadzenie w świat pojęć religijnych przez poznanie orędzia zbawczego Biblii oraz teologii, prawd wiary i zasad moralnych;
- Przedstawienie osoby i odkupieńczego charakteru dzieła Jezusa Chrystusa;
- Wychowanie do udziału w liturgii roku kościelnego i sakramentów oraz do modlitwy liturgicznej;
- Przygotowanie do umiejętnego wyboru dobra w konkretnych sytuacjach życiowych;
- Wdrożenie do przestrzegania przykazania miłości w zakresie indywidualnym i społecznym;
- Odniesienie działań człowieka do woli Boga;
- Przygotowanie do podjęcia misji świadczenia o prawdach wiary i wartościach chrześcijańskich.

Treści:

- Co to znaczy być człowiekiem uczciwym, wierzącym, chrześcijaninem, członkiem Kościoła katolickiego?
- Cel ostateczny człowieka - szczęście wieczne (elementy eschatologii);
- Podstawowe wiadomości o Piśmie Świętym: formowanie się ksiąg, języki, gatunki literackie;
- Interpretacja literacka wybranych fragmentów biblijnych;
- Jezus Chrystus - postać historyczna, wcielony Bóg, Odkupiciel człowieka, Założyciel Kościoła;
- Wiara, jej przymioty, znaczenie w życiu człowieka. Trudności wiary;
- Boże objawienie jako pomoc w rozwiązywaniu problemów stojących przed człowiekiem (postaci Starego i Nowego Testamentu);
- Rok liturgiczny w Kościele Greckokatolickim: Post Filipowy (Pyłypiwka), Boże Narodzenie wraz z okresem Narodzenia Pańskiego, Wielki Post (czas przygotowania paschalnego), rekolekcje szkolne. Triduum Paschalne, okres wielkanocny, Zesłanie Ducha Świętego, święta maryjne, uroczystości wybranych świętych, zwłaszcza patronów Ukrainy, świętych i błogosławionych ukraińskich;
- Sakramenty - działanie Chrystusa żyjącego w Kościele;
- Sakrament pokuty i pojednania sakramentem nawrócenia;
- Podstawowe pojęcia etyczne: powinność moralna, sumienie, prawo naturalne, prawo Boże, wartości i ich hierarchia;
- Przykazania *Dekalogu* - ujęcie biblijne, wartości, których bronią, wykroczenia przeciw przykazaniom i ich konsekwencje;
- *Błogosławieństwa* - Nowe Prawo i wypełnienie *Dekalogu*;
- Pojęcie miłości i sposoby jej przeżywania;
- Modlitwa Pańska jako program drogi chrześcijanina;
- Modlitwa - jej znaczenie w życiu chrześcijanina; rodzaje modlitwy;
- Wybrane elementy historii Kościoła na Ukrainie, np.: początki chrześcijaństwa na Rusi Kijowskiej, chrzest Rusi Kijowskiej, Kościół w podziemiu, pielgrzymka Ojca Świętego na Ukrainę;

- Specyfika Kościoła partykularnego (katedra, patroni, sanktuaria, patriarchat, diecezja, biskup, seminarium duchowne, zgromadzenia zakonne);
- Religie świata a chrześcijaństwo;
- Najważniejsze wyznania chrześcijańskie;
- Pozorny konflikt nauki i wiary;
- Formy apostołstwa świeckich.

Zadania nauki religii:

- Wyjaśnić podstawy motywacji życiowej chrześcijanina, iż Bóg daje odpowiedź na problemy nurtujące człowieka;
- Wprowadzić w lekturę Pisma Świętego; rozwijać umiejętność odbioru tekstów biblijnych i w ich świetle rozumieć świat, człowieka, własne powołanie;
- Ukazać wybrane postacie Starego i Nowego Testamentu jako przykłady rozwiązywania problemów w świetle wiary; ukazać jedność Nowego i Starego Testamentu;
- Pogłębić przeżywanie roku liturgicznego. Przedstawić sakramenty jako znaki działania Boga w życiu Kościoła i chrześcijanina; umocnić w świadomości konieczność przyjmowania sakramentu pokuty i Eucharystii;
- Kształtować postawy wewnętrzne związane z sakramentem pokuty i pojednania oraz Eucharystii;
- Wprowadzić podstawowe pojęcia etyczne i sformułować podstawowe zasady moralne: ukazać zasady życia moralnego przez analizę *Dekalogu* i *Błogosławieństw*;
- Wprowadzić w lekturę Pisma Świętego; ukazać bogactwo Modlitwy Pańskiej jako drogi chrześcijanina;
- Przedstawić historię Kościoła jako pielgrzymkę ludzi wierzących w Chrystusa: ukazać rolę Kościoła w życiu narodu ukraińskiego;
- Uświadomić motywy wiary chrześcijańskiej; przygotować do samodzielnego podejmowania i rozwiązywania problemów religijnych, wdrożyć do apostołstwa świeckich.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi i ścieżkami przedmiotowymi

Przedmioty szkolne

Język polski

Treści:

- Pojęcia związane z retoryką i wypowiedziami o strukturze logicznej: teza, argument, przesłanka, wniosek, pogląd, ocena;
- Pojęcia: myśl przewodnia, sensory symboliczne i metaforyczne utworu, realizm, fantastyka, groteska, narracja, symbol, alegoria, ironia, apostrofa, antyteza, kontrast;
- Rodzaje literackie oraz gatunki związane z epiką, dramatem i liryką.

Lektura:

- Wybrane utwory z klasyki światowej: *Biblia* (fragmenty). *Pieśń o Rolandzie* (fragmenty). W. Szekspir, *Romeo i Julia*, K. Dickens *Opowieść wigilijna*, A. de Saint-Exupery *Mały Książę*, H. Sienkiewicz, *Quo vadis?*;

- Wybrane z czasopism i prasy codziennej teksty publicystyczne, informacyjne, reklamowe.
- Inne wytwory kultury (np. przedstawienia teatralne, filmy, słuchowiska radiowe, programy TV, przekazy ikoniczne, poezja śpiewana);

Historia

Treści:

- Periodyzacja dziejów i pojęcie czasu w historii;
- Cywilizacje starożytne - dorobek kultury i jego trwałość (Egipt, Izrael, Grecja, Rzym).
- Powstanie chrześcijaństwa i pierwsze wieki jego rozwoju;
- Europa i świat śródziemnomorski w wiekach średnich (Bizancjum, uniwersalizm cesarski i papieski oraz ich wzajemne stosunki, ruch krucjatowy, jedność i różnorodność kultury średniowiecza);
- Wielkie odkrycia geograficzne i podbój Nowego Świata;
- Europa i świat w XVI-XVII wieku: reformacja i reforma katolicka;
- Przemiany społeczne i cywilizacyjne XIX wieku;
- II wojna światowa.

Wiedza o społeczeństwie

Treści:

- Sens i cel życia; życie jako fundamentalna wartość;
- Kryteria dojrzałej osobowości i odpowiedzialność za własny rozwój;
- Rola autorytetu w życiu człowieka oraz właściwy jego wybór;
- Różnice w rozwoju psychoseksualnym dziewcząt i chłopców;
- Miłość i jej rozwój: miłość młodzieńcza, miłość dojrzała;
- Miłość i rodzicielstwo jako główne funkcje płciowości;
- Problem inicjacji seksualnej; związek między aktywnością seksualną a miłością i odpowiedzialnością;
- Kształtowanie więzi w rodzinie; konflikty w rodzinie i ich rozwiązywanie;
- Trudne sytuacje w życiu rodzinnym: rodzina niepełna, sieroctwo biologiczne i społeczne uzależnienia, ubóstwo; formy pomocy rodzinie;
- Wpływ mass mediów i form spędzania wolnego czasu na kształtowanie osobowości;

Sztuka (plastyka, muzyka)

Treści:

- Różnorodność muzyki ojczystej, w tym regionalnej, muzyki innych narodów i regionów świata;
- Kontakt z dziełami sztuki plastycznej - ikony, muzea;
- Środki wyrazu plastycznego;
- Różnorodne sposoby komunikowania;
- Krajobraz kulturowy.

Biologia

Treści:

- Struktura organizmu i jego funkcje;

- Budowa i funkcjonowanie układów organizmu człowieka;
- Stan zdrowia i choroby;
- Etapy biologicznego i psychicznego rozwoju człowieka i potrzeby z nimi związane;
- Działania człowieka w środowisku przyrodniczym i ich konsekwencje.

Geografia

Treści:

- Ziemia jako część Wszechświata;
- Ziemia jako środowisko życia, jej historia i obraz współczesny;
- Interakcja Ziemia – człowiek;
- Źródła konfliktów i próby ich rozwiązywania;
- Problemy integracyjne na świecie, w Europie i w Polsce.

PODSTAWA PROGRAMOWA KATECHEZY DLA LICEUM

Cele katechetyczne:

- Doprowadzenie do odkrycia przez ucznia godności danej mu przez Boga Stwórcę;
- Odkrywanie prawdy o Bogu Stwórcy wszechświata; przybliżenie do Tajemnicy Chrystusa i Jego przesłania;
- Ukazanie liturgii jako oddawania przez wspólnotę Kościoła czci Bogu Stwórcy;
- Przygotowanie do podejmowania samodzielnych decyzji w oparciu o motywację chrześcijańską wypływającą z faktu przyjęcia chrztu; integrowanie orędzia chrześcijańskiego z ludzkim doświadczeniem codzienności;
- Ukształtowanie umiejętności modlitwy jako drogi do odkrycia i realizacji powołania chrześcijańskiego;
- Przeżywanie Eucharystii jako uczty miłości budującej wspólnoty, w których chrześcijanin realizuje swoje powołanie;
- Doprowadzenie do umiejętności znalezienia się w sytuacji dialogu ze światem.

Zadania nauki religii:

- Prowadzić do odkrycia przez uczniów powołania do właściwego wyboru drogi życia;
- Dopełniać obraz Boga Stwórcy, Pana Stworzyciela, a także prawa moralne;
- Ukazać Chrystusa przynoszącego orędzie prawdy i wolności, wzywającego do nawracania się;
- Uzdolnić do przyjęcia Chrystusa jako najlepszego wzorca, uczestniczącego w „radości i nadziei, smutku i trwodze ludzi współczesnych”;
- Pogłębiać rozumienie i przyjąć prawdę o Chrystusie zmartwychwstałym;
- Wprowadzić w rozumienie symboli, przy pomocy których wyrażamy w liturgii cześć Bogu;
- Ukazać uświęcający wymiar uczestnictwa w liturgii;
- Wprowadzać w liturgię Kościoła domowego;
- Ukazać życie chrześcijanina jako drogę ku doskonałości;
- Ukazać trudności związane z podjęciem obowiązków dojrzałego członka społeczeństwa;
- Uczyć krytycznego spojrzenia na bieżące wydarzenia;
- Formować prawe sumienie;
- Pogłębiać znajomość etyki małżeńskiej;
- Kształtować szacunek i tolerancję wobec osoby;
- Wprowadzić w rozumienie modlitwy jako wznoszenia swej duszy ku Bogu, szansy odkrycia swej godności i powołania;
- Ukazywać modlitwę jako szansę odkrywania działania Boga w swoim życiu;
- Ukazać Eucharystię jako źródło miłości chrześcijańskiej;
- Ukazać miłość chrześcijańską jako zasadę życia we wspólnocie;
- Kształtować potrzebę świadczenia o wierze w Jezusa Chrystusa na współczesnych areopagach;
- Prezentować naukę społeczną Kościoła jako inspirację chrześcijańskiej aktywności.

Treści:

- Biblijna teologia powołania, droga wiary osób powoływanych w Biblii;
- Powołania w Kościele, sposoby ich realizacji;
- Przykłady osób realizujących swe powołanie w Kościele Greckokatolickim;

- Istnienie Boga i zmysł wiary;
- Przymioty Boga (miłosierdzie, dobroć, Bóg jest Miłością, Prawdą);
- Chrześcijanin wobec ewolucyjnej wizji świata;
- Objawienie Boże a objawiania prywatne;
- Rola Chrystusa w historii ludzkości;
- Chrystus wyzwalający i przemieniający człowieka; ukazujący korzenie ludzkiej godności;
- Zmartwychwstanie Chrystusa i nasze zmartwychwstanie;
- Życie wieczne;
- Rodzaje znaków używanych w liturgii;
- Niedziela czasem świętowania;
- Eucharystia angażującym i zobowiązującym spotkaniem z działającym Chrystusem;
- Elementy liturgii Kościoła domowego;
- Liturgia przeżywana w sakramencie chorych;
- Dojrzała osobowość, samowychowanie, praca nad charakterem;
- Permanentna formacja sumienia, wezwanie Chrystusa do doskonałości;
- Hierarchia wartości;
- Zagadnienia etyki małżeńskiej i bioetyki;
- Zjawiska przełomu wieku;
- Zagadnienia wojny i pokoju;
- Praca, bezrobocie – sposoby życia w sytuacji bezrobocia, szukanie realizacji powołania w służbie innym;
- Różne formy modlitwy;
- Biblia źródłem kształtowania postaw modlitewnych;
- Świadectwa postaw modlitewnych;
- Chrystus który „nie przyszedł aby mu służyło lecz aby służyć”;
- Eucharystia sakramentem jedności i służby;
- Maryja jako „Służebnica Pańska”;
- Wzorce postawy służebnej;
- Przebaczenie chrześcijańskie, rola sakramentu pojednania dla wspólnoty;
- Wspólnota rodzinna – spotkanie mężczyzny i kobiety, świadczenie miłości w rodzinie, Kościół domowy;
- Wydarzenia z życia Kościoła ukazujące go jako wspólnotę realizującą zasadę miłości;
- Uczestnictwo chrześcijanina w życiu społeczeństwa i narodu jako realizacja postawy służby;
- Zaangażowanie chrześcijanina na rzecz „małych ojczyzn”;
- Uczestnictwo chrześcijanina w kulturze, kultura masowa i elitarna, arcydzieło – kicz;
- Kultura języka;
- Relacja między rozumem i wiarą;
- Pojęcie wiary dojrzałej;
- Zjawisko religii, informacje na temat innych religii, dialog między religijny;
- Wzywianie stawiane przez sekty.

Osiągnięcia:

- Odczytanie przez ucznia człowieczeństwa jako zadanego mu daru;
- Odkrywanie zamysłu Bożego, tego, co Bóg chce powiedzieć człowiekowi przez stworzenie;
- Odnalezienie swego miejsca w stworzonym świecie;
- Odczytanie ostatecznego powołania chrześcijanina;
- Dostrzeganie w uczestnictwie w liturgii drogi do przybliżania się ku Bogu i pomocy w

- osiągnięciu doskonałości;
- Uczestnictwo w liturgii jako pogłębienie więzi z Chrystusem i Jego Kościołem, uzdalniające do wyraźniejszego zaangażowania się po stronie dobra;
- Zdolność samodzielnego analizowania zjawisk zachodzących we współczesnym świecie i krytycznej refleksji nad nimi;
- Umiejętność podejmowania samodzielnych decyzji moralnych;
- Rozumienie życia chrześcijańskiego jako procesu permanentnego nawracania się, dążenia do doskonałości oraz nabywania umiejętności życia we wspólnotcie;
- Znajomość różnych form modlitwy;
- Spojrzenie na modlitwę jako na centralny punkt życia chrześcijanina;
- Realizowanie potrzeby modlitwy;
- Przyjmowanie postawy służby, czynienie miłości w różnych jej formach, zależnie od potrzeb wspólnoty;
- Umiejętność wskazywania wartości wnoszonych przez chrześcijaństwo w kulturę;
- Zdolność publicznego wyznania wiary;
- Postawa aktywności chrześcijańskiej;
- Przyjmowanie postawy dialogu;

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi i ścieżkami przedmiotowymi

Przedmioty szkolne

Język polski

Treści:

- Język jako zjawisko semiotyczne: pojęcie znaków, podstawowe funkcje znaku językowego: komunikowanie, informowanie, ekspresja, impresja, język jako system znakowy; mówiona i pisana wersja języka;
- Wypowiedź językowa: wartościowanie wypowiedzi językowych: poprawność, błąd językowy, prawdziwość-fałszywość, szczerowość-kłamstwo, wartość estetyczna wypowiedzi, etyka mówienia: uczciwość, agresja językowa, wulgarność, manipulacja językowa;
- Retoryczne użycie języka: werbalne i niewerbalne środki komunikacji, retoryczne środki perswazji i ekspresji, stosowność i skuteczność retoryczna, etykieta językowa;
- Stylowe odmiany języka;
- Pojęcia kultury: dzieło literackie i jego wyróżniki, kultura masowa i elitarna; pop-kultura i kultura wysoka, społeczne środki przekazu, uczestnictwo w kulturze: twórcy i odbiorcy;
- Tradycje literackie: konteksty biblijne i antyczne, kontynuacje i nawiązania;
- Tematy, motywy, wątki:
 - miłość, dom, rodzina, śmierć, droga, wędrówka, pielgrzymka itp.,
 - natura a cywilizacja.
- Wartości, kategorie estetyczne i filozoficzne:
 - prawda, dobro, piękno,
 - komizm, humor, ironia, tragizm, patos,
 - sakrum i profanum,
 - wolność, odpowiedzialność, sprawiedliwość, tolerancja,
 - ojczyzna, mała ojczyzna.

Historia

Treści:

Świat

- Różnorodność cywilizacji świata w przeszłości i obecnie;
- Postęp a kryzysy cywilizacyjne. Konflikty społeczne. Wojny, ludobójstwo, Holocaust.

Europa

- Fundamenty Europy; jedność i różnorodność; przemiany ideowe. Rola chrześcijaństwa w tworzeniu tożsamości europejskiej;
- Kształtowanie się narodów Europy; ich wkład w historię; współistnienie i konflikty pomiędzy państwami;
- Przemiany w obrębie struktur, świadomości i obyczajowości społeczeństw europejskich.

Polska

- Państwo polskie i przemiany jego form;
- Uwarunkowania i przeobrażenia polskiej świadomości narodowej i politycznej;
- Postawy jednostek oraz grup społecznych wobec potrzeb epok;
- Wielokulturowość w dziejach Polski; współistnienie religii i wyznań; znaczenie chrześcijaństwa, w tym Kościoła Katolickiego.

Wiedza o społeczeństwie

Treści:

Spółeczeństwo

- Jednostka – grupa – społeczeństwo. Struktura życia społecznego;
- Konflikty społeczne, harmonia społeczna;
- Samoorganizujące się społeczeństwo. Wzory obywatelskiego działania, rola interesów grupowych;
- Społeczeństwo polskie we współczesnym świecie i jego problemy;
- Postawy o istotnym znaczeniu dla życia społecznego. Etyka życia społecznego;
- Kultura życia publicznego. Subkultury młodzieżowe.

Polityka

- Obywatel a władza w systemach totalitarnych, autorytarnych i demokratycznych;
- Fundamentalne zasady demokracji: antyczne i chrześcijańskie korzenie demokracji;
- Demokracja i wartości, konflikt wartości w życiu publicznym;
- Prawa i obowiązki, cnoty obywatelskie, kultura polityczna;
- Formy uczestnictwa obywateli w życiu publicznym.

Prawo

- Funkcje i zadania prawa;
- Rodzaje prawa;
- Prawa człowieka jako istoty ludzkiej w świetle dokumentów międzynarodowych;
- Sztuka wykazania swojej racji – znajdowanie argumentacji prawnej na poparcie swojego stanowiska.

Biologia

Treści:

- Organizm człowieka jako zintegrowana całość i prawidłowe jego funkcjonowanie;
- Elementy genetyki – zasady inżynierii genetycznej, zastosowanie biotechnologii;
- Elementy ekologii – bogactwo form świata ożywionego; środowisko naturalne, wpływ człowieka na środowisko i środowiska na zdrowie człowieka.

Geografia

Treści:

- Funkcjonowanie systemu przyrodniczego ziemi – geosfery. Równowaga ekologiczna a klęski żywiołowe;
- Przyczyny i skutki nierównomiernego rozmieszczenia ludności na Ziemi;
- Problemy demograficzne społeczeństw. Współczesne migracje ludności; procesy przekształcania sieci osadniczej;
- Świat w fazie przemian społecznych, gospodarczych i politycznych. Modernizacja, restrukturyzacja, globalizacja. Biedni i bogaci współczesnego świata;
- Konflikty zbrojne i inne zagrożenia społeczno – ekonomiczne.

PROGRAM NAUCZANIA DLA KLAS 0-III SZKOŁY PODSTAWOWEJ

KLASA 0

„Ja - dziecko Boże”

Program religii dla oddziału zerowego ma na celu wprowadzenie dziecka w tematykę wyznawanej wiary. Katecheza powinna koncentrować się wokół systemu skutecznych działań pedagogicznych i wychowawczych wprowadzając dziecko w życie Kościoła. O rozwoju dziecka w wieku przedszkolnym w dużej mierze decydują procesy poznawcze. W procesach tych pierwszorzędną rolę zazwyczaj odgrywają zdobywane doświadczenia, gdyż myślenie logiczne występuje u dziecka w małym stopniu. Religia w oddziałach zerowych powinna być podstawą do wychowania dziecka w świadomości chrześcijańskiej.

Rozdział I przedstawia Pana Boga jako Stwórcę całego wszechświata, tym samym i każdego człowieka. Uwrażliwia również dziecko na piękno otaczającego nas świata. Następnie Rozdział II formułuje postawę wdzięczności dla Pana Boga za wszystkie dary, które otrzymujemy od Niego, a przede wszystkim za dar życia.

Rozdział III i IV wskazuje na osobę Jezusa Chrystusa jako Syna Bożego, który łączy wszystkich wierzących ludzi w jedną wielką rodzinę – Kościół. Jezus Chrystus jest darem dla nas od Boga, który ma nam wskazywać drogę do Niego. W Rozdziale V Jezus Chrystus przedstawia nam nagrodę, za nasze dobre życie z Bogiem Ojcem – Królestwo Boże.

Rozdział VI i VII omawia ofiarę Jezusa za ludzkość, czas przygotowania się do wielkiego triumfu Chrystusa – Jego zmartwychwstania.

1. Bóg - Dobry Stwórca

Cele katechetyczne

- Zachęcanie do zachowania czci i szacunku dla Boga i Jego imienia;
- Zapoznanie z pozdrowieniami chrześcijańskimi;
- Rozwijanie zainteresowań otaczającym nas światem;
- Formowanie postaw wdzięczności, uwielbienia i radości wobec Boga za otrzymane dary;
- Formowanie postawy szacunku do Pisma Świętego.

Treści

- Bóg stworzył człowieka na swoje podobieństwo, poznanie i rozumienie pojęcia „Bóg – stwórca”;
- Każdy z nas jest piękny w oczach Boga i wszystko co nas otacza jest darem, który zbliża nas do Boga;
- Piękno otaczającego świata;
- Biblijna historia stworzenia człowieka. Godność człowieka wypływająca z faktu stworzenia na obraz Boży;
- Wartość dobra i piękna w świecie stworzonym przez Boga;
- Słowa Boże pouczają nas, jak należy postępować, dlatego mówimy, że są dla nas światłem. Wypełniając wskazania Pana Boga, nie zagubimy się w życiu;
- Pismo Święte Księgą, w której Bóg mówi o sobie.

Zadania nauczyciela religii

- Współpraca z rodzicami w ukazywaniu dziecku wartości chrześcijańskich, które prowadzą do głębszego poznawania Boga i otaczającego nas świata;
- Wspomaganie w moralnym oraz religijnym rozwoju dziecka;
- Uświadamianie rodziców i opiekunów o ważności szacunku do świata stworzonego przez Boga;
- Zapoznanie z Pismem Świętym.

2. Wdzięczność za dar życia

Cele katechetyczne

- Budzenie wdzięczności wobec Boga za dar dzieciństwa Bożego;
- Kształcenie postawy radości za przynależność do Bożej rodziny;
- Budzenie postawy modlitewnej;
- Zaznajomienie z podstawowymi gestami i słowami, które służą wyrażaniu wdzięczności wobec Boga.

Treści

- Głównym symbolem chrześcijanina jest krzyż. Jedną z naszych głównym modlitw jest znak Krzyża Świętego, rola znaku krzyża w życiu chrześcijanina;
- Postawy ciała ludzi modlących się;
- Podczas sakramentu Chrztu każdy z nas otrzymuje imię. Chrzt jest początkiem naszego zjednoczenia z Bogiem;
- Aniołowie opiekunami ludzi z woli Bożej;
- Wybrane modlitwy do Anioła Stróża oraz pieśni i piosenki religijne sprzyjające interioryzacji powyższych treści.

Zadania nauczyciela religii

- Formułowanie postawy szacunku wobec siebie i innych;
- Ukazywanie modeli zachowania się w Kościele, oraz podstawowych czynności i postaw jakie należy praktykować podczas liturgii;
- Kształtowanie postawy dziecka Bożego otrzymanej na chrzcie świętym;
- Kształtowanie w dziecku obrazu kochającego Boga, który towarzyszy mu w czasie wykonywania ulubionej czynności jaką jest zabawa;
- Pomaganie w zrozumieniu prawdy o istnieniu Anioła – Stróża oraz związanej z nią konieczności modlitwy do Aniołów i świętych.

3. Jezus łączy nas w jedną rodzinę

Cele katechetyczne

- Zachęcanie do naśladowania Jezusa i czynienia dobra;
- Zaznajamiania z życiorysem wybranych świętych;
- Zachęcanie do naśladowania świętych.

Treści

- Wierzący w Chrystusa są jedną Bożą rodziną. Rodzinę Tę nazywamy Kościołem. Boża rodzina wspólnie modli się, ma swój dom i swoje spotkania-niedzielną Liturgia Św. Jezus Chrystus jest z nami obecny w swoim Kościele;
- Pojęcia: ołtarz, chrzcielnica, konfesjonał, tabernakulum (darochronylnia, kywot);
- Święci proszą Boga za nami;
- Dobrane piosenki religijne sprzyjające interioryzacji powyższych treści.

Zadania nauczyciela religii

- Uwrażliwianie dziecka na konieczność unikania negatywnych zachowań w czasie liturgii;
- Ukazanie rodziny w szerszym kontekście wspólnoty parafialnej i wspólnoty Kościoła;
- Wychowywać i zachęcać do uczestnictwa w nabożeństwach liturgicznych, pomóc zrozumieć, że Kościół jest Domem Bożym i obowiązkiem każdej rodziny jest uczestniczyć w niedzielę i święta w Liturgii;
- Kształtowanie postawy sprzyjającej opanowaniu umiejętności związanych z modlitwą do Jezusa i świętych.

4. Jezus – darem Boga Ojca dla nas

Cele katechetyczne

- Wskazanie na Najświętszą Marię Pannę, którą Bóg wybiera na Matkę swojego Syna;
- Ukazanie prawdy o Bogu Ojcu, który w Chrystusie ratuje i chroni świat od zła;
- Kształtowanie postawy radości wynikającej z narodzenia Jezusa;
- Kształtowanie postawy wdzięczności za objawienie się Boga ludziom.

Treści

- Pan Bóg, przez swego posłańca - anioła, powiedział Maryi, że Jej Syn będzie Zbawicielem świata. Poznanie wydarzeń związanych ze Zwiastowaniem;
- Okres oczekiwania na przyjście Zbawiciela – Post Filipowy (Pyłypiwka);
- Dobra Nowina mówi, że Bóg – kochający wszystkich ludzi Ojciec – posłał na świat swojego Syna, Jezusa Chrystusa, aby świat zbawić;
- Narodzenia Chrystusa;
- Symbolika ofiarowania Dzieciątka Jezus, wskazanie na możliwość obdarowania Chrystusa;
- Chrzest Jezusa i święto Objawienia Pańskiego.

Zadania nauczyciela religii

- Kształtowanie postawy modlitewnej, ukazanie wartości praktykowania jej w gronie rodzinnym;
- Kształtowanie w dziecku postawy tęsknoty za Bogiem;
- Wprowadzenie w okres Bożego Narodzenia;
- Wyjaśnienie religijnego znaczenia gestów i słów związanych z aktualnie przeżywanym świętem.

5. Jezus głosi Królestwo Boże

Cele katechetyczne

- Formowanie ufnej postawy na modlitwie;
- Kształtowanie postawy wdzięczności za dary Boże;
- Kształtowanie w dziecku postawy posłuszeństwa na podstawie postaci biblijnych.

Treści

- Jezus Chrystus uczy modlitwy w której zachęca nas abyśmy zwracali się do Boga jak do Ojca;
- Jezus Chrystus jest naszym Dobrym Pasterzem;
- Człowiek zależny od Boga, wszystko co mamy - otrzymujemy od niego jako dar;
- Posłuszeństwo woli Bożej jest konsekwencją uznania królestwa Bożego w życiu człowieka;
- Modlitwa Pańska i piosenki religijne sprzyjające interioryzacji powyższych treści;

Zadania nauczyciela religii

- Wprowadzenie dzieci w nowy okres roku liturgicznego;
- Wychowywać pragnienie unikania zła;
- Formułowanie postaw i umiejętności związanych z obrazem Boga jako kochającego Ojca objawionego przez Jezusa;
- Przybliżenie obrazu i znaczenia Jezusa - Dobrego Pasterza w naszym życiu.

6. Poprzez Wielki Post – do zmartwychwstania

Cele katechetyczne

- Wskazywanie form dobrego postępowania i walki ze złem;
- Formułowanie postawy wdzięczności za Zbawienie;
- Kształtowanie postawy wrażliwości na cierpienie drugiego człowieka.

Treści

- Wielki Post, ważność i świętość tego czasu;
- Nawrócenie chrześcijańskie;
- Wjazd Pana Jezusa do Jerozolimy;
- Rekolekcje szczególnym czasem spotkania z Jezusem w Kościele;
- Ostatnia Wieczerza;
- Tajemnica krzyża - tajemnica zbawienia;
- Dobrane piosenki religijne sprzyjające interioryzacji powyższych treści.

Zadania nauczyciela religii

- Kontynuacja nauki rozróżniania dobra od zła i uświadamianie własnej rozumności i wolności decydowania;
- Uczenie postawy współczucia i solidarności ze słabszymi, przełamywanie postawy obojętności i poczucia wyższości w stosunku do słabszych i cierpiących;
- Kształtowanie postawy wrażliwości na potrzeby drugiego człowieka, wskazywanie na konieczność dzielenia się z innymi;

- Kształtowanie postawy odpowiedzialności za wypowiedziane słowa, ukazania wartości słuchania drugiego człowieka i posłuszeństwa rodzicom;
- Przybliżenie wybranych wydarzeń dotyczących Jezusa cierpiącego i zmartwychwstałego.

7. Życie w radości zmartwychwstałego Jezusa

Cele katechetyczne

- Zachęcanie do czynnego udziału we Mszy Świętej niedzielnej;
- Pogłębianie wiary w miłość do Boga w Trójcy Jedynej;
- Formułowanie postawy wdzięczności z faktu Zmartwychwstania Jezusa.

Treści

- Zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa;
- Tradycja święcenia pokarmów i zwyczaje Wielkanocne;
- Zmartwychwstały Jezus ukazuje się Apostołom;
- Niedziela spotkaniem chrześcijanina z Chrystusem Zmartwychwstałym;
- Dobrane piosenki religijne sprzyjające interioryzacji powyższych treści.

Zadania nauczyciela religii

- Wychowywać u dzieci pragnienie robienia dobra;
- Formułowanie postawy wiary w Zmartwychwstanie Chrystusa;
- Uczenie opartego na wierze odkrywania obecności i zbawczego działania Zmartwychwstałego Chrystusa w życiu katechizowanych.

KLASA I

W Bożym świecie

Program klasy I, uwzględniając charakterystyczne cechy rozwoju psychofizycznego i społeczno - religijnego pierwszoklasistów, wprowadza katechizowanych w świat ludzko - boskich wartości, które są ich udziałem od chwili chrztu świętego. Pomaga dziecku poznawać Boga i świat w świetle wiary. Głębsze poznawanie siebie wskazuje na związek w miłości z realnie istniejącym Bogiem i wszystkimi ludźmi. Poznanie samego siebie i swoich wzajemnych relacji z innymi osobami nadaje sens naszemu życiu. Życie jest to dar Boży, ale należy współdziałać z Bogiem w rozwijaniu i poznawaniu samego siebie. Odwołując się do międzyludzkich zachowań, związanych z powitaniem, słuchaniem, proszeniem, pochwałą, prezentowaniem osób bliskich i oczekiwaniem, zamierza pomóc uczniom zarówno w socjalizacji szkolnej, jak również w aktualizacji wiary we wspólnocie eklezjalnej. Wspólnota ta, rozumiana jako rodzina Jezusa, za pośrednictwem katechety pragnie katechizowanych: powitać w szkole i domu Bożym; uczyć słuchania Boga; uczyć zwracania się do Boga; uczyć oddawania Bogu czci; pomagać w coraz pełniejszym poznawaniu Boga; przygotować do spotkania z Jezusem w sakramentach. W pierwszej klasie u dziecka następuje osobliwe pobudzenie wiary. W miarę upływu czasu dziecko uświadamia sobie, kim jest i wtedy może lepiej ocenić swój związek z Bogiem i innymi ludźmi.

W rozdziale I zwraca się uwagę na uświadomienie dziecku jego własnych odczuć, swojej niepowtarzalności. Zwraca się uwagę na jego zmysły: słuch, wzrok, smak, dotyk i zapach oraz ukierunkowuje się, aby było ono wdzięczne Panu Bogu za te wszystkie dary.

Rozdział II zajmuje się uświadomieniem dziecku stosunków międzyludzkich, które panują w jego życiu. Aby dziecko dobrze się rozwijało, potrzebuje twórczej i dobrej atmosfery w rodzinie, gdzie panuje zgoda, miłość i przebaczenie. Tę dobrą atmosferę należy przelać na innych ludzi i zawsze wzorować się na Jezusie Chrystusie.

W rozdziale III dziecko dowie się, iż od Jezusa należy się uczyć, że Bóg jest nie tylko Ojcem Jezusa, ale także i naszym Ojcem – my jesteśmy jego dziećmi. Odpowiadając na Bożą miłość, rozwijamy nasze zaufanie do Niego, jeżeli Bóg jest naszym Ojcem, to my też jesteśmy Jego dziećmi.

IV rozdział zastanawia się nad grzechem, jako częścią ludzkiego życia. Jest to część życia, którą należy zwalczać, a w żadnym wypadku nie należy przyjąć jako coś normalnego. Pogodzić się z grzechem oznacza odrzucić Boże synostwo i potrzebę naszego zbawienia.

W rozdziale V zwraca się uwagę na świętowanie Zmartwychwstania Pańskiego. Święta Wielkiej Nocy mówią nam o radości i o nowym życiu, przekazują nam wielką miłość Pana Boga do ludzi.

1. Poznanie i uświadomienie siebie oraz wdzięczność za dar życia

Cele katechetyczne:

- Uświadomienie dziecku swojej niepowtarzalności;
- Zwrócenie uwagi na Boga, który zwraca się do nas różnymi sposobami i wielbienie Go za to;
- Uświadomienie, że poznawanie Bożego świata dokonuje się przez zmysły wzroku, dotyku, smaku i węchu;
- Pobudzenie wdzięczności Panu Bogu, za to że można Go wielbić całym swoim jestestwem.

Treści:

- Nowy rok katechetyczny umożliwi poznawanie Boga;
- Każdy człowiek jest stworzony na obraz i podobieństwo Boże;
- Zmysły człowieka to dar Boży, aby prawidłowo z nich korzystać dla swego i dobra bliźnich;
- Pan Bóg cały czas opiekuje się nami i chce nam darować pełnię życia.

Zadania nauczyciela religii:

- Tworzenie atmosfery sprzyjającej wprowadzaniu uczniów w życie i sprawne funkcjonowanie grupy katechetycznej w szkolnym cyklu edukacji zintegrowanej;
- Uświadomienie dzieci, że ich zmysły mają im pomagać w odkrywaniu samego siebie, świata i Boga;
- Uświadomienie dziecku, że gesty ciała wyrażają naszą postawę i nasze myślenie;
- Zachęcanie dzieci do przybrania postawy wdzięczności za wszystkie dary, które otrzymujemy od Boga.

2. Bóg Ojciec dał nam swego Syna i nas samych dla siebie

Cele katechetyczne:

- Uświadomienie dziecku stosunków, które panują w jego życiu;
- Ukazanie konieczności wzrastania w rodzinie, gdzie panuje zgoda, miłość i przebaczenie;
- Wspomaganie zrozumienia, że odczucie rodziny powinno poszerzyć się na innych ludzi;
- Kształtowanie postaw niesienia pomocy innym ludziom, dając samego siebie.

Treści:

- Każde dziecko jest inne, ale przeznaczone jest nam żyć we wspólnocie i nasze różnice osobowe mają tylko wzbogacać nasze życie;
- Poznajemy świat przez pryzmat własnej rodziny, siebie i innych ludzi;
- Ukazanie naszego obowiązku pomocy innym i również umiejętności przyjmowania pomocy;
- Modlitwa jest zwróceniem się naszych myśli i serc do Boga.

Zadania nauczyciela religii:

- Pomoc dziecku w zrozumieniu, że każdy jest ważny, jedyny i odmienny od innych ludzi;
- Kształtowanie postawy wdzięczności za rodzinę;
- Wspomaganie uczniów w udoskonalaniu komunikowania się z innymi ludźmi;
- Zachęcanie do modlitwy i dziękczynienia za Jego miłość do ludzi.

3. Pan Bóg jako nasz Ojciec; Jego obecność z nami w Jego Synu

Cele katechetyczne:

- Pokazanie, że Jezus Chrystus pokazuje nam Boży plan zbawienia;
- Zaznajomienie się z Jezusem w celu słuchania Go;
- Ukazanie Pana Boga jako miłującego Ojca;

- Uwrażliwienie i uświadomienie miłości Boga.

Treści:

- Konieczność uświadomienia faktu, iż pan Bóg każe nam słuchać Jezusa;
- Jezus Chrystus jest osobą, która poznaje nas z Bogiem;
- Ukazanie dzieciom, że Bóg jest naszym Ojcem, a my Jego dziećmi.

Zadania nauczyciela religii:

- Przybliżenie Ewangelii jako księgi o życiu Jezusa Chrystusa;
- Przybliżenie wydarzeń dotyczących Jezusa, kiedy mówi o Bogu jako Ojcu;
- Ukazanie Boga jako miłującego wszystkich ludzi Ojca na przykładzie Chrystusa;
- Wspomaganie wiary w Boga Ojca, którego najlepiej zna Jezus Chrystus.

4. Jezus mówi nam, że miłość Boża wszystko wybacza

Cele katechetyczne:

- Uwrażliwienie dzieci na ich pomyłki, błędy – na grzech;
- Ukazanie zbawiennej śmierci Jezusa Chrystusa jako Bożego miłosierdzia;
- Pokazanie, iż człowiek dorasta i zmienia się nie tylko fizycznie, ale także duchowo;
- Zachęcanie do wytrwałego poznawania siebie, aby umieć rozpoznać zło i pozbywać się go ze swego życia.

Treści:

- Częścią ludzkiego życia są również jego pomyłki;
- Ojciec Niebieski wybacza nam nasze pomyłki i grzechy bezwarunkowo, jeżeli za nie żałujemy;
- Zmiana i wzrastanie jest wpisane w nasz rozwój;
- Konieczność poprawy swoich pomyłek i grzechów.

Zadania nauczyciela religii:

- Wspomaganie uczniów w rozróżnieniu dobra i zła (grzechu);
- Przybliżenie słów i czynów Jezusa, wyjaśniających miłosierdzie Boże;
- Kształtowanie ufności powierzenia swoich grzechów i słabości Jezusowi Chrystusowi;
- Zachęcanie do uzasadnionego posługiwania się prośbą o wybaczenie w stosunku do Boga i ludzi.

5. Boża miłość przynosi nam radość nowego życia

Cele katechetyczne:

- Uświadomienie, iż krzyż jest najważniejszym symbolem chrześcijaństwa, bo z niego płynie wybaczenie i nawrócenie;
- Ukazanie bezinteresownej miłości Jezusa do ludzi, który oddał swe życie za każdego człowieka;
- Wyjaśnienie obietnicy Jezusa, że zawsze będzie z każdym człowiekiem;
- Ukazanie roli Ducha Świętego w zbawczym planie Boga Ojca.

Treści:

- Jezus Chrystus umarł za nas, za nasze zbawienie;
- Dzięki Zmartwychwstaniu Jezusa Chrystusa powinniśmy odczuwać jedność i bliskość Pana Boga;
- Jezus Chrystus obiecuje zesłać Ducha Świętego;
- Duch Święty jest źródłem życia dla każdego żywego stworzenia;
- Każdy człowiek napęlnia się miłością i życiem, kiedy Duch Święty jest pomiędzy nami;
- Poznanie Trójcy Przenajświętszej: Ojca, Syna i Ducha Św.

Zadania nauczyciela religii:

- Przybliżenie znaczenia krzyża dla chrześcijanina;
- Pomoc w zrozumieniu, iż Chrystus zmartwychwstał do nowego życia;
- Przekazanie radości ze Zmartwychwstania Jezusa i przywilejów, które z tego faktu płyną dla ludzi;
- Zwrócenie uwagi na zielony kolor, kolor życia, który również symbolizuje Ducha Świętego – On wszystko ożywia.

KLASA II

Życie z Jezusem

Program klasy II stanowi pomoc w bezpośrednim przygotowaniu katechizowanych do spotkania z Chrystusem w Eucharystii oraz sakramencie pokuty i pojednania, ma pomóc stać się pełno cennym członkiem sakramentalnego życia Kościoła. Przyjąwszy chrzest jako niemowlę i wzrastając w otoczeniu chrześcijan, dziecko już tym samym przyjmuje udział w życiu Kościoła. W programie klasy I uczeń zapoznał się z Trzema Osobami Trójcy Przenajświętszej – Bogiem Ojcem, Synem i Duchem Świętym. Otaczający świat, wszystkie stworzenia rozumiemy jako dar Boży; dziecko uczy się widzieć siebie, że jest otoczone Bożą miłością. Natomiast w programie klasy II akcent położony jest na to, aby dziecko zaczęło świadomie przyjmować sakramentalne życie Kościoła.

W klasy drugiej katechizowany zaczyna aktywnie odpowiadać na swoją wiarę. Zaznajomienie ze sakramentami świętymi jest bardzo ważnym krokiem, ale jednocześnie potrzebuje ostrożności, bo przybliży dziecko do udziału w tych sakramentach i do prawdziwej dojrzałości chrześcijańskiej. Na tym etapie oczywiście uwzględniono stopień rozwoju dziecka i jego przeżywania wiary.

W rozdziale I jest mowa o Bogu, który nawołuje człowieka do życia w jedności z Nim. Bóg umożliwił nasze zbawienie poprzez swoje objawienie dla nas.

Rozdział II pokazuje jak swoją wiarą człowiek odpowiada na Boże zaproszenie. Człowiek jest zobowiązany przyjąć dar zbawienia poprzez swoją wiarę. Na końcu tego rozdziału dziecko powinno już zrobić wyznanie swojej wiary.

W rozdziale III uwaga jest skoncentrowana na Osobie Jezusa Chrystusa. Jezus wskazuje nam drogę do Boga. On jest Synem Boga a jednocześnie posiada i ludzką naturę. Dzięki Niemu i w Nim samym spełniła się i otworzyła się ludzom jedność między Bogiem a człowiekiem.

Pierwsze trzy rozdziały są przygotowaniem do następnych rozdziałów, są niejako bazą do zapoznania się z sakramentami, które będą omawiane w rozdziale IV i V. Przyjmując chrzest staliśmy się uczestnikami zbawiennej śmierci i zmartwychwstania Jezusa. Ochrzczeni w imię Ojca, i Syna, i Ducha Świętego następnie zostaliśmy naznaczeni Duchem Świętym, aby móc wołać „Abba Ojcze”. Ukazane jest również życie, które otrzymaliśmy w Świętym Chrzcie i Bierzmowaniu a następnie wzbogacamy się przez nasz pełny udział w Komunii Świętej. Sam Chrystus jest źródłem naszego duchowego pokarmu i wzrastaniu w wierze, zapoczątkowanym przy chrzcie. Podczas Mszy Świętej kłaniamy się Bogu i Jego sławimy. Chrześcijanie zbierają się każdej niedzieli i święta, aby zastanawiać się nad naszym dążeniem do zbawienia, aby duchowo wzrastać i udoskonalać w sobie ikonę Jezusa Chrystusa. Jezus również nas uczy, iż chce nam wybaczać nasze grzechy. Musimy zawsze zwracać się do Niego i prosić o przebaczenie i równolegle zapewniać Go o naszej chęci poprawy.

Nasza wiara, czczenie Boga za udział w sakramentalnym życiu wzrasta wtedy, gdy jesteśmy uważnymi uczestnikami Słowa Bożego i przeżywamy dogłębnie Eucharystię. O tym jest mowa w VI rozdziale.

1. Jezus ogłasza Boży plan

Cele katechetyczne

- Ukazanie dzieciom Boga, który objawia nam i chce zapoznać się z nami;
- Wyjaśnienie roli Jezusa w zbawczym planie Pana Boga, w którym wszyscy będą zbawieni przez Chrystusa;
- Uwrażliwienie dzieci na zaproszenie Jezusa aby iść za Nim na wzór apostołów.

Treści

- Każde imię jest ważne, nauczmy się z powagą zwracać do imienia Jezusa Chrystusa;
- Jezus przyszedł na świat, aby ogłosić i spełnić Boży plan zbawienia;
- Jezus powołał dwunastu apostołów, aby przygotować ich do przyjęcia tajemnicy o zbawieniu;
- Każde dziecko, każdy z nas jest w osobliwy sposób powołany przez Jezusa.

Zadania nauczyciela religii

- Stworzenie atmosfery, w której dzieci mogłyby zbliżyć się do siebie i do Boga;
- Współpraca z rodzicami w wychowaniu uczniów do systematycznego i świadomego uczestnictwa w Mszy Św.;
- Przybliżenie osoby Jezusa Chrystusa jako Syna Bożego, którego Bóg Ojciec zesłał, abyśmy wszyscy mogli stać się dziećmi Bożymi;
- Uwrażliwić dzieci na powołanie Chrystusa, aby iść za Nim.

2. Jezus i Jego uczniowie mówią Bogu Ojcu "tak"

Cele katechetyczne

- Uwrażliwić dzieci na słuchanie innych;
- Ukazanie Matki Bożej jako kobiety pokornej i wierzącej Bogu;
- Wyjaśnienie, iż wiara każdego człowieka powinna wzrastać cały czas nie zważając na różnego rodzaju przeszkody;
- Przedstawić prawdę, że osnowy wiary zawsze powinny być w rodzinie i w Kościele.

Treści

- Dziecko słucha się ponieważ wierzy, kiedy ktoś kogo lubimy mówi do nas to my go słuchamy i odpowiadamy jemu;
- Bogurodzica umiała powiedzieć Panu Bogu „tak” dzięki swojej pokorze. Ona wierzyła w Jego miłość i swoim przykładem pokazuje nam jak my powinniśmy zaufać Jemu;
- Bycie prawdziwym naśladowcą Jezusa to znaczy słuchać i zachowywać wszystkie Jego słowa (Przykazania Miłości);
- Rodzice dzielą się z nami swoją wiarą w Boga.

Zadania nauczyciela religii

- Zwrócić uwagę, że wiara także wyraża się w posłuszeństwie;
- Ukazać Maryję jako wzór posłuszeństwa i wzór zaufania Bogu;
- Zachęcania uczniów do podążania za Jezusem na wzór apostołów;
- Wskazać na rodzinę jako załążek rodzenia się wiary każdego z nas.

3. Bóg nas kocha

Cele katechetyczne

- Uświadomienie dzieciom, iż właśnie Chrystus jest Światłem dla świata;
- Uwrażliwienie dzieci na dwa pojęcia „*darować i otrzymywać*” – jest to ważne i pouczające doświadczenie;
- Zapoznanie dzieci z historią chrztu Jezusa w rzece Jordan;
- Ukazanie wody jako symbolu nowego życia, które otrzymujemy w Sakramencie chrztu ;
- Pomóc w zrozumieniu Bożej miłości do nas i przywileju nazywania Boga „Ojciec nasz”;
- Uświadomienie, że Bóg i Jego wspólnota zaprasza nas do wyboru nowego sposobu życia w Kościele, przyjąć na siebie wszystkie obowiązki i przywileje;

Treści

- Boża miłość do nas ludzi ujawnia się w Jezusie Chrystusie;
- Bóg Ojciec zsyła nam największy dar – swego Syna. Otrzymując ten dar odczuwamy wielką radość i dzielimy się nią z innymi;
- Święto Chrztu Pańskiego jest Objawieniem się dla nas Trójcy Przenajświętszej;
- Wybrane aspekty chrztu które są powiązane ze śmiercią i zmartwychwstaniem do nowego życia;
- Jezus odsłania przed ludźmi tajemnicę Boga jako Dobrego Ojca, który nie zapomina o ludziach;
- Bóg na różne sposoby troszczy się o swój lud w historii ludzkości i daje im Przykazania;
- Przyjmując nasze odrodzenie się do nowego życia w Jezusie Chrystusie możemy Boga nazywać naszym Ojcem.

Zadania nauczyciela religii

- Przedstawić historię Bożego Narodzenia;
- Wskazać na Jezusa Chrystusa jako spełnienie obietnicy Boga, którą złożył z miłości do ludzi;
- Przybliżenie tajemnicy Trójcy Świętej na przykładzie święta Jordanu;
- Przybliżanie słów i czynów Jezusa wyjaśniających treść wiary w Boga – Miłosiernego Ojca;
- Budzenie wiary w obecność Boga w danych Przykazaniach;
- Pomoc w zrozumieniu wody jako daru Boga, jako znaku wzywającego do uwielbienia i dziękczynienia Trójcy Świętej.

4. Jezus przebacza nam grzechy

Cele katechetyczne

- Wskazanie na Jezusa przebaczącego ludzkie grzechy w sakramencie pokuty;
- Zaznajomienie z sakramentalnymi znakami pokuty;
- Budzenie wiary w przebaczącą moc Jezusa w sakramencie pokuty i pojednania;
- Wspomaganie w zwracaniu się do Jezusa Chrystusa z prośbą o miłosierdzie oraz wyrażaniu wdzięczności wobec Ojca za zbawcze czyny dotyczące wyzwolenia człowieka z grzechu i śmierci;

- Wprowadzenie w owocne korzystanie z sakramentu pokuty i pojednania;
- Kształtowanie umiejętności związanych z postawami pokutnymi sprzyjającymi owocnemu korzystaniu z sakramentu pokuty i pojednania.

Treści

- Ludzie przepraszają, proszą o przebaczenie i okazują wdzięczność tym, którzy im wybaczą;
- Jezus zna nasze zalety i wady, dlatego nie tylko prosimy Go o pomoc w poznawaniu własnych słabości, ale także o przebaczenie naszych grzechów;
- Jezus Zmartwychwstały przebacza grzechy;
- Spotkanie z Chrystusem zmartwychwstałym w sakramencie pokuty;
- Owoce spotkania z Jezusem zmartwychwstałym w sakramencie pokuty.

Zadania nauczyciela religii

- Zachęcanie do uzasadnionego posługiwania się prośbą o wybaczenie w stosunku do Boga i ludzi oraz okazywania wdzięczności za dar pojednania;
- Wdrażanie do modlitwy przeproszenia i dziękczynienia kierowanej do Boga Ojca przez Jezusa w Duchu Świętym;
- Formowanie wiary do owocnego korzystania z sakramentu pokuty i pojednania;
- Uczenie korzystania z sakramentu pokuty i pojednania;
- Wyjaśnienie religijnego znaczenia słów i gestów związanych z udzielaniem sakramentu pokuty;
- Formowanie postaw religijno-moralnych sprzyjających motywowanemu wiarą przyjmowaniu sakramentu pokuty i pojednania.

5. My żyjemy Bożą miłością

Cele katechetyczne

- Wyjaśnienie, iż chleb jest znakiem Chrystusowej obecności między nami;
- Ukazanie Chrystusa jako Chleba Życia, On jest pokarmem dla wszystkich ludzi, On jak jedyny daruje ludziom życie;
- Zapoznanie dzieci z Ostatnią Wieczerzą;
- Ukazanie ofiary Chrystusa na krzyżu i pokazanie związku ofiary Chrystusa z Mszą Świętą;
- Zaznajomienie z Jezusem Eucharystycznym, Chlebem Życia którego przyjmujemy pod postaciami chleba i wina;
- Uwrażliwienie na dzień świąteczny – niedzielę – dzień zmartwychwstania, uwrażliwienie na odpowiednie przeżywanie Eucharystii;

Treści

- Symbol chleba wykorzystany przez Jezusa, aby nakarmić ludzi. Podczas swej nauki Jezus obiecuje dać ludziom nowe pożywienie dla życia wiecznego;
- Chleb, który daje Jezus jest Jego ciałem a wino Jego Krwią. Jezus jest fundamentem naszego duchowego rozwoju;
- Ostatnia Wieczerza jest to ustanowienie Eucharystii na znak Nowego Przymierza;
- Każda Msza św. jest wspomnieniem Ostatniej Wieczerzy;

- Jezus zaprasza każdego człowieka do udziału w Eucharystii;
- Niedziela jest dniem Pańskim, kiedy chrześcijanie zbierają się aby wysłuchać słowa Boże, wielbić Pana, podziękować Jemu za wszystko i wziąć udział w Eucharystii.

Zadania nauczyciela religii

- Rozwijanie gotowości do regularnego korzystania z sakramentów pokuty i Komunii Świętej;
- Ukazywanie wartości wspólnotowego spotkania się przy stole eucharystycznym;
- Przedstawienie ikony Ostatniej Wieczery i omówienie jej;
- Wspomaganie w poznawaniu Boskiej Liturgii oraz uczestniczenie w niej ze względu na ofiarę Jezusa;
- Uwrażliwienie dzieci, iż sam Jezus Chrystus przychodzi do nas na każdej Eucharystii ukryty w chlebie i winie;
- Zaznajomienie ze znaczeniem dnia Pańskiego.

6. Znaki Bożej obecności

Cele katechetyczne

- Uświadomienie, że uwielbiamy i szanujemy Boga za jego miłość i dobroć;
- Nauczenie z powagą i szacunkiem odnosić się do Biblii;
- Zwrócić uwagę na konieczność udoskonalania przykazania Chrystusa „abyście się wzajemnie miłowali, tak jak Ja was umiłowalem”.

Treści

- Każdy powinien słuchać słowo Boże, ponieważ jesteśmy wspólnotą wiernych. Słuchanie czytań na nabożeństwach, jak również samodzielne czytanie pisma Świętego jest obowiązkiem każdego chrześcijanina;
- Jednym z najważniejszych zadań Kościoła jest uwielbianie i oddawanie czci Panu Bogu, człowiek powinien dziękować, błogosławić i słać Boga za wszystko co nam uczynił;
- Kościół jest wspólnotą, która zaświadcza o Bożej miłości. Każdy członek Kościoła powinien być świadkiem Bożej miłości przed światem i dzielić się nią z innymi.

Zadania nauczyciela religii

- Zapoznanie dzieci ze „znakami”, które przemawiają za Bożą obecnością pośród nas;
- Przygotowanie do spełniania swojej roli w Kościele;
- Formowanie umiejętności otaczania czcią Biblii ;
- Uczenie postaw chrześcijańskich, bo one przemawiają za nas.

KLASA III

Razem w Kościele

Program adresowany do trzecioklasistów zakłada kontynuację i dopełnienie dotychczasowej formacji religijno-moralnej w szkolnym cyklu edukacji zintegrowanej. Opiera się on na przywoływaniu katechizowanym znanych doświadczeń religijnych. W ciągu całego roku będą podejmowane dalsze wysiłki umożliwiające rozwijanie więzi łączących katechizowanych z Bogiem i Jezusem Chrystusem poprzez coraz bardziej świadome korzystanie z sakramentów Eucharystii i pokuty.

Dziecko zapoznaje się z Kościołem przede wszystkim na przykładzie swojej parafii. Pojęcie „być Kościołem” posiada dwa aspekty: być razem z Bogiem poprzez liturgię, sakramentalne życie w modlitwie, ale także być razem ze swoim bliźnim w codziennym życiu. Dziewięcioletnie dziecko zaczyna pomału wychodzić z rąk opiekuńczych rodziców i zaczyna poznawać innych ludzi, poprzez to odkrywa się na wspólnotę szkoły, parafii, miejscowości, w której mieszka. Kościół – to wiele rzeczy i co najważniejsze wiele ludzi. W tym programie szczególną uwagę zwraca się na ogólną ideę Kościoła: Boga i ludzi, budynku i architektury, wiary i czci, krzyża i ikony, pokuty i świętowania.

Boża obietnica posłania Zbawiciela spełnia się w osobie Jezusa Chrystusa. Bóg jest z nami i my musimy współdziałać z Nim, dlatego rozumiemy Kościół jako bycie z Nim. Dla człowieka naturalną jest odpowiedź na to, co Bóg zrobił dla nas. Dlatego rozdział I przedstawia Kościół jako lud Boży, który jest Kościołem. Rozdział II mówi o Kościele jako budowie, jako świętym miejscu, gdzie lud zbiera się na modlitwie. Rozdział III zajmuje się ideałami chrześcijańskiego życia i ich wcieleniem w praktykę, ale człowiek nie jest doskonały i grzeszy, dlatego Rozdział IV omawia święty czas postu z pokutą człowieka. Rozdział V zajmuje się męką Pańską, Wielkim Czwartkiem, Zmartwychwstaniem, Wniebowstąpieniem i Zesłaniem Ducha Świętego. Natomiast Rozdział VI mówi o zmartwychwstaniu z umarłych – nowym życiu, które będzie już w łączności z Bogiem.

1. Kościół jak Lud Boży

Cele katechetyczne:

- Zapoznanie dziecka ze wspólnotą na przykładzie stosunków międzyludzkich;
- Zapoznanie z uczniami Chrystusa i Jego chęcią, abyśmy wszyscy byli Jego przyjaciółmi;
- Uświadomienie, że fundamentem Kościoła zawsze jest Jezus Chrystus;
- Ukazanie życia chrześcijanina jako podróży do Królestwa Bożego.

Treści:

- Nasi przyjaciele, których potrzebujemy i z którymi razem dorastamy;
- Pokazanie, że koledzy to ludzie, których potrzebujemy i z którymi razem dorastamy;
- Chrystus posiada przyjaciół, z którymi dzieli się wszystkim i nawet daje samego siebie;
- Wszyscy razem tworzymy wspólnotę;
- Obecność w szkole – poszukiwaniem możliwości poznania świata i własnego w nim miejsca;
- Cały Kościół idzie za Chrystusem;
- Kościół to wspólnota wierzących ludzi;
- Jezusa Chrystusa poznajemy w Kościele;
- Kościół święty – idzie za Jezusem.(zjednoczony z Jezusem);

- Kościół jest Ludem Bożym;
- W jednym Kościele mamy Pasterzy.(Hierarchia Kościelna).

Zadania nauczyciela religii:

- Zapoznanie się z treścią Pisma Świętego na temat przyjaciół;
- Formowanie apostołskiej postawy w Kościele;
- Zachęcanie do bycia przyjaciółmi Chrystusa poprzez świadectwo naszego zachowania;
- Rozwijanie gotowości przyjęcia zaproszenia Jezusowego, aby zostać Jego przyjacielem;
- Formowanie postawy do aktywnego zaangażowania się w życie Kościoła;
- Formowanie postawy jako chrześcijanina, który należy do Kościoła, idzie za Jezusem i wierzy w Jezusa;
- Zapoznanie wychowanków z hierarchią Kościoła;
- Podanie prawdy, iż Kościół jest jeden. Głową Kościoła jest Jezus. To On daje władzę Apostołom;
- Uczenie szacunku do osób, dzięki którym zostaliśmy wprowadzeni do wspólnoty Kościoła;

2. Miejsca spotkania z Panem Bogiem

Cele katechetyczne:

- Znaki Bożej obecności uwidoczniają się w kościelnej architekturze;
- Uwrażliwienie na wewnętrzny wygląd Kościoła i na znaki naszej wiary;
- Pokazanie obecności Boga w ołtarzu, Piśmie Świętym, krzyżu, tabernakulum (darochronyelnicy);
- Ukazanie wyjątkowej obecności Boga w ikonach;

Treści:

- Obiekt sakralny jest wyjątkowym miejscem spotkania z Panem Bogiem i przejawem naszej wiary;
- Uświadomienie dzieciom znaczenia znaków obecności Bożej w świątyni;
- W Kościele spotykamy się z naszym Panem - Jezusem Chrystusem;
- Ikona jako wariant sakralnej sztuki, przez którą możemy przychodzić do Boga Ojca. Ikona uczy jak pierwsi uczniowie Chrystusa podążali za Nim.

Zadania nauczyciela religii:

- Zwrócenie uwagi na podział świątyni (cerkwi); symboliczne wyszczególnienie znaczenie każdego miejsca (prytwor, chram wirnych, swjatyłyszcze);
- Uczenie religijnego znaczenia znaku krzyża;
- Formowanie umiejętności dostrzegania wyjątkowej obecności Boga w ikonach.

3. Jako Kościół – my pracujemy

Cele katechetyczne:

- Ukazanie potrzeby wiary darowanej dla ludu Bożego przez Boga;
- Wskazanie, iż wiara każdego człowieka przejawia się w aktywnym uczestniczeniu w nabożeństwach;

- Wyjaśnienie Bożej miłości na przykładzie Jezusa Chrystusa, który nawołuje do miłości bliźniego;
- Kształtowanie postaw pomocy i służenia innym.

Treści

- Kościół, który wierzy w Boga, publicznie pokazuje swoją wiarę poprzez modlitwy;
- Duch miłości jest charakterystyczną cechą Kościoła, należy dziecku wpajać istotę tego ducha;
- Jezus Chrystus przyszedł, aby służyć i jest On najlepszym przykładem według którego należy rozumieć sens służenia jako pomoc dla bliźnich i dobro dla wszystkich.

Zadania nauczyciela religii:

- Zwrócenie uwagi na rolę wiary w życiu każdego człowieka;
- Wprowadzenie ducha modlitwy podczas nabożeństw;
- Kształtowanie postawy miłości bliźniego, miłości samego siebie i miłości Boga;
- Uwrażliwienie na potrzebę niesienia pomocy innym ludziom.

4. Kościół jest powołany być wiernym Bogu

Cele katechetyczne:

- Zapoznanie dziecka z postem jako czasem przygotowań do święta Zmartwychwstania;
- Zachęcanie do modlitwy, postu i dzieł miłosierdzia w celu zwrócenia się do Boga i przezwyciężania zła;
- Ukazanie konsekwencji grzechu w wymiarze wspólnotowym;
- Rozwijanie nadziei na miłosierdzie Boga, który zawsze pomaga znaleźć drogę do Niego.

Treści:

- Post jako czas święty, w którym Kościół daje nam możliwość pojednania się z Panem Bogiem;
- Duch postu wyraża się w modlitwie, umartwieniu i spowiedzi;
- Grzech jest naszą niemożliwością poznania Pana i tego wszystkiego, co On dla nas zrobił;
- Jako lud Boży powinniśmy miłować Pana i wspierać siebie nawzajem w miłości;
- Bóg tak miłuje każdego człowieka, że nawet kiedy ten odwraca się od Niego, zawsze pomaga powrócić do siebie, kiedy człowiek tylko szczerze żałuje.

Zadania nauczyciela religii:

- Przybliżenie wybranych zagadnień dotyczących okresu Wielkiego Postu;
- Uwrażliwienie na okres specyficznej modlitwy, dotrzymywania postu i pokuty podczas Wielkiego Postu;
- Wyjaśnienie skutków grzechu;
- Wdrażanie modlitwy przebiegalnej i dziękczynnej do Boga Ojca.

5. Jezus daruje nam życie

Cele katechetyczne:

- Zaznajomienie z wydarzeniami męki i śmierci Jezusa na krzyżu i ich religijnym znaczeniem;
- Ukazywanie Eucharystii jako tajemnicy wiary uobecniającej ofiarę Chrystusa i Kościoła;
- Pokazanie miłości Boga Ojca, który wskrzesza Chrystusa. Zmartwychwstanie Chrystusa jest najważniejszym wydarzeniem całego chrześcijaństwa;

Treści:

- Jezus Chrystus daje nam Eucharystię, swoje Ciało i Krew, aby zawsze być z nami;
- Jezus został posłuszny woli Ojca i umarł na krzyżu, dzięki Jego posłuszeństwu otrzymaliśmy zbawienie;
- Tylko dzięki śmierci Jezusa Chrystusa za nasze grzechy mamy możliwość nawrócenia się do Boga. Jego śmierć była i jest zbawienną dla nas. Swoją śmiercią zwyciężył śmierć i dał nam nowe życie;
- Święto Wniebowstąpienia – Boska chwała Jezusa;
- Duch Święty daje możliwość kontynuacji wzrastania w nowym życiu Chrystusa, życie Kościoła to życie w świętości.

Zadania nauczyciela religii:

- Zapoznanie z obrzędami sprawowanej Eucharystii;
- Uczenie postaw dziękczynnych za śmierć Jezusa na krzyżu;
- Uwrażliwienie na sposoby okazywania radości, podziwu i wdzięczności wobec zmartwychwstałego Jezusa;
- Ukazanie Chrystusa odchodzącego do Boga Ojca, który obiecuje zesłanie Ducha Świętego;
- Wyjaśnienie religijnego znaczenia Zesłania Ducha Świętego.

6. Kontynuacja życia z Bogiem

Cele katechetyczne:

- Ukazanie działania Św. Ducha w dzisiejszym życiu Kościoła;
- Zachęcanie do poznawania żywota świętych i Bogurodzicy;
- Wspomaganie procesów nabywania umiejętności świadomego, systematycznego i czynnego udziału w życiu Kościoła w celu uzyskania Królestwa Bożego.

Treści:

- Kościół pamięta i szanuje tych, którzy poświęcili swoje życie Bogu, otwarcie wyznawali Chrystusa i zostali napełnieni Duchem Świętym;
- Maryja, Matka Boża, pamięta i modli się za nas;
- Każdy z nas należy do ludu Bożego i żyjemy z nadzieją na lepsze życie – nowe życie, które dał nam Chrystus swoją zbawienną śmiercią. Jest to Królestwo Boże w całej swojej wielkości.

Zadania nauczyciela religii:

- Ukazanie obecności Ducha Świętego w Kościele;

- Przybliżenie postawy Maryi jako prawdziwego obrazu Kościoła;
- Wspieranie myśli o naszym pielgrzymowaniu pod przewodnictwem Jezusa do pełni życia, do Królestwa Bożego.

PROGRAM NAUCZANIA DLA KLAS IV-VI SZKOŁY PODSTAWOWEJ

KLASA IV

Bóg jest naszym Zbawicielem

W czwartej klasie spotykamy dzieci, które już zapoznały się z podstawowymi prawdami wiary chrześcijańskiej. One już w pełni biorą udział w życiu Kościoła i świętych sakramentach. Program nauczania religii w tej klasie jest syntezą wiedzy wydarzeń Starego i Nowego Testamentu, jest niejako podsumowaniem i rozwinięciem wiedzy uzyskanej podczas nauki w niższych klasach. W programie klasy IV zostaną przedstawione ważniejsze wydarzenia powiązanie z osobą Jezusa Chrystusa. Cały Stary Testament przygotowuje do przyjścia Zbawiciela i wskazuje na Niego. Innym celem jest pokazanie, iż Stary Testament został wypełniony w Nowym i całe Pismo Święte jest ponad czasowe i jest jednością. Również ważnym zadaniem w czwartej klasie jest zgłębienie i wzmocnienie życia eucharystycznego, które cały czas rozwija się w małym dziecku. Ten proces jest niemożliwy bez pogłębionego życia modlitwy i słuchania Słowa Bożego.

Rozdział I przedstawia wiarę jako rzecz ułatwiającą zrozumienie własnego życia i świata. Rozdział II ma za zadanie ukazanie niezbędności wiary w Boga jako pomocy w rozwiązywaniu egzystencjalnych pytań i problemów. Następnie w Rozdziale III jest mowa o poznaniu różnych sposobów objawiania się Boga człowiekowi. Rozdział IV omawia przesłania biblijne o Bogu Stworzycielu oraz postawę współdziałania człowieka z Nim. Rozdział V i VI wprowadza ucznia w ideę Przymierza Boga z ludźmi oraz budowanie postawy odpowiedzi na wezwanie Boże i posłuszeństwa Jego woli. Rozdział VII i VIII zapoznaje z ideą przymierza i wierności Boga wobec człowieka oraz jej przejawy w dziejach świata, wprowadza w prawdę o Opatrzności Bożej.

1. Poszukiwanie prawdziwego szczęścia i wspólnoty

Cele katechetyczne:

- Przedstawienie wiary jako wartości ułatwiającej zrozumienie własnego życia i świata;
- Otwarcie na wartości stanowiące fundament wszelkich relacji międzyludzkich.

Treści:

- Ludzie są szczęśliwi, gdy doświadczają miłości;
- Budowa wspólnoty jest możliwa tylko wówczas, gdy ludzie kierują się ustalonymi i powszechnie przyjętymi zasadami;
- Wykroczenie wobec drugiego człowieka jest uchybieniem przeciw Bogu.

Zadania nauczyciela religii:

- Stwarzanie sytuacji dających możliwość przeżyć wewnętrznych, doświadczenia tajemnicy, bezinteresownego działania;
- Wspieranie prawidłowego rozwoju emocjonalnego;
- Ukazywanie wartości szacunku dla Boga, siebie i innych ludzi.

Korelacja z innymi przedmiotami:

- Język polski - przykłady bohaterów lektur szukających prawdziwego szczęścia.

2. Kim Ty jesteś, Panie Boże?

Cele katechetyczne:

- Uznanie niezbędności wiary w Boga jako pomocy w rozwiązywaniu problemów i uzyskiwaniu odpowiedzi na postawione pytania;
- Poznanie Obietnicy Chrystusa o zesłaniu Ducha Świętego;
- Kształtowanie postawy dotrzymywania danego słowa;
- Kształtowanie postawy szacunku do Pisma Świętego.

Treści:

- Ludzie stawiają różne pytania dotyczące religii i Pana Boga;
- Ludzie niewierzący - akceptacja człowieka jako podstawowa wartość jego godności;
- Pan Bóg daje każdemu zbawienną ofertę;
- Jezus obiecuje zawsze być z nami;
- Jezus zsyła nam ducha Świętego;
- Bóg przemawia do nas poprzez słowa Pisma Świętego.

Zadania nauczyciela religii:

- Zainteresowanie Bożym przesłaniem;
- Wspieranie podejmowanych poszukiwań prawdziwego szczęścia, przezwycięzania trudnych sytuacji;
- Budowanie szacunku dla Boga, siebie i innych ludzi;
- Zapoznanie z obietnicą Chrystusa o zesłaniu Ducha Świętego;
- Kształtowanie postawy dotrzymywania i wartości słowa;
- Kształtowanie postawy szacunku do Pisma Świętego.

3. Bóg objawia nam, Kim jest

Cele katechetyczne:

- Poznanie różnych sposobów objawiania się Boga człowiekowi;
- Pogłębienie prawdy, że Bóg jest fundamentem ludzkiego życia;
- Postawa szacunku i wdzięczności wobec Boga i Jego woli;
- Odpowiedź na Boże wezwanie.

Treści:

- Sposoby przedstawiania Boga w historii narodu wybranego;
- Bóg objawiający się w obrazach biblijnych;
- Bóg jest jeden - autorytet Boga;
- Bóg wybiera przywódcę;
- Bóg zbawia swój naród;
- Bóg pragnie, aby Jego naród był wyjątkowy;
- Postawa dziękczynienia i gotowości pogłębienia znajomości prawdy o Bogu.

Zadania nauczyciela religii:

- Wprowadzenie w metody odczytywania Pisma Świętego;
- Zapoznanie z podstawowymi zasadami interpretacji;
- Uzdalnianie do odczytywania przesłania biblijnego;

- Motywowanie postawy wdzięczności.

Korelacja z innymi przedmiotami:

- Język polski - pojęcia nadawcy i odbiorcy, sposoby rozpoznawania intencji wypowiedzi; właściwości opowiadania, opisu, dialogu oraz prostych form użytkowych; związki znaczeniowe między wyrazami; pojęcia: fikcja literacka, świat przedstawiony, nadawca, podmiot mówiący, narracja, przenośnia, rytm; różnice między językiem potocznym a językiem literatury oraz językiem regionu; terminy: bohater, wątek, akcja, autor, narrator, epitet, porównanie, wyraz dźwiękonaśladowczy, rym, zwrotka, refren, baśń, opowiadanie, powieść, proza, poezja.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi:

- Wychowanie do życia w rodzinie - wdzięczność wobec najbliższych.
- Edukacja regionalna - miejsca, symbole w najbliższym otoczeniu przypominające o chrześcijańskich korzeniach.
- Wychowanie patriotyczne i obywatelskie - szacunek dla innych osób.

4. Bóg naszym Stwórcą

Cele katechetyczne:

- Poznanie przesłania biblijnego o Bogu Stwórcy oraz postawa współdziałania z Nim;
- Odkrywanie godności człowieka stworzonego przez Boga i zaproszonego przez Boga do współpracy;
- Kształtowanie postawy wobec własnej i odmiennej płci;
- Kształtowanie właściwej postawy wobec ekologii oraz zwierząt.

Treści:

- Stworzyciel świata;
- Stworzyciel nieba i ziemi (świat widzialny, świat niewidzialny - aniołowie);
- Stworzyciel człowieka: mężczyzny i kobiety;
- Pierwsi ludzie w raju;
- Praca i odpoczynek - współdziałaniem ze Stworzycielem;
- Odpowiedzialność za dzieło stworzenia;
- Modlitwa uwielbienia i dziękczynienia.

Zadania nauczyciela religii:

- Wprowadzenie w prawdę o Bogu Stwórcy na podstawie wybranych tekstów biblijnych;
- Uzdalnianie do odczytywania przesłania biblijnego;
- Pomaganie w odkrywaniu własnej godności ucznia;
- Kształtowanie postawy wdzięczności i szacunku wobec siebie i świata;
- Wprowadzanie w hierarchię wartości i ich systematyzowanie.

Korelacja z innymi przedmiotami:

- Przyroda - złożoność świata.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi:

- Edukacja prozdrowotna - higiena ciała, odzieży, obuwia, miejsca pracy i wypoczynku; bezpieczeństwo na drodze podczas gier i zabaw ruchowych; rozpoznawanie własnych

mocnych i słabych stron, zalet i wad; kształtowanie właściwego stosunku do własnych pozytywnych i negatywnych emocji; radzenie sobie w sytuacjach trudnych i umiejętność szukania pomocy; zachowania sprzyjające i zagrażające zdrowiu;

- Wychowanie do życia w rodzinie - szacunek do rodziców, dziadków, do osób płci odmiennej;
- Edukacja ekologiczna - szacunek do otaczającego świata; przykłady miejsc w najbliższym otoczeniu, w których obserwuje się korzystne i niekorzystne zmiany zachodzące w środowisku przyrodniczym; degradacja środowiska - przyczyny, wpływ na zdrowie człowieka oraz jej związek z formami działalności ludzi; obszary chronione oraz ich znaczenie w zachowaniu różnorodności biologicznej; zasady zachowania się na obszarach chronionych.

5. Dlaczego zło, smutek i cierpienie?

Cele katechetyczne:

- Pogłębienie prawdy o pochodzeniu oraz istocie zła i grzechu;
- Wprowadzenie w ideę Przymierza Boga z ludźmi;
- Budowanie postawy i ducha pokuty oraz umiejętności przebaczenia.

Treści:

- Grzech pierwszych ludzi;
- Istota i przyczyny grzechu;
- Bóg szukający człowieka - zapowiedź Zbawiciela;
- Kain i Abel;
- Wieża Babel;
- Potop;
- Przymierze Boga z ludźmi;
- Post Filipowy (Pyłypiwka) - czasem oczekiwania;
- Nawrócenie jako uznanie błędu, prośba o przebaczenie, przebaczenie innym;
- Sakrament pokuty spotkaniem z Bogiem przebaczącym;
- Różne sposoby zadośćuczynienia - czyny pokutne.

Zadania nauczyciela religii:

- Uzdalnianie do odczytywania przesłania biblijnego;
- Wspieranie uczniów w poszukiwaniu prawdziwego szczęścia, przezwyciężania trudnych sytuacji;
- Religijna interpretacja przyczyn zła i cierpienia;
- Pogłębienie problematyki sakramentu pokuty i pojednania;
- Pomoc w kształtowaniu sumienia;
- Kształtowanie umiejętności symbolizowania, czynnego udziału w liturgii;
- Kształtowanie umiejętności rozwiązywania sytuacji konfliktowych.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Edukacja prozdrowotna - kształtowanie swego charakteru, przezwyciężanie trudnych sytuacji; podstawowe zasady i reguły obowiązujące w relacjach międzyludzkich;
- Wychowanie do życia w rodzinie - przebaczenie w rodzinie.

6. Bóg pragnie naszego szczęścia

Cele katechetyczne

- Budowanie postawy odpowiedzi na wezwanie Boże i posłuszeństwa Jego woli;
- Uzdalnianie do pracy nad własnym charakterem;
- Kształtowanie postawy posłuszeństwa słowom Jezusa.

Treści

- Powołanie Abrahama;
- Wiara odpowiedzią Bogu; formy wiary;
- Potrzeba autorytetu w życiu;
- Bóg zsyła nam Zbawiciela;
- Jezus – Syn Boży;
- Jezus woła innych aby szli za Nim;
- Jezus uczy nas kochać Boga i bliźniego.

Zadania nauczyciela religii

- Zaznajomienie z biblijnymi przejawami wierności Boga;
- Stwarzanie sytuacji dających możliwość przeżyć wewnętrznych, doświadczenia tajemnicy;
- Wspieranie uczniów w przewyciężaniu trudnych sytuacji życiowych;
- Wspieranie prawidłowego rozwoju emocjonalnego.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi:

- Edukacja prozdrowotna - poznanie siebie, emocjonalność;
- Wychowanie do życia w rodzinie - zadania członków rodziny.

7. Bóg jest zawsze wierny swojemu przymierzu

Cele katechetyczne:

- Zapoznanie z ideą przymierza i wierności Boga wobec człowieka oraz jej przejawy w dziejach świata;
- Pogłębienie znajomości Dekalogu i odczytywania Jego wezwania;
- Kształtowanie postawy odpowiedzialności oraz sumienia z położeniem akcentu na zadania ucznia w jego najbliższym środowisku życiowym: rodzina, koleżeństwo, szkoła.

Treści:

- Powołanie i posłannictwo Mojżesza;
- Wędrówka narodu wybranego przez pustynię;
- Przymierze na Synaju;
- Bóg z miłości do ludzi daje Dekalog;
- Przykazania Boże wyrazem troski Boga o szczęście człowieka;
- Posłuszeństwo Bożym przykazaniom wyrazem zaufania i pewnością bezpieczeństwa;
- Przymierze na krzyżu i zmartwychwstanie Chrystusa;
- Liturgia paschalna;

- W zmartwychwstaniu Jezusa chrześcijanie odzyskują nadzieję – życie wieczne - komunie święta.

Zadania nauczyciela religii:

- Uzdalnianie do odczytywania przesłania biblijnego;
- Ukazanie sensu praw i obowiązków, nakazów i zakazów, przykazań w życiu indywidualnym i społecznym;
- Kształtowanie umiejętności czynnego, świadomego i radosnego włączenia się w liturgie Kościoła, zwłaszcza Eucharystię;
- Pomoc w hierarchizowaniu wartości.

Korelacja z innymi przedmiotami:

- Język polski - bohaterowie lektur;
- Sztuka - symbole religijne i narodowe.

8. W dłoniach Boga jesteśmy bezpieczni i szczęśliwi

Cele katechetyczne:

- Wprowadzenie w prawdę o Opatrzności Bożej;
- Postawa wdzięczności, zaufania i zawierzenia Bogu.

Treści:

- Biblijne znaki Opatrzności Bożej;
- Prawda o Opatrzności Bożej;
- Józef Egipski;
- Dawid, Psalmi;
- Jezus kocha swego Ojca do samej śmierci;
- Jezus kocha nas do końca;
- Żyjemy w Bożej miłości;
- Bóg z tymi, którzy Go miłują, współdziała we wszystkim dla ich dobra (Rz 8, 28);
- Odpowiedzialność za własny rozwój;
- Zaufanie i modlitwa ufności Bogu;
- Modlitwa dziękczynienia i prośby.

Zadania nauczyciela religii:

- Budowanie postawy ufności Bogu;
- Wspieranie prawidłowego rozwoju emocjonalnego;

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi:

- Edukacja prozdrowotna - podstawowe więzy międzyludzkie, odpowiedzialność za swój rozwój;
- Wychowanie do życia w rodzinie - budowanie więzi rodzinnych, wdzięczność rodzicom i starszym.

KLASA V

Jezus nasz nauczyciel

Program klasy piątej jest ponownym spotkaniem z osobą Jezusa Chrystusa. W tej klasie uczeń zapozna się z różnymi wydarzeniami z życia Jezusa Chrystusa: Jego narodzenie, życie, naukę, śmieć i zmartwychwstanie. Również będzie mowa o apostołach – pierwszych uczniach Chrystusa. Matka Jezusa Chrystusa jest równocześnie Matką całego Kościoła i Matką każdego z nas. Ona daje nam przykład jak mamy kochać Boga i naszych bliźnich, jak mamy wykonywać Boże Przykazania, aby zasłużyć sobie na wieczność w Bożym Królestwie. Do ciągłego podążania za Jezusem potrzebna jest silna i wielka wiara, którą posiadali pierwsi chrześcijanie. Mając ich jako swoisty przykład oraz wstawiennictwo Matki Bożej, możemy podążać wytrwale za Jezusem i osiągnąć metę swego życia – życie wieczne.

Rozdział I ukazuje dobro człowieka i jego dobre pragnienia. Każdy człowiek pragnie być zadowolonym i spełnionym w swoim życiu. Rozdział II rzuca inne spojrzenie na dobro i piękno człowieka poprzez Jezusa Chrystusa. Osoba Chrystusa dopełnia i wywyższa dobre cechy człowieka. Rozdział III jest pokazaniem Jezusa Chrystusa jako przykładu do naśladowania w swojej drodze do osiągnięcia dobra, ale Chrystus pokazuje także sens swojego ofiarowania jako drogi do samorealizacji.

Rozdział IV wskazuje na Jezusa, dzięki któremu możemy osiągnąć świętość życia oraz pokazuje nauczania Jezusa Chrystusa, które jest zawarte w nauczaniu Kościoła. Następnie Rozdział V ukazuje potrzebę budowania własnej wiary w łączności z innymi ludźmi, a co za tym idzie potrzebne jest świadectwo życia.

Następnym etapem w życiu chrześcijanina jest sposobność odczytywania w nauczaniu Jezusa Chrystusa wskazań dla chrześcijańskiego przeżywania choroby i śmierci (Rozdział VI).

Rozdział VII i VIII wskazuje na potrzebę uczestnictwa w Eucharystii i życiu Kościoła. Ukazuje modlitwę jako drogę prowadzącą do zjednoczenia z Bogiem i rozumienia Jego wezwania.

1. Pragnienie miłości i dobra w sercu człowieka

Cele katechetyczne:

- Uzdolnienie do odczytywania w nauczaniu Jezusa Chrystusa wezwania Bożego;
- Zaznajomienie z treścią obietnic mesjańskich;
- Uświadomienie aktualizowania zbawczych wydarzeń w liturgii roku liturgicznego;
- Utrwalenie pozdrowień chrześcijańskich i czasu, w którym ich używamy;
- Ukazanie życia świętych jako wzoru do naśladowania.

Treści:

- Tęsknota człowieka za miłością;
- Obietnice mesjańskie;
- Biblijne obietnice wypełnieniem ludzkich pragnień;
- Izajasz, Jan Chrzciciel, Maryja;
- Najpiękniejsza nowina w historii ludzkości;
- Siła pochodząca od Ducha Świętego przemienia apostołów, a dzisiaj każdego chrześcijanina;

- Dzielenie się Dobrą Nowiną z innymi.

Zadania nauczyciela religii:

- Ukazanie różnorodności darów każdego ucznia ze wskazaniem na radość;
- Utrwalanie wiadomości i właściwe odszukiwanie tekstów z Pisma Świętego, szczególnie Nowego Testamentu;
- Przybliżenie wybranych tekstów biblijnych;
- Wprowadzenie w metodykę odbioru tekstów biblijnych;
- Wprowadzenie do integracji wydarzeń biblijnych z liturgią, rokiem liturgicznym i zwyczajami, aktualnymi wyzwaniem życiowymi.

Korelacja z innymi przedmiotami:

- Historia i społeczeństwo - wartości: prawda, dobro, sprawiedliwość i piękno w otaczającym człowieka świecie.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi:

- Edukacja prozdrowotna - poznanie siebie: zalety i wady, mocne i słabe strony;
- Wychowanie do życia w rodzinie - kształtowanie niektórych ważnych cech charakteru: cierpliwość, stałość.

2. Dobra Nowina dotyka naszego życia

Cele katechetyczne:

- Ukazanie postaci z Nowego Testamentu, które w różny sposób spotkały Boga;
- Uwrażliwianie na prawdę, że każdy z nas spotkał Jezusa w Sakramentach Chrztu i Bierzmowania;
- Ukazanie, iż przez jednoś z Chrystusem stajemy się członkami Jego Kościoła;
- Pismo Święte o owocach Ducha Świętego - List do Galatów 5, 22-23;
- Uwrażliwianie na głos sumienia, jego rola i rodzaje;
- Odkrywanie znaczenia dla dziejów ludzkości osoby Jezusa z Nazaretu, Jego życia i działalności.

Treści:

- Spotkanie Szawła z Panem Jezusem w drodze do Damaszku i przemiana jego osoby;
- W sakramencie Chrztu Bóg ze swoją łaską wchodzi w nasze życie;
- Dary Ducha Świętego otrzymali apostołowie i my je otrzymujemy w czasie Bierzmowania;
- Znaki chrześcijanina – owoce darów Ducha Świętego;
- Życie z Chrystusem i w Chrystusie;
- Przyjście Jezusa spełnieniem ludzkich oczekiwań i pragnień;
- Misterium życia Jezusa: Boże Narodzenie, dzieciństwo, życie ukryte;
- W Jezusie Bóg objawił swoją miłość do ludzi i pojednał ich z sobą.

Zadania nauczyciela religii:

- Przybliżenie treści zbawczego orędzia objawionego w osobie, życiu i działalności Jezusa;
- Ukazanie, że każdy człowiek w swoim życiu przeżywa osobiste spotkanie z Bogiem;

- Pomoc w zrozumieniu, że jesteśmy powołani do odczuwania obecności Ducha Świętego w postaci jego darów.

Korelacja z innymi przedmiotami:

- Historia i społeczeństwo - historyczność Jezusa Chrystusa.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi:

- Wychowanie patriotyczne i obywatelskie - szacunek wobec autorytetów.

3. W Jezusie Chrystusie spotykamy wielką Miłość

Cele katechetyczne:

- Znajomość życia i publicznej działalności Jezusa;
- Odczytywanie w nauczaniu Jezusa Chrystusa tajemnicy Boga oraz kierowanego do człowieka wezwania Bożego.

Treści:

- Ewangelia Dobrą Nowiną o zbawieniu w Jezusie;
- Jezus o sobie;
- Inni o Jezusie;
- Jezus - Bóg i człowiek;
- Jezus zapowiedzianym Mesjaszem;
- Jezus Synem Bożym;
- Misteria życia publicznego Jezusa Chrystusa;
- Jezus i Ojciec;
- Bóg miłującym Ojcem.

Zadania nauczyciela religii:

- Pomoc w samodzielnym odczytywaniu religijnej treści zawartej w tekstach biblijnych - wprowadzenie w gatunki i rodzaje literackie w Biblii;
- W oparciu o zapis Nowego Testamentu przybliżenie Osoby, nauczania i działalności Jezusa;
- Wspieranie motywów do poznawania religijnego przesłania tekstów biblijnych;
- Pomoc w odczytywaniu przesłania przeżywanych świąt roku liturgicznego w kontekście przekazu Nowego Testamentu.

Korelacja z innymi przedmiotami:

- Język polski - zrozumienie treści utworów literackich.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi:

- Edukacja prozdrowotna - problemy osób niepełnosprawnych, właściwa relacja wobec nich;
- Wychowanie do życia w rodzinie - miłość fundamentem życia małżeńskiego i rodzinnego.

4. Kościół Chrystusowy dawniej i dzisiaj

Cele katechetyczne:

- Udzielanie odpowiedzi na wezwanie Boże;
- Uzdolnienie do odczytywania w nauczaniu Kościoła nauczania Jezusa Chrystusa;
- Wskazywanie na Jezusa, dzięki któremu możemy osiągnąć świętość życia;
- Zapoznanie z różnymi formami służby ofiarowanej Kościołowi;
- Wprowadzenie rozumienia męczeństwa jako oddania życia za Chrystusa.

Treści:

- W Jezusie Bóg przyniósł człowiekowi orędzie swojej miłości i chęć pojednania z człowiekiem;
- Posłannictwo Jezusa o nawróceniu i pojednaniu;
- Nauka o królestwie Bożym;
- Posłannictwo Jezusa trwa dzisiaj – Kościół;
- Liturgia i obrzędowość Wielkiego Postu;
- Męczeństwo jako radość szybszego zjednoczenia z Chrystusem;
- Pasterze i nauczyciele Kościoła;
- Apostołowie i ci, którzy dzisiaj głoszą misję.

Zadania nauczyciela religii:

- Motywowanie uczniów do poznawania tekstów biblijnych i nauczania Kościoła;
- Przybliżanie postaci męczenników jako przykładów, które doprowadzą do wzmocnienia wiary uczniów;
- Współdziałanie z rodzicami i nauczycielami dla dobrego wzrostu duchowego uczniów;
- Zapoznanie z życiem współczesnych męczenników;
- Wyjaśnianie, że pasterze Kościoła pomagają nam być wiernymi Chrystusowi i Jego nauce.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi:

- Edukacja prozdrowotna - poznanie siebie, emocjonalność;
- Wychowanie do życia w społeczeństwie - zasady życia społecznego;
- Edukacja czytelnicza - komunikacja werbalna i niewerbalna; bezpośrednia i medialna; selektywność doboru informacji w środkach masowego przekazu; informacja czy perswazja; jawne i niejawne funkcje środków masowej komunikacji we współczesnym społeczeństwie informacyjnym.

5. „Aby życie Jezusa objawiło się w naszym ciele”

Cele katechetyczne:

- Interpretacja ludzkiego doświadczenia w świetle nauczania Ewangelii;
- Dostrzeganie potrzeby budowania własnej wiary w łączności z innymi - świadectwo życia;
- Pomoc w przygotowaniu do przemian okresu dojrzewania.

Treści:

- Ewangelia - Dobrą Nowiną o zbawieniu;

- Ewangelia Konstytucją Królestwa Bożego;
- Błogosławieństwa ewangeliczne;
- Przypowieści;
- Żyć Ewangelią każdego dnia - w świetle Ewangelii zmieniać życie;
- Dojrzwianie fizyczne, psychiczne i duchowe;
- Praca nad własnym charakterem;
- Odkrywanie świata wartości (prawda, bezinteresowność, życzliwość, sprawiedliwość);
- Wartość oraz zagrożenie zdrowia i życia.

Zadania nauczyciela religii:

- Wspomaganie w samodzielnym odbiorze tekstów biblijnych;
- Przybliżenie rzeczywistości nadprzyrodzonej przez uwzględnienie pytań egzystencjalnych człowieka;
- Pomoc w kształtowaniu pozytywnego stosunku do daru płci;
- Integrowanie poznawanych wiadomości z historii biblijnej z aktualnymi wyzwaniem życia;
- Kształtowanie refleksyjnej postawy wobec różnych sytuacji życiowych i zobowiązań moralnych.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi:

- Edukacja prozdrowotna - dar płci, dojrzwianie fizyczne, psychiczne i duchowe;
- Wychowanie do życia w rodzinie - przekaz wartości i tradycji w rodzinie, wspólne świętowanie, spędzanie wolnego czasu; więź rodzinna, związki uczuciowe i inne relacje w rodzinie; konflikty i ich rozwiązywanie; macierzyństwo i ojcostwo. Podstawowa wiedza dotycząca budowy i funkcjonowania układu rozrodczego człowieka; różnice i podobieństwa między chłopcami i dziewczętami. Identyfikacja z własną płcią; akceptacja i szacunek dla ciała; zmiany fizyczne i psychiczne okresu dojrzewania. Zróznicowane, indywidualne tempo rozwoju; higiena okresu dojrzewania; prawo człowieka do intymności i ochrona tego prawa; postawy asertywne; odpowiedzialność za własny rozwój – samowychowanie;
- Wychowanie patriotyczne i obywatelsko - fundamentalne zasady życia społecznego.

6. Z Jezusem Chrystusem przeżywamy chorobę i śmierć

Cele katechetyczne:

- Uzdolnienie do odczytywania w nauczaniu Jezusa Chrystusa wskazań dla chrześcijańskiego przeżywania choroby i śmierci.

Treści:

- Kto jest panem życia i śmierci ? (doświadczenie choroby i śmierci);
- Eucharystia - pokarm na życie wieczne;
- Odkupieńcza śmierć Jezusa;
- Chrystus zstąpił do piekieł;
- Historyczne znaczenie śmierci i zmartwychwstania Jezusa dla chrześcijanina - ciała zmartwychwstanie;
- Liturgiczne świętowanie tajemnicy śmierci i zmartwychwstania Jezusa, zwyczaj z tym związane;
- Sakrament chorych;

- Pogrzeb chrześcijański.

Zadania nauczyciela religii:

- Ukazanie Eucharystii jako pokarmu na życie wieczne;
- Zapoznanie z liturgią paschalną;
- Zapoznanie z tekstami liturgicznymi;
- Kształtowanie refleksyjnej postawy wobec różnych sytuacji życiowych i zobowiązań moralnych.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi:

- Edukacja prozdrowotna - troska o zdrowie, higiena ciała, odzieży; problemy i potrzeby kolegów niepełnosprawnych, osób chorych i starszych;
- Edukacja ekologiczna - degradacja środowiska;
- Wychowanie do życia w rodzinie - podstawowe funkcje w rodzinie, rola osób starszych;
- Edukacja regionalna - elementy historii regionu, pamięć o ważnych postaciach.

7. W modlitwie jesteśmy blisko Boga

Cele katechetyczne:

- Ukazanie modlitwy jako drogi prowadzącej do zjednoczenia z Bogiem, słuchania Jego wezwania, uczestnictwa w liturgii;
- Kształtowanie ducha modlitwy.

Treści:

- Modlitwa Jezusa;
- Modlitwa Maryji; Maryja wzorem modlitwy;
- Modlitwa podstawą życia chrześcijańskiego;
- Rodzaje i sposoby modlitwy;
- Gotowość na otwarcie się na Boga w modlitwie.

Zadania nauczyciela religii:

- Zapoznanie z różnymi sposobami modlitwy indywidualnej i liturgicznej;
- Kształtowanie postawy zawierzenia Bogu oraz modlitwy.

Korelacja z innymi przedmiotami:

- Język polski - różne formy wyrażania myśli.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi:

- Edukacja czytelnicza i medialna - komunikacja werbalna i niewerbalna.

8. Wiele członków tworzy jedno ciało

Cele katechetyczne:

- Wdrożenie do chrześcijańskiego przeżywania codzienności, trudności życia, budowania nadziei;
- Aktywne uczestnictwo w Eucharystii i życiu Kościoła;

- Uwrażliwianie na to, że budownictwo sakralne ukazuje stosunek wiernych do Boga i Kościoła;
- Wskazywanie na znaki i symbole miłości oraz wierności Boga wobec ludzi;
- Wskazywanie na to, że każdy chrześcijanin jest powołany do wiary, modlitwy i dawania świadectwa Bożej miłości.

Treści:

- Wniebowstąpienie i powtórne przyjście Chrystusa;
- Jedność międzyludzka;
- Jedność w Eucharystii;
- Wspólnie z Jezusem łatwiej można przezwyciężyć trudności, cierpienie;
- Gotowość osobistego współdziałania;
- Liturgia łączy nas w Kościół;
- Małżeństwo przypomina nam miłość Chrystusa do swojego Kościoła;
- Jestem częścią Ciała Chrystusowego;
- My wszyscy – jednością w Chrystusie.

Zadania nauczyciela religii:

- Zapoznanie z biblijnym i liturgicznym przesłaniem Wniebowstąpienia Jezusa;
- Postawa odpowiedzialności i podejmowania zadań wobec najbliższego otoczenia;
- Tworzenie atmosfery, by uczniowie chętniej i z większym zrozumieniem uczestniczyli we Mszy Świętej;
- Przybliżanie słów Jezusa o jedności i nierozzerwalności małżeństwa w kontekście kościoła.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi:

- Edukacja prozdrowotna - umiejętność radzenia sobie z trudnymi sytuacjami;
- Edukacja ekologiczna - odpowiedzialność za przyrodę;
- Edukacja regionalna - odpowiedzialność za najbliższe otoczenie;
- Wychowanie patriotyczne i obywatelskie - człowiek istotą społeczną.

KLASA VI

Świątynia i modlitwa Kościoła

Program klasy VI zapoznaje uczniów z wystrojem świątyni i nabożeństwami, które są praktykowane w Kościele Wschodnim. Ze względu, iż żyjemy w diasporze, szczególnie nasze dzieci są narażone na zatracenie wschodniej tradycji Kościoła. Program ten ma na celu przybliżenie i lepsze zrozumienie duchowości Kościoła wschodniego. Zawarte są różne formy uwielbienia Boga, które ustanowił sam Jezus Chrystus lub z nakazu naszego Pana ustanowili i rozwinęli apostołowie, uczniowie Chrystusa i Ojcowie Kościoła. Cerkiewne nabożeństwa odprawiają się w różnym czasie podczas całego roku. Ważne jest również zrozumienie gestów, znaków i obrzędów, które są wykorzystywane w cerkwi. Lepsze zrozumienie doprowadzi do lepszej modlitwy i rozwoju duchowego każdego dziecka. Przy realizacji programu należy zwrócić uwagę na ukazanie znaczenia i istoty nabożeństw.

W I Rozdziale jest opisany rok liturgiczny, święta z nim związane i przypomnienie korzystania z Pisma Św.

Rozdział II ma przybliżyć cerkiew jako budowlę i znaczenie wszystkich części świątyni.

Rozdział III omawia księgi liturgiczne i części nabożeństw.

W Rozdziale IV jest mowa o Liturgiach św. Jana Chryzostoma, św. Bazylego Wielkiego i Uprzednio Poświęconych Darów.

Różne nabożeństwa specyficzne do okresu roku liturgicznego są opisane w Rozdziale V.

Na koniec ukazana jest modlitwa wspólnotowa i indywidualna jako podsumowanie poprzednich rozdziałów.

1. Rok liturgiczny

Cele katechetyczne

- Zapoznanie z kalendarzem liturgicznym;
- Wyjaśnienie związku między liturgicznym rokiem a cerkiewnym kalendarzem;
- Nauczenie rozpoznawania ruchomych i nieruchomych świąt;
- Zachęcenie do pobożnego świętowania niedzieli i świąt;
- Ukazanie roli postu w życiu chrześcijanina;
- Nauczenie korzystania z Pisma Św. Uświadomienie, że Pismo Święte jest żywą i aktualną księgą.

Treści

- Liturgiczny rok jest potężnym hymnem uwielbienia Pana Boga.
- W Kościele wschodnim występuje 12 głównych świąt;
- Wszystkie święta dzielą się na ruchome zależne od daty Niedzieli Wielkanocnej i na nieruchome, te które mają zawsze tą samą datę;
- Podział świąt na Pańskie (Hospodski), Maryjne (Bohorodyczni) i Świętych;
- Rodzaje świętych postów (Wielki Post, Post Piotrowy, Post przed Zaśnięciem NMP, Post przed Bożym Narodzeniem);
- Pismo Św. najważniejszą księgą chrześcijanina.

Zadania nauczyciela religii

- Zachęcanie do przeżywania świąt w roku liturgicznym;

- Pokazanie poprzez święta Bożego zamysłu zbawienia ludzi.

2. Cerkiew – dom Boży

Cele katechetyczne

- Ukazanie świątyni jako miejsca świętego przeznaczonego do celebrowania nabożeństw;
- Zapoznanie z stylami architektury cerkiewnej;
- Zaznajomienie z podziałem cerkwi i z jego znaczeniem;
- Przedstawienie ikonostasu i ikon jako modlitwy;
- Wyjaśnienie przeznaczenia naczyń liturgicznych;
- Zapoznanie ze stopniami święceń kapłańskich (diakonat, kapłaństwo, biskupstwo);
- Zapoznanie z życiem zakonnym grekokatolików w Polsce.

Treści

- Świątynia miejscem sprawowania Liturgii;
- Zewnętrzny wygląd cerkwi, style w architekturze;
- Zewnętrzny podział świątyni;
- Ikonostas, freski i ikony jako przedstawienie wydarzeń z życia Jezusa, Maryi, świętych;
- Naczynia liturgiczne specyficzne dla Kościoła wschodniego;
- Osoby konsekrowane w służbie bliźnim dają świadectwo o Bogu – prowadzą ich do Królestwa Bożego;
- W Polsce istnieją greckokatolickie zgromadzenia zakonne zarówno męskie jak i żeńskie.

Zadania nauczyciela religii

- Zapoznanie uczniów z informacjami o budynkach sakralnych;
- Znaczenie ikony w cerkwi;
- Znaczenie sakramentu kapłaństwa;
- Atmosfera modlitwy w Domu Bożym.

3. Wspólna modlitwa wiernych

Cele katechetyczne

- Przedstawienie ksiąg liturgicznych wykorzystywanych do nabożeństw;
- Ukazanie w nabożeństwach symbolicznych momentów dotyczących naszego zbawienia;
- Zaznajomienie ze zmiennymi i stałymi częściami nabożeństw;
- Wyjaśnienie obrzędów liturgicznych;
- Przybliżenie Nieszporów (Weczirnia), Kompletów (Poweczrie) i Jutrznii (Utlenia).

Treści

- Księgi liturgiczne to takie, które mieszczą w sobie nabożeństwa;
- We wschodniej tradycji liturgiczny dzień zaczyna się wieczorem od Weczirni;
- Stałe i zmienne części nabożeństw;
- Znaczenie obrzędów i gestów liturgicznych;
- Tygodniowy cykl nabożeństw;
- Weczirnia (Nieszpory) symbolizuje stworzenie świata;
- Poweczrie i Czasy jest czytaniem psalmów;
- Utlenia (Jutrznia) przedstawia nowotestamentalną historię zbawienia.

Zadania nauczyciela religii

- Zachęcanie do poznania nabożeństw w celu lepszego rozumienia ich i modlitwy;
- Nauczania korzystania z ksiąg liturgicznych;
- Zapoznanie z gestami i obrzędami liturgicznymi.

4. Liturgia najdoskonalszą ofiarą Jezusa Chrystusa

Cele katechetyczne

- Przybliżenie Liturgii jako modlitwy całego Kościoła z ofiarą samego Chrystusa;
- Zapoznanie z częściami Liturgii Św.;
- Zaznajomienie z rodzajami Liturgii Św.

Treści

- Każda Liturgia Św. jest uobecnieniem ofiary Chrystusa, którą poniósł On na krzyżu;
- Przygotowanie darów na Liturgię - Proskomidia;
- Liturgia Słowa słuchaniem Słowa Bożego;
- Liturgia Ofiary - Chrystus daje nam siebie w Eucharystii jako pokarm;
- Wschodnia tradycja zachowała cztery Liturgie: św. Jana Chryzostoma, św. Bazylego Wielkiego, Liturgia św. Jakuba i Liturgia uprzednio Poświęconych Darów.

Zadania nauczyciela religii

- Zachęcanie do głębokiego przeżywania Liturgii;
- Zapraszanie do czynnego udziału w Liturgiach poprzez tłumaczenie i wyjaśnianie jej.

5. Szczególne modlitwy w rocznym cyklu

Cele katechetyczne

- Modlitwy Wielkiego Postu; Przedstawienie Kanonu św. Andrzeja z Krety (I i V tydzień Wielkiego Postu), Modlitwa św. Efrema, Akatyst do Męki Pańskiej, Liturgia Uprzednio Poświęconych Darów;
- Wyjaśnienie nabożeństw Wielkiego Tygodnia;
- Przybliżenie modlitw Triduum Paschalnego;
- Zapoznanie z nabożeństwami paraliturgicznymi.

Treści

- Kanon św. Andrzeja Kryckiego wyrazem modlitwy grzesznika;
- Specyfika modlitw Wielkiego Postu;
- Nabożeństwa Wielkiego Tygodnia – liturgiczna zaduma na temat tajemnicy naszego zbawienia;
- Radosny charakter nabożeństw Wielkanocnego Tygodnia;
- Szczególny charakter nabożeństw: Molebeń, Akatyst i Panachyda, Parastas.

Zadania nauczyciela religii

- pomoc w zrozumieniu specyficznych nabożeństw i modlitw w liturgicznym roku;

- przybliżenie wschodniej tradycji.

6. Modlitwa jednoczy nas we wspólnocie Kościoła

Cele katechetyczne

- Świadome i zaangażowane uczestnictwo w liturgii jako rzeczywistości zbawczej;
- Ukazanie praktyki modlitwy wspólnotowej jako czynnika budowy wspólnoty wiary;
- Ukazanie potrzeby indywidualnej modlitwy.

Treści

- Jezus Chrystus wzorem modlitwy;
- Biblijne przykłady modlitwy (Dawid - Psalmi, Maryja);
- Sytuacje i sposoby wspólnej modlitwy;
- Modlitwa liturgiczna;
- Modlitwa indywidualna poprzez czytanie Pisma Świętego w tym zwrócenie szczególnej uwagi na Psalmi;
- Nieustanna modlitwa na czotkach.

Zadania nauczyciela religii

- Zapoznanie z biblijnymi przykładami modlitwy;
- Wprowadzenie do modlitwy wspólnotowej;
- Zgłębienie znaczenia i rozumienia Liturgii;
- Zachęcenie do studiowania Pisma Świętego;
- Wskazanie na potrzebę modlitwy.

PROGRAM NAUCZANIA DLA KLAS I-III GIMNAZJUM

GIMNAZJUM

KLASA I

Uczniowie klasy I gimnazjum przeżywają nowe doświadczenia związane ze zmianą środowiska, gdyż muszą wejść w środowisko szkolne, które zweryfikuje ich możliwości i zdolności. Na tym etapie rozwoju u młodych ludzi ujawnia się konflikt międzypokoleniowy na różnych płaszczyznach. Chociaż gimnazjalista jest jeszcze dzieckiem, ale próbuje już zachowywać się jak dorosły człowiek. Osoba w tym wieku zaczyna poszukiwać swojej tożsamości, niezależności i własnych zdolności. Charakterystycznymi cechami młodych ludzi jest, po pierwsze, zdolność do rozmyślenia i analizowania różnych sytuacji i wewnętrznych przeżyć. Po drugie taki człowiek umie integrować się ze swoimi rówieśnikami. Wiele ważnym jest przynależność do pewnej grupy i akceptacji swojej osoby poprzez zauważenie i czucie się bycia potrzebnym. Po trzecie osoba w tym wieku bardzo często posiada swego idola. Chce upodabniać się do niego, idol staje się wzorcem do naśladowania. Dlatego też program do I klasy gimnazjum stara się wyjść naprzeciw tym przemianom dziecka i dać pewne odpowiedzi, które odnoszą się do sfery duchowej.

W Rozdziale I zwrócono jest uwagę na podstawowe pytania młodego człowieka – kim jestem, skąd się wziąłem, jak powstał świat, czy istnieje Bóg? Na wszystkie pytania należy szukać odpowiedzi u źródeł naszej wiary – w Panu Bogu.

Rozdział II pokazuje, iż od początków dziejów zawsze człowiek poszukuje czegoś transcendentnego, wyższej siły, swojego boga. Należy jednak pamiętać, że w religiach niechrześcijańskich nie znajduje się pełnia Objawienia Bożego i dlatego zwraca się szczególną uwagę na religię chrześcijańską.

Rozdział III pokazuje, iż religia chrześcijańska jest religią objawioną przez samego Boga. Bóg przemawia do ludzi przez swoich proroków a wszystko jest zapisane w Biblii. Księga ta jest natchnioną i należy rozwijać umiejętność czytania ze zrozumieniem i odczytywać ją w świetle wiary.

Po przeprowadzeniu rozmyślenia nad egzystencją człowieka i znalezieniu swojego miejsca w świecie następne rozdziały będą wyjaśniać naturę człowieka w świetle wiary w Boga Stwórcę. Ma to na celu rozwijanie wiary w Boga Stwórcę i mówi o tym Rozdział IV.

Natomiast Rozdział V ukazuje objawianie się Boga dla narodu wybranego oraz ukazywanie działania Boga w zawieranych z ludźmi przymierzach.

Rozdział VI ukazuje objawienie się Boga w Nowym Testamencie w Osobie Jezusa Chrystusa. Ma to na celu rozwijanie wiary w Chrystusa Zbawiciela, który jest drogą do Ojca.

Dwa ostatnie rozdziały VII i VIII są niejako podsumowaniem zdobytych treści i odpowiedzi na postawione wyżej pytania. Jest ono skierowaniem na kształtowanie i uzasadnianie potrzeby rozwijania w sobie wiary religijnej, jak również rozwijaniem przeświadczenia o potrzebie posłuszeństwa Bogu, które wynika z przyjętej i wyznawanej wiary.

1. Pytania egzystencjalne człowieka

Cele katechetyczne

- Wprowadzenie w tematykę roku w kontekście pytań dotyczących istnienia człowieka oraz rozwijanie potrzeby poszukiwania na nie odpowiedzi w dostępnych człowiekowi źródłach, w tym także źródłach wiary, jakimi są Biblia i nauczanie Kościoła;
- Rozwijanie wiary w Boga Stwórcę;
- zrozumienie, że życie jest Bożym darem.

Treści

- Jaki jest sens życia?;
- Skąd pochodzimy i dokąd idziemy?;
- Kim jest człowiek?;
- Jaki jest początek świata?;
- Świat znakiem Boga – harmonia we wszechświecie;
- Człowiek obraz i podobieństwo Boże;
- Człowiek powołany do świętości.

Zadania nauczyciela religii

- Ukazanie zakresu stawianych przez człowieka pytań egzystencjalnych.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Język polski: rodzaje literackie, wybrane utwory z klasyki światowej - Biblia, filmy, słuchowiska, przekazy ikoniczne;
- Wiedza o społeczeństwie: sens i cel życia, życie jako fundamentalna wartość, człowiek istota społeczna, grupa i więzi społeczne.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Edukacja filozoficzna: Starożytne wezwanie „poznaj samego siebie” a zawsze aktualne pytania *Kim jestem? Skąd pochodzę? Dokąd zmierzam? Jaki jest sens ludzkiego życia?* Koncepcja człowieka jako osoby, a więc istoty rozumnej, wolnej i zdolnej do poznania prawdy i dążącej do dobra.

2. Ludzie wszystkich narodów szukają Boga

Cele katechetyczne

- Poszukiwanie uzasadnień dla istnienia wielu religii;
- Zapoznanie z wielkimi religiami świata;
- Wyjaśnienie charakterystycznych właściwości religii chrześcijańskiej oraz roli, jaką spełnia w życiu człowieka.

Treści

- Wielość religii;
- Religie naturalne;
- Trzy religie monoteistyczne;
- Istota religii i uzasadnienie jej istnienia.

Zadania nauczyciela religii

- Ukazanie przyczyn istnienia w świecie wielu religii.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Historia: cywilizacje starożytne.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Edukacja filozoficzna: zagadnienie Absolutu, poszukiwanie prawdy przez stulecia;
- Edukacja czytelnicza i medialna: korzystanie z różnych źródeł informacji;
- Edukacja europejska: zasady ładu europejskiego opartego na wspólnej historycznej podstawie cywilizacyjnej - Biblii.

3. Bóg zwraca się do człowieka w swoim słowie

Cele katechetyczne

- Zapoznanie z podstawowymi informacjami dotyczącymi Biblii. Jej powstanie, autorstwo, natchnienie, gatunki literackie, kanon;
- Ukazywanie religijnego znaczenia Biblii dla chrześcijan.

Treści

- Chrześcijaństwo religią objawioną;
- Bóg objawia się w swoim słowie;
- Biblia księgą Boga i ludzi;
- Natchnienie i jego skutki, religijna prawda Pisma Świętego;
- Interpretacja Pisma Świętego;
- Kanon Pisma Świętego;
- Jak czytać Pismo Święte?

Zadania nauczyciela religii

- Przekazanie najistotniejszych treści o Piśmie Świętym;
- Uczenie odkrywania religijnego wymiaru Pisma Świętego.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Język polski: rodzaje oraz gatunki literackie. Pojęcia: myśl przewodnia, sensory symboliczne i metaforyczne utworu, narracja, symbol, alegoria;
- Historia: powstanie chrześcijaństwa.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Edukacja czytelnicza i medialna: drogi, formy i kanały komunikowania się Boga z ludźmi.

4. Bóg mówi przez dzieło stworzenia

Cele katechetyczne

- Wyjaśnianie ludzkich pytań „o początek” w świetle wiary w Boga -Stwórcę świata i człowieka;
- Wyjaśnianie natury człowieka w świetle wiary w Boga Stwórcę;
- Rozwijanie wiary w Boga Stwórcę;

- Ukazanie realnego zła działającego w świecie;
- Łączenie występującego w świecie zła z działaniem człowieka, które jest przeciwne woli Bożej.

Treści

- Bóg stwarza świat i człowieka z miłości;
- Świat znakiem Boga - harmonia we wszechświecie;
- Człowiek obrazem Boga. Relacje wiary i nauki;
- Obraz życia bez Boga;
- Chaos w sercu człowieka;
- Grzeszność człowieka - siła zła.

Zadania nauczyciela religii

- Uczenie rozgraniczania poznania wynikającego z poznania empirycznego oraz poznania płynącego z wiary;
- Uczenie ustalania zakresu działania w świecie Boga i działania w nim człowieka;
- Przywołanie skutków zła i poszukiwanie jego przyczyn;
- Religijne określenie istoty zła i natury zła oraz jego skutków;
- Wskazanie na Boga czuwającego nad stworzeniem i prowadzącego człowieka ku wolności.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Wiedza o społeczeństwie: sens i cel życia, życie jako fundamentalna wartość, człowiek istota społeczna, niezbywalny charakter praw człowieka;
- Biologia: działania człowieka w środowisku przyrodniczym i ich konsekwencje;
- Geografia: ziemia jako środowisko życia, jej historia. Interakcja Ziemia - człowiek.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Edukacja filozoficzna: Starożytne wezwanie „poznaj samego siebie” a zawsze aktualne pytania *Kim jestem? Skąd pochodzę? Dokąd zmierzam? Jaki jest sens ludzkiego życia?* Koncepcja człowieka jako osoby, a więc istoty rozumnej, wolnej i zdolnej do poznania prawdy i dążącej do dobra;
- Edukacja prozdrowotna: poczucie własnej wartości.

5. Bóg objawia się w dziejach narodu wybranego

Cele katechetyczne

- Ukazywanie działania Boga w zawieranych z ludźmi przymierzach;
- Dostrzegania działalności Boga w historii ludzkiej. Pogłębienie wiary.

Treści

- Bóg powołuje Abrahama;
- Bóg powołuje Mojżesza;
- Bóg zawiera przymierze ze swoim ludem;
- Bóg daje prawo - Dekalog (ogólnie);
- Bóg działa przez sumienie człowieka - prawo naturalne;
- Bóg działa przez proroków (proroctwa mesjańskie).

Zadania nauczyciela religii

- Ukazanie religijnego znaczenia przymierza zawieranego przez Boga z ludźmi, o których opowiada Biblia;
- Uzasadnianie znaczenia dla życia ludzkiego przykazań;
- Uwrażliwianie na religijne znaczenie prorocत्व mesjańskich.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Język polski: wybrane utwory z klasyki światowej – Biblia;
- Historia: cywilizacje starożytne – Izrael;
- Wiedza o społeczeństwie: rola autorytetu w życiu człowieka oraz właściwy jego wybór, grupa i więzi społeczne. Niezbywalny charakter praw człowieka, ich katalog i systemy ochrony.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Edukacja filozoficzna: etyka chrześcijańska, sumienie;
- Edukacja czytelnicza i medialna: media jako środki poznania przeszłości - filmy o tematyce biblijnej.

6. Bóg przemawia przez swego Syna Jezusa Chrystusa

Cele katechetyczne

- Odkrywanie tajemnicy osoby Jezusa Chrystusa;
- Kształtowanie wiary w osobę Jezusa Chrystusa;
- Rozwijanie wiary w Chrystusa Zbawiciela, który jest drogą do Ojca;
- Ukazanie sakramentów świętych jako źródła do zwycięstwa w Duchu Świętym.

Treści

- Jezus Chrystus i Jego czasy;
- Źródła o życiu Jezusa i ich wiarygodność;
- Jezus Chrystus centrum historii zbawienia;
- Jezus Chrystus przedmiotem wiary człowieka;
- Tradycja wiary w Jezusa;
- Jezus mówi o Bogu;
- Jezus objawia prawdę o człowieku;
- Chrystus Drogą i Życie;
- Nowe życie w Chrystusie

Zadania nauczyciela religii

- Przybliżanie historyczności Jezusa na podstawie źródeł pozachrześcijańskich i chrześcijańskich;
- Wskazanie na istotę i zasadność wiary chrześcijan w osobę Jezusa;
- Pomoc w rozpoznaniu potrzeby osobistej modlitwy;
- Przybliżenie symboliki ikon Kościoła Wschodniego.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Język polski: wybrane utwory z klasyki światowej – Biblia;
- Historia: cywilizacje starożytne - Izrael; powstanie chrześcijaństwa;

- Wiedza o społeczeństwie: sens i cel życia, życie jako fundamentalna wartość, rola autorytetu w życiu człowieka oraz właściwy jego wybór.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Edukacja filozoficzna: Starożytne wezwanie „poznaj samego siebie” a zawsze aktualne pytania *Kim jestem? Skąd pochodzę? Dokąd zmierzam? Jaki jest .sens ludzkiego życia?* Koncepcja człowieka jako osoby, a więc istoty rozumnej, wolnej i zdolnej do poznania prawdy i dążącej do dobra;
- Edukacja czytelnicza i medialna: media jako środki poznania przeszłości - filmy o tematyce biblijnej;
- Edukacja prozdrowotna: poczucie własnej wartości.

7. Człowiek odpowiada wiarą na objawienie Boże

Cele katechetyczne

- Ukazanie na przykładzie postaci biblijnych istotnych elementów religijnej wiary człowieka;
- Kształtowanie i uzasadnianie potrzeby rozwijania w sobie wiary religijnej.

Treści

- Abraham wzorem wiary;
- Samuel wzorem wiary i posłuszeństwa Bogu;
- Król Dawid kieruje się w swoim życiu wiarą w Boga;
- Wierni Bogu w ucisku (Męczennicy Pratulinińscy, o. Omelan Kowcz, błog. Męczennicy);
- Maryja Matką wierzących;
- Życie wiarą.

Zadania nauczyciela religii

- Ukazanie oraz wyjaśnienie istoty wiary religijnej na przykładzie postaci biblijnych.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Język polski: wybrane utwory z klasyki światowej – Biblia;
- Historia: cywilizacje starożytne – Izrael;
- Wiedza o społeczeństwie: rola autorytetu w życiu człowieka, grupy i więzi społeczne.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Edukacja filozoficzna: wiara szukająca zrozumienia;
- Edukacja czytelnicza i medialna: media jako środki poznania przeszłości - filmy o tematyce biblijnej.

8. Osobista odpowiedź wiary na słowo Boże

Cele katechetyczne

- Rozwijanie przeświadczenia o potrzebie posłuszeństwa Bogu, które wynika z przyjętej i wyznawanej wiary;
- Rozwijanie przeświadczenia, że życie inspirowane treściami wiary jest konsekwencją otrzymanego sakramentu chrztu.

Treści

- Chrzest początkiem życia wiarą w Boga;
- Trwanie w Kościele;
- Początki chrześcijaństwa na Ukrainie;
- Posłuszeństwo słowu (przykazania I-III);
- Spotkanie w sakramentach;
- Modlitwa;
- Miłość braterska (przykazania IV-X);
- Miłość w rodzinie;
- Odnowienie przyrzeczeń chrztu.

Zadania nauczyciela religii

- Wskazywanie na chrzest, który rozpoczyna drogę świadomego wyboru Jezusa i Jego stylu życia.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Język polski: H. Sienkiewicz, *Quo vadis*;
- Historia: Polska pierwszych Piastów. Pierwsi Jagiellonowie na tronie Polski, specyfika polskiego średniowiecza;
- Wiedza o społeczeństwie: człowiek - istota społeczna. Grupa i więzi społeczne. Naród i państwo, tożsamość narodowa. Miłość i jej rozwój, kształtowanie więzi w rodzinie, grupa i więzi społeczne, niezwywalny charakter praw człowieka;
- Sztuka: różnorodność muzyki ojczystej, w tym regionalnej, muzyki innych narodów i regionów świata. Kontakt z dziełami sztuki plastycznej - pomniki, galerie, muzea. Środki wyrazu plastycznego. Różnorodne sposoby komunikowania.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Edukacja filozoficzna: klasyczna definicja prawdy, poszukiwanie prawdy przez stulecia. Moralność, koncepcja człowieka jako osoby zdolnej do poznania prawdy i dążącej do dobra;
- Edukacja prozdrowotna: poczucie własnej wartości, zachowania sprzyjające i zagrażające zdrowiu, przyczyny i skutki zażywania m.in. środków psychoaktywnych;
- Edukacja europejska: zasady ładu moralnego opartego na wspólnej historycznej podstawie cywilizacyjnej filozofii greckiej, prawie rzymskim i Biblii.

GIMNAZJUM

KLASA II

Zamierzeniem programu w klasie II gimnazjum jest wyjaśnienie chrześcijańskiego rozumienia wolności oraz odpowiedzialne korzystanie z tejże wolności. Podstawą i istotą wolności człowieka jest życie z Bogiem. Pragnienie szczęścia, dobra, piękna, prawdy, jakie nosi w sobie człowiek, jest pragnieniem Boga. Przeszkodą dla życia w wolności jest grzech, który niszczy wewnętrzną harmonię i więź z Bogiem. Na skutek grzechu człowiek traci życie z Bogiem i własną tożsamość. Program katechetyczny zmierza więc do tego, aby odkrywać przed katechizowanymi tajemnicę Boga, który podejmuje w Jezusie Chrystusie trud, wysiłek wyzwolenia człowieka z grzechu i jego skutków. Nadto ważnym elementem jest przybliżenie katechizowanemu motywu, dla jakiego Bóg podjął się dzieła zbawienia człowieka a jest nim miłość.

Rozdział I i II wskazuje na niemożliwość zaspokojenia przez samego człowieka swoich pragnień oraz wskazuje, że pragnienia te zaspokoić jest w stanie tylko Bóg. Również jest pokazane, że człowiek powołany został do życia z Bogiem. Wskazuje to na fakt, iż prawdziwe szczęście jest tylko w Bogu.

Rozdział III ukazuje Boga jako zawsze opiekującego się człowiekiem i wszelkie działania Bóg skierowane jest za zbawienie człowieka. Te działania Boga można bez problemu odczytać w Starym Testamencie. Natomiast Nowy Testament to osoba Jezusa Chrystusa i Boży plan zbawiania człowieka i to jest Rozdział IV. Rozdział V wyjaśnienia zbawcze działania Jezusa Chrystusa we współczesnym świecie.

Następnie Rozdziały VI i VII wyjaśniają zbawcze znaczenia wydarzeń paschalnych oraz pobudzają i rozwijają wiarę w obecność i działanie Jezusa Chrystusa w sakramentach Kościoła stanowiących dla wierzących źródło życia Bożego. Rozdział VIII ma na celu przybliżenie wiary dotyczącej obietnicy życia wiecznego.

Rozdział IX przedstawia znaczenie okresów i świąt roku liturgicznego oraz wprowadza w ich przeżywanie.

1. Niezaspokojone pragnienia człowieka

Cele katechetyczne

- Ukazanie wielości pragnień i dążeń człowieka do własnego szczęścia;
- Wykazanie niemożliwości zaspokojenia przez samego człowieka swoich pragnień oraz wskazanie, że pragnienia te zaspokoić jest w stanie tylko Bóg;
- Ukazywanie życia drogą, które swoimi korzeniami bierze początek w Bogu;
- Ukazanie Kościoła jako wspólnoty wierzących, która uobecnia Boga.

Treści

- Zasadność pragnienia przez człowieka szczęścia;
- Formy zaspokajania ludzkich pragnień;
- Wiara zawiera ofertę Boga, która może w pełni zaspokoić ludzkie pragnienia;
- Życie – wieloznaczną drogą;
- Kościół – wspólnotą wiary;
- „Wierzę w jednego Boga Ojca...”

Zadania nauczyciela religii

- Pomoc w określeniu ludzkich pragnień i dążeń;
- Wskazywanie sposobów zaspokajania ludzkich pragnień;
- Wskazywanie na objawienie Boże jako ofertę zapewniającą zaspokojenie ludzkich pragnień;
- Wyzwalanie poczucia bezpieczeństwa i możliwości zaspokojenia ludzkich pragnień przez Boga.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Język polski: A. de Saint-Exupery, *Maty Księżę*;
- Wiedza o społeczeństwie: Sens i cel życia; życie jako fundamentalna wartość. Kryteria dojrzałej osobowości i odpowiedzialność za własny rozwój.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Edukacja filozoficzna: Starożytne wezwanie „poznaj samego siebie” a zawsze aktualne pytania *Kim jestem? Skąd pochodzę? Dokąd zmierzam? Jaki jest sens ludzkiego życia?* Koncepcja człowieka jako osoby, a więc istoty rozumnej, wolnej i zdolnej do poznania prawdy i dążącej do dobra. Filozofia jako *umiłowanie mądrości*.

2. Dlaczego ludzie nie są szczęśliwi a na świecie jest zło i cierpienie?

Cele katechetyczne

- Ukazanie, że człowiek powołany do życia z Bogiem nie odnajdzie szczęścia poza Nim;
- Łączenie występującego w świecie zła z działaniem człowieka, które jest przeciwne ofercie złożonej ludzkości przez Boga i oparte zostaje na korzystaniu w życiu z pseudo wolności;
- Uświadomienie głębszego sensu Sakramentu Pojednania, który jest drogą powrotu do domu Ojca.

Treści

- Sytuacja człowieka w raju po grzechu;
- Człowiek opanowany przez zło (Kain i Abel);
- Obraz życia bez Boga (wieża Babel);
- Natura i źródło zła, któremu podlega człowiek;
- Doświadczenie zła i istnienie szatana;
- Obietnica nowej ludzkości (potop);
- Grzech – wybór samotnej wędrowni;
- Nawrócenie – metanoja, odnalezienie drogi.

Zadania nauczyciela religii

- Przywołanie skutków zła oraz poszukiwanie jego przyczyn;
- Religijne określanie istoty i natury zła oraz jego skutków;
- Wskazanie na Boga, który nie pozostawia człowieka w jego nieszczęściu i obiecuje wybawienie.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Język polski: rodzaje oraz gatunki literackie. Pojęcia: myśl przewodnia, sensory symboliczne i metaforyczne utworu, narracja, symbol, alegoria.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Edukacja czytelnicza i medialna: drogi, formy i kanały komunikowania się Boga z ludźmi.

3. Bóg zbawia

Cele katechetyczne

- Ukazanie działania Boga na biblijnym przykładzie wyprowadzenia narodu wybranego z niewoli egipskiej oraz religijne odczytywanie tego historycznego wydarzenia.

Treści

- Dzieje narodu izraelskiego w Egipcie;
- Obecność i działanie Boga w dziejach narodu wybranego. Bóg pamięta o przymierzu zawartym z Abrahamem;
- Religijne znaczenie wyjścia narodu wybranego z Egiptu;
- Pascha chrześcijan;
- Potrzeba wzajemnej pomocy na wspólnej drodze;
- Umiejętność słuchania – oznaką dobrej rozmowy.

Zadania nauczyciela religii

- Ukazanie religijnego znaczenia opowiadań o działaniu Boga w dziejach narodu wybranego, który przez Mojżesza wyprowadza go z niewoli egipskiej.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Język polski: wybrane utwory z klasyki światowej – Biblia;
- Historia: cywilizacje starożytne – Izrael;
- Wiedza o społeczeństwie: rola autorytetu w życiu człowieka oraz właściwy jego wybór, grupa i więzi społeczne. Niezwykły charakter praw człowieka, ich katalog i systemy ochrony.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Edukacja filozoficzna: etyka chrześcijańska, sumienie;
- Edukacja czytelnicza i medialna: media jako środki poznania przeszłości - filmy o tematyce biblijnej.

4. Pełnia czasów

Cele katechetyczne

- Wyjaśnienie religijnego znaczenia tajemnicy Jezusa.

Treści

- Tajemnica Wcielenia: Jezus prawdziwym Bogiem i człowiekiem;
- Celebracja tajemnicy Wcielenia;
- Udział Maryi w tajemnicy Jezusa.

Zadania nauczyciela religii

- Ukazanie religijnego sensu życia, nauki i czynów Jezusa, który przyszedł na świat dać życie w obfitości.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Język polski: wybrane utwory z klasyki światowej – Biblia;
- Historia: cywilizacje starożytne - Izrael; powstanie chrześcijaństwa;
- Wiedza o społeczeństwie: sens i cel życia, życie jako fundamentalna wartość, rola autorytetu w życiu człowieka oraz właściwy jego wybór.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Edukacja filozoficzna: Starożytne wezwanie „poznaj samego siebie” a zawsze aktualne pytania *Kim jestem? Skąd pochodzę? Dokąd zmierzam? Jaki jest sens ludzkiego życia?* Koncepcja człowieka jako osoby, a więc istoty rozumnej, wolnej i zdolnej do poznania prawdy i dążącej do dobra;
- Edukacja czytelnicza i medialna: media jako środki poznania przeszłości - filmy o tematyce biblijnej;
- Edukacja prozdrowotna: poczucie własnej wartości.

5. Jezus Chrystus mówi o Królestwie Bożym

Cele katechetyczne

- Wyjaśnienie zbawczego działania Jezusa Chrystusa we współczesnym świecie.

Treści

- Jezus mówi o panowaniu Boga w świecie i nastaniu królestwa Bożego (przypowieści);
- Jezus uczy zwracać się do Boga: „Ojczy nasz”;
- Jezusa przybliży istotę królestwa Bożego;
- Błogosławieństwa prawem królestwa Bożego;
- Kościół narzędziem wypełniania się obietnic o ostatecznym nastaniu królestwa Bożego;
- Droga do zdobycia królestwa Bożego: wiara, nawrócenie.

Zadania nauczyciela religii

- Wskazywanie na znaki zbawczego działania Jezusa we współczesnym świecie ze szczególnym podkreśleniem roli sakramentów pokuty i pojednania oraz Eucharystii.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Język polski: wybrane utwory z klasyki światowej – Biblia;
- Historia : cywilizacje starożytne – Izrael;
- Wiedza o społeczeństwie: rola autorytetu w życiu człowieka, grupy i więzi społeczne.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Edukacja filozoficzna: wiara szukająca zrozumienia;
- Edukacja czytelnicza i medialna: media jako środki poznania przeszłości - filmy o tematyce biblijnej.

6. Śmierć i zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa

Cele katechetyczne

- Wyjaśnianie zbawczego znaczenia wydarzeń paschalnych.

Treści

- Męka i śmierć ostatecznym wypełnieniem obietnic mesjańskich;
- Krzyż - znakiem Nowego Przymierza;
- Doświadczenia wielkanocne uczniów Jezusa: pusty grób;
- Wiara w zmartwychwstanie Jezusa;
- Świątowanie Wielkanocy;
- Znaczenie śmierci Jezusa: doskonała ofiara miłości i posłuszeństwa;
- Zbawcze skutki śmierci Jezusa;
- Prawo Nowego Przymierza;
- Jezus Chrystus w chwale Ojca;
- Nasz Pan przyjdzie.

Zadania nauczyciela religii

- Podkreślanie roli wiary w zmartwychwstanie Jezusa dla człowieka oraz wskazywanie na jej konsekwencje.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Język polski: wybrane utwory z klasyki światowej - Biblia; *Quo vadis* - H. Sienkiewicza;
- Historia: cywilizacje starożytne - Izrael; Powstanie chrześcijaństwa i pierwsze wieki jego rozwoju.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Edukacja filozoficzna: wiara szukająca zrozumienia;
- Edukacja czytelnicza i medialna: media jako środki poznania przeszłości - filmy o tematyce biblijnej.

7. Życie ze Zmartwychwstałym

Cele katechetyczne

- Budzenie i rozwijanie wiary w obecność i działanie Jezusa Chrystusa w sakramentach Kościoła stanowiących dla wierzących źródło życia Bożego.

Treści

- Wypełnianie się obietnicy Jezusa: „Ja jestem z wami...”;
- Sakrament chrztu - przejściem ze śmierci grzechu i wprowadzeniem w życie z Bogiem;
- Dopełnienie chrztu – bierzmowanie;
- Uobecnienie ofiary Nowego Przymierza w Eucharystii;
- Świątowanie Eucharystii we wspólnocie wierzących istotą niedzieli chrześcijańskiej;
- Chrześcijańskie nawrócenie;
- Sakrament pojednania i pokuty;
- Praktyka stałego przewyciężania grzechu: nawrócenie;
- Modlitwa naturalnym wyrazem więzi z Bogiem;

- Życie oparte na miłości: zło dobrem zwyciężaj;
- Sakrament małżeństwa i jego przymioty;
- Rodzina wspólnotą życia i miłości;
- Radosne i przykre doświadczenia życiowe (rozrywka, nałogi);
- Bolesne doświadczenie życiowe – cierpienie;
- Sakrament namaszczenia chorych.

Zadania nauczyciela religii

- Wskazywać na zasadność szukania w codziennym życiu u Jezusa poprzez życie sakramentalne pomocy i światła przy kształtowaniu własnego człowieczeństwa.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Wiedza o społeczeństwie: rola autorytetu w życiu człowieka, grupy i więzi społeczne.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Edukacja filozoficzna: wiara szukająca zrozumienia. Edukacja czytelnicza i medialna: media jako środki poznania przeszłości - filmy o tematyce biblijnej.

8. Nadzieja nowego życia

Cele katechetyczne

- Przybliżenie treści wiary dotyczącej obietnicy życia wiecznego.

Treści

- Chrześcijanin wobec śmierci;
- Chrystus jako Pan i Sędzia;
- Nadzieja nieśmiertelnej chwały;
- Świętych obcowanie;
- Wezwanie do świętości: świętymi bądźcie;
- Nasz Pan przyjdzie.

Zadania nauczyciela religii

- Wskazywanie na religijne postrzeganie ludzkiego życia nazywanego pielgrzymowaniem do Boga, do życia z Nim przez wieczność.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Edukacja filozoficzna: Starożytne wezwanie „poznaj samego siebie” a zawsze aktualne pytania *Kim. jestem? Skąd pochodzę? Dokąd zmierzam? Jaki jest sens ludzkiego życia?* Koncepcja człowieka jako osoby, a więc istoty rozumnej, wolnej i zdolnej do poznania prawdy i dążącej do dobra;
- Edukacja czytelnicza i medialna: media jako środki poznania przeszłości - filmy o tematyce biblijnej;
- Edukacja prozdrowotna: poczucie własnej wartości.

9. Celebracja tajemnic zbawienia w roku liturgicznym

Cele katechetyczne:

- Uświadamianie religijnego znaczenia okresów i świąt roku liturgicznego oraz wprowadzanie w ich przeżywanie.

Treści

- Wyjaśnienie znaczenia roku liturgicznego;
- Znaczenie i przeżywanie adwentu;
- Znaczenie i przeżywanie Bożego Narodzenia;
- Znaczenie i przeżywanie Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan;
- Znaczenie i przeżywanie Wielkiego Postu;
- Rekolekcje szkolne;
- Znaczenie i przeżywanie Triduum Paschalnego;
- Znaczenie i przeżywanie okresu wielkanocnego;
- Znaczenie i przeżywanie uroczystości Zesłania Ducha Świętego;
- Znaczenie i przeżywanie świąt i uroczystości maryjnych;
- Znaczenie i przeżywanie uroczystości świętych patronów i innych wybranych świętych.

Zadania nauczyciela religii

- Uczenie religijnego przeżywania w roku liturgicznym zbawczych wydarzeń.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Język polski: adwent, Boże Narodzenie, Wielki Post, Wielkanoc w literaturze. Maryja i święci w literaturze;
- Historia: Powstanie chrześcijaństwa i pierwsze wieki jego rozwoju;
- Sztuka: motywy adwentowe, pasyjne i paschalne w malarstwie i muzyce.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Edukacja filozoficzna: klasyczna definicja prawdy, poszukiwania prawdy przez stulecia;
- Edukacja regionalna: elementy kultury regionalnej, regionalne tradycje adwentowe, Bożonarodzeniowe, pasyjne i wielkanocne; Sanktuaria i kościoły.

GIMNAZJUM

KLASA III

Program nauczania religii w III klasie gimnazjum zmierza do przybliżenia prawdy wiary mówiącej o obecności i działaniu Jezusa Chrystusa w Kościele - wspólnocie Ludu Bożego - który został wyposażony w Ducha Świętego do prowadzenia w świecie dzieła zbawienia. Posłanie Chrystusa i Ducha Świętego wypełnia się w Kościele, Ciele Chrystusa i Świątyni Ducha Świętego. Zesłanie Ducha Świętego było ważnym wydarzeniem w życiu Kościoła, było początkiem działalności apostołskiej. Duch Święty od Pięćdziesiątnicy nieprzerwanie działa w Kościele. Jednoczy ludzi z Bogiem, oświeca ludzki rozum, pogłębia ludzką wiarę, pomaga w modlitwie, ożywia, odnawia, uświęca i obdarowuje każdego z osobna darami. By przybliżyć znaczenie Ducha Świętego w Kościele i w życiu każdego chrześcijanina należy również uświadomić i poznać Jego rolę. Bardzo ważnym faktem jest społeczny wymiar każdego człowieka w życiu Kościoła i realizacji swojego powołania w odniesieniu do innych ludzi.

Ze względu na znaczenie wspólnoty w życiu człowieka w programie występują częste odwoływania się do doświadczeń związanych z życiem wspólnoty – Rozdział I.

Następnie w Rozdziale II jest ukazany Kościół jako wspólnota wiary, ludzi zależnych od siebie i uzupełniających się na wzajem a połączonych wiarą w Boga.

Rozdział III ukazuje rolę Ducha Świętego w Kościele. Duch Święty działa poprzez pasterzy, dociera do każdego człowieka poprzez struktury Kościoła.

Ważną rzeczą jest zrozumienie naszego wyznania wiary. Rozdział IV ukazuje rolę Ducha Świętego w naszym osobistym życiu oraz potrzebę modlitwy w zrozumieniu i przyjęcia Ducha Świętego. Boska Liturgia ma nam również przybliżyć działanie Ducha Świętego i we wspólnocie i w każdym człowieku.

Rozdział V i VI pokazuje Kościół jako tę wspólnotę wiary, w której Jezus Chrystus mocą Ducha Świętego uczy i działa.

Ostatni VII Rozdział przypomina o misyjnym nakazie Chrystusa, o posyłaniu swoich uczniów do świata i świadczeniu o Bogu.

1. Nikt nie jest samotną wyspą

Cele katechetyczne

- Przywoływanie społecznych właściwości człowieka;
- Przywoływanie roli różnych wspólnot w życiu człowieka;
- Odkrywanie roli i zadań wspólnoty wierzących chrześcijan wobec świata;
- Rozwijanie wiary w obecność i działanie Jezusa Chrystusa mocą Ducha Świętego we wspólnocie i przez wspólnotę Kościoła.

Treści

- Człowiek istotą społeczną;
- Formy życia we wspólnocie;
- Zasady życia we wspólnocie;
- Kościół wspólnotą wiary;
- Zadania związane z przynależnością do wspólnoty wiary Kościoła.

Zadania nauczyciela religii

- Wskazywanie na różne wspólnoty oraz określanie zasad niezbędnych do życia we wspólnotach;
- Wskazywanie na znaczenie wspólnoty dla jednostki;
- Wyjaśnianie natury wspólnoty wiary – Kościoła, oraz postawionych przed nią zadań;
- Wyjaśnianie i uzasadnianie konieczności identyfikowania się ze wspólnotą wiary - Kościołem.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Geografia: problemy integracyjne na świecie, w Europie i Polsce;
- Wiedza o społeczeństwie: kształtowanie więzi w rodzinie, rola miłości. Człowiek - istota społeczna; grupa i więzi społeczne; naród i państwo.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Edukacja europejska: Polska w Europie.

2. Kościół wspólnotą Ducha Świętego

Cele katechetyczne

- Uświadamianie istoty i celu posłannictwa Kościoła;
- Kształtowanie wiary w prawdziwą obecność i działanie Jezusa Chrystusa we wspólnocie Kościoła;
- Uświadomienie boskiego wymiaru - działania Ducha Świętego - w życiu społeczności Kościoła;
- Uświadamianie istotnych założeń życia Kościoła.

Treści

- Wydarzenie zesłania Ducha Świętego;
- Kościół dziełem Ducha Świętego;
- Kościół spełnia swą misję mocą Ducha Świętego;
- Kościół wspólnotą ludzi wierzących w Chrystusa (biblijne obrazy Kościoła);
- Właściwości życia chrześcijańskiego w Kościele.

Zadania nauczyciela religii

- Przybliżenie i wyjaśnienie bosko-ludzkiego wymiaru Kościoła;
- Przybliżenie istoty misji Kościoła;
- Wyjaśnianie prawdy o obecności i działaniu Jezusa Chrystusa w Kościele.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Język polski: H. Sienkiewicz, *Quo vadis*;
- Historia: powstanie chrześcijaństwa i pierwsze wieki jego rozwoju;

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Edukacja europejska: zasady ładu europejskiego opartego na wspólnej historycznej podstawie cywilizacyjnej: filozofii greckiej, prawie rzymskim i Biblii.

3. Duch Święty działający w Kościele

Cele katechetyczne

- Ukazanie roli pasterzy w Kościele;
- Przybliżenie struktur organizacyjnych życia Kościoła;
- Ukazanie religijnego znaczenia przyjmowania sakramentu bierzmowania dla chrześcijanina;
- Wychowywanie do jedności z Kościołem.

Treści

- Wiara w obecność i działanie Ducha Świętego w Kościele;
- Duch Święty w życiu Kościoła - Urząd Nauczycielski Kościoła;
- Duch Święty źródłem życia chrześcijańskiego - sakrament bierzmowania;
- Znaczenie sakramentu bierzmowania dla chrześcijanina;
- Duch Święty w życiu ludzi Kościoła (św. Bazyli Wielki, św. Jan Chryzostom, Grzegorz Wielki itp.);
- Papież i biskupi w Kościele;
- Patriarchat, Metropolia, Diecezja i parafia;
- Grzechy przeciwko Duchowi Świętemu.

Zadania nauczyciela religii

- Wyjaśnianie treści wiary w tajemnicę Ducha Świętego;
- Wprowadzenie w misję i naukę Kościoła;
- Ukazanie rzeczywistości Kościoła partykularnego;
- Rozwijanie ducha odpowiedzialności za Kościół;
- Przygotowanie do godnego i owocnego przyjęcia sakramentu bierzmowania.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Historia: powstanie chrześcijaństwa i pierwsze wieki jego rozwoju.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Edukacja filozoficzna: klasyczna definicja prawdy, poszukiwania prawdy przez stulecia;
- Edukacja regionalna: charakterystyka i pochodzenie społeczności regionalnej, elementy dziejów kultury regionalnej, regionalne tradycje, główne zabytki architektury.

3. Duch Święty umacnia w wyznaniu wiary

Cele katechetyczne

- Uświadomienie, że wiara jest darem Boga;
- Wyjaśnienie procesu formułowania się *Credo* Kościoła;
- Rozwijanie życia wiarą i ducha modlitwy;
- Wprowadzenie w strukturę Boskiej Liturgii i kształtowanie wypływającej z wiary postawy modlitwy;
- Zaznajomienie z częściami i modlitwami Boskiej Liturgii;
- Formowanie postaw Eucharystycznych: współofiarywania, słuchania słowa Bożego, jedności, miłości, wdzięczności i głębokiego przeżywania modlitwy;
- Zapoznanie z gestami i formami w Boskiej Liturgii;

- Ukazanie współzależności między świątynią, ikonami a Boską Liturgią.

Treści

- Duch Święty źródłem wiary;
- Rola Ducha Świętego w rozwoju życia wiarą jednostki i społeczności;
- Wiara w moc działającego w Kościele Ducha Świętego, który wspomaga go w ważnych dla jego przyszłości momentach dotyczących życia wiarą (główne spory doktrynalne – sobory powszechne);
- Wyznanie wiary Kościoła;
- Boska Liturgia jest dziełem Boskim i ludzkim. Boskim – wspomnianie Ostatniej wieczerzy, ludzkim – wiarą przystępując do współdziałania;
- Kapłan zawsze powinien pamiętać o Boskiej Liturgii i modlitewnie się do niej przygotowywać;
- Przygotowanie darów do Liturgii odbywa się bez udziału ludu, jak i dzieciństwo Chrystusa było niezauważalnym;
- Liturgia Słowa jest poświęcona życiu Jezusa Chrystusa pośród ludzi;
- W Liturgii ofiary odbywa się przeistoczenie wcześniej przygotowanych darów: chleba w Ciało a wina w Krew Jezusa Chrystusa;
- Znaczenie pozdrowień i gestów, które występują podczas sprawowania Eucharystii.

Zadania nauczyciela religii

- Towarzyszenie i wspieranie procesów rozwoju wiary;
- Pomoc w nabywaniu umiejętności wyznawania wiary;
- Pomoc w zdobywaniu umiejętności modlitwy;
- Uświadomienie, że Kościół kontynuuje dzieło zbawcze Jezusa Chrystusa i nie może głosić innej nauki od tej, którą mu powierzył Boski Założyciel;
- Zapoznanie wychowanków ze znaczeniem używanych przy celebracji eucharystycznej pozdrowień, odpowiedzi na nie;
- Zapoznanie z modlitwami i wprowadzenie w zrozumienie ich treści.

Korelacja z innymi przedmiotami

- Historia: Odnowienie Kościoła greckokatolickiego w Polsce i na Ukrainie po upadku komunizmu.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Edukacja czytelnicza i medialna: rola mass mediów i stosowanych przez nie środków i zabiegów socjotechnicznych.

5. Duch Święty uzdalnia do miłości

Cele katechetyczne

- Uświadomienie, że miłość nadaje najpełniejszy sens życiu człowieka;
- Ukazanie, że miłość stanowi w chrześcijańskim rozumieniu podstawę życia z Bogiem;
- Uświadamianie znaczenia nadawanego „miłości” przez chrześcijaństwo;
- Wspieranie i rozwijanie motywów ułatwiających kierowanie się w życiu miłością.

Treści

- Duch Święty źródłem miłości głoszonej i praktykowanej przez Kościół;
- Miłość zasadą życia Kościoła;
- Miłość i odpowiedzialność w życiu chrześcijanina (katolicka odpowiedź na problemy związane z przekazywaniem i podtrzymywaniem życia: prawo do życia nienarodzonych i niepełnosprawnych, eutanazja, antykoncepcja itp.);
- Praktykowanie miłości konkretną formą odpowiedzi na Boże powołanie do świętości.

Zadania nauczyciela religii

- Przygotowanie do życia w miłości;
- Wspieranie motywami religijnymi procesu samowychowania;
- Wskazywanie na źródło dojrzałej i odpowiedzialnej ludzkiej miłości - osobę Ducha Świętego;
- Uświadamianie znaczenia wiary przy nadawaniu konkretnej formy ludzkiemu życiu.

Korelacje z innymi przedmiotami szkolnymi

- Język polski: W. Szekspir, *Romeo i Julia*; A. de Saint-Exupery, *Mały Książe*;
- Wiedza o społeczeństwie: miłość i jej rozwój; miłość młodościowa, miłość dojrzała; miłość i rodzicielstwo jako główne funkcje płciowości; problem inicjacji seksualnej; związek między aktywnością seksualną a miłością i odpowiedzialnością.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Edukacja prozdrowotna: poczucie własnej wartości, dawanie i przyjmowanie wsparcia, asertywność, empatia;
- Edukacja europejska: ochrona praw człowieka.

6. Duch Święty jednoczy Kościół

Cele katechetyczne

- Ukazanie zapowiadanego przez Jezusa jednoczącego Kościół Chrystusowy działania Ducha Świętego;
- Ukazanie różnych form jednoczącego działania Ducha Świętego w Kościele: jeden Bóg, jedna wiara, jeden lud;
- Uświadomienie, że podziały w chrześcijaństwie są przeciwne zbawczej woli Chrystusa i istocie Kościoła;
- Ukazanie podejmowanych w Kościele wysiłków na rzecz jedności Kościoła.

Treści

- Obecność Ducha Świętego w Kościele;
- Boski charakter Kościoła Chrystusowego: jeden, święty, powszechny i apostołski;
- Grzechy przeciw jedności Kościoła: schizmy, herezje, sekty;
- Wyznania chrześcijańskie: katolickie, prawosławne, ewangelickie, anglikańskie;
- Ekumenizm w Kościele.

Zadania nauczyciela religii

- Wyjaśnienie znaczenie zapowiedzi Jezusa o obecności i działaniu Ducha Świętego w Kościele;

- Wskazywanie na religijne znaczenie wysiłków zmierzających do jednoczenia ludzi wokół Jezusa Chrystusa;
- Zapoznanie z wysiłkami ekumenicznymi Kościoła katolickiego;
- Formowanie ducha ekumenicznego.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Historia: Europa i świat śródziemnomorski w wiekach średnich; Europa i świat w XVI - XVII wieku: reformacja i reforma katolicka; Rzeczpospolita szlachecka XVI - XVII wieku - kraj wielu kultur i religii;
- Historia Ukrainy: Czasy Rusi Kijowskiej – Chrzest (988 r.); Schizma Wschodnia na ziemiach Rusi Kijowskiej; Sobory Powszechne: Lyoński II (1274 r.), Florencki (1439 r.); Unie jednoczące Kościół: Unia Brzeska (1596 r.); Likwidacja Kościoła Greckokatolickiego na Ukrainie (1946 r.) – Pseudosobór Lwowski; Niepodległa Ukraina (24 sierpień 1991 r.);
- Geografia: źródła konfliktów i próby ich rozwiązywania.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Kultura polska na tle cywilizacji śródziemnomorskiej: powstanie kultury chrześcijańskiej i jej związki z kulturą Grecji i Rzymu.

7. Duch Święty uzdalnia do apostołstwa

Cele katechetyczne

- Wyjaśnienie czym jest apostołstwo;
- Ukazanie źródła, dzięki któremu chrześcijanie składają świadectwo swej wierze;
- Przedstawienie znaczenia charyzmatów w Kościele;
- Ukazanie charakterystycznych form apostołstwa osób konsekrowanych;
- Ukazanie charakterystycznych form apostołstwa świeckich katolików;
- Ukazanie katolickiej nauki społecznej jako inspiracji do apostołskiego zaangażowania chrześcijan;
- Wskazywanie motywów uzasadniających konieczność apostołskiego zaangażowanie się wierzących.

Treści

- Duch Święty źródłem działalności apostołskiej chrześcijan;
- Charyzmaty w Kościele uzdalniające do apostołstwa;
- Chrześcijanie oddani apostołskiej służbie Kościoła wobec społeczności (np. posługa Metropolity Andreja Szeptyckiego, Patriarchy Josyfa Slipyja, Bł. Męczennika bpa Jozafata Kocyłowskiego);
- Formy apostołstwa świeckich;
- Katolicka nauka społeczna inspiracją apostołskiej działalności chrześcijan.

Zadania nauczyciela religii

- Ukazanie, że każdy chrześcijanin uczestniczy w potrójnej misji Chrystusa: kapłańskiej, prorockiej i królewskiej;
- Przybliżenie społecznej nauki Kościoła;
- Rozwijanie i wspieranie form zaangażowania apostołskiego poszczególnych członków Kościoła;
- Pomoc w odkrywaniu własnego miejsca w życiu Kościoła.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Historia: Prześladowania chrześcijan w czasach rzymskich; jedność i różnorodność kultury średniowiecza; losy i postawy Ukraińców w warunkach braku niepodległości, II wojna światowa, Akcja „Wisła”, okres po wysiedleniu. Przykłady heroicznych postaci: ks. Bazyli Hrynyk, ks. Mirosław Ripecki, ks. Jozafat Romanyk, OSBM i inni.
- Wiedza o społeczeństwie: etyka w życiu publicznym; wybrane zagadnienia z etyki życia gospodarczego.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Edukacja regionalna: elementy dziejów kultury regionalnej, regionalne tradycje, obyczaje i zwyczaje, muzyka.

PROGRAM NAUCZANIA DLA KLAS I-III LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE

KLASA I LICEUM

KOŚCIÓŁ MIEJSCEM ZBAWIENIA

(MISJA CHRZEŚCIJANINA W KOŚCIELE)

Chrystus jest „Zmartwychwstaniem i Życiem”, jest naszym Zbawicielem. My otrzymujemy nasze życie wieczne i zbawienie poprzez wiarę. Wiara w Chrystusa Zbawiciela jest największym skarbem. Ukraiński Kościół Greckokatolicki wyznaje ją już ponad tysiąc lat. Uświadamiając sobie ten depozyt wiary pragniemy zaproponować uczniom by odnaleźli swoje miejsce w Kościele, wzmocnili i utwierdzili własne duchowe korzenie i na nowo odkryli rolę wspólnoty Kościoła w dążeniu do wieczności. Potrzebne jest zatem przemyślenie na nowo własnej tożsamości. Lekcje religii realizowane w oparciu o duchowe tradycje Kościoła Wschodniego dają możliwość głębszego wniknięcia w dziedzictwo duchowe przodków w wierze. Dlatego też tematyka lekcji religii dla klasy I licealnej ma pomóc w zrozumieniu prawdy o Kościele, który jest miejscem zbawienia i umożliwić odnalezienie miejsca świadka Chrystusa we wspólnocie Kościoła.

Program nauczania religii w klasie I zaczyna się od postawienia ważnego egzystencjalnie pytania: Kim jestem? (dział 1). Na to pytanie uczniowie winni sobie odpowiedzieć szukając punktów odniesienia w świecie bliższym i dalszym, we wspólnocie narodowej oraz kościelnej. Następnie program odnosi się do zagadnienia wyznania wiary w Boga Trójjedynego (dział 2) i w Kościół, który jest Ludem Bożym i działającym Chrystusem (dział 3) oraz społecznością mającą swą historię i tradycje (dział 4). Kolejnym zagadnieniem są zasady moralnego działania (dział 5) i modlitwy (dział 6). Ostatni dział (7) zawiera tematy wprowadzające w liturgię roku kościelnego, w tajemnicę żywego Kościoła, a także w zwyczaje Kościoła greckokatolickiego.

Kościół jako miejsce uobecnienia i działania Chrystusa zachęca swych wiernych wyznawców by stali się świadkami jego misji. Świadek to ten, który przeżywa wiarę, działa uczciwie, spotyka się ze swoim Panem na modlitwie i w sakramentach. Świadczenie wobec świata i rodziny ma być skutkiem przyłgnięcia do Chrystusa, a nawet głębokiej z Nim zażyłości. Przeżywanie w Kościele wiary, nadziei, miłości i głębokiego wewnętrznego zaangażowania w sprawy Kościoła ściśle łączy się z daniem świadectwa. Układ programu klasy I ma stanowić silne przypomnienie o konieczności identyfikacji z Kościołem i jego misją zbawiania świata.

1. Kim jestem?

Cele katechetyczne

- Wprowadzenie uczniów w tematykę roku;
- Ukazanie problemu zakorzenienia uczniów w społecznościach i wspólnotach;
- Uświadomienie roli więzi rodzinnych, społecznych i religijnych w odnajdywaniu tożsamości;
- Uświadomienie o niebezpieczeństwach asymilacji, niwelacji i globalizacji.

Treści

- Mój świat (dom, przyjaciele, grupa rówieśnicza, nowa klasa i szkoła);
- Mój Kościół (naród, Ojczyzna);
- Człowiek powołany do życia we wspólnocie na wzór Trójcy Przenajświętszej;
- Skarb przechowywany w naczyniach glinianych (wartości chrześcijańskie, nowe grupy rówieśnicze jako szansa lub zagrożenie dla wiary).

Zadania nauczyciela religii

- Wskazanie na przyjęcie daru wiary w kontekście wspólnoty;
- Różnorodność tradycji religijnych(duchowych) i jedność wiary.
- Ukazanie trudności związanych z podjęciem obowiązków dojrzałego członka Kościoła i społeczeństwa.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Język polski i ukraiński: tematy, motywy, wątki: miłość, dom, rodzina; wartości: wolność, sacrum; ojczyzna, mała ojczyzna; naród a społeczeństwo;
- Historia: świadomość narodowa i jej uwarunkowania; wkład regionu do historii państwa; dzieje jednostki i rodziny na tle historii, kultury i życia codziennego obywateli;
- Wiedza o społeczeństwie: jednostka - grupa - społeczeństwo, moje miejsce w społeczeństwie; patriotyzm;
- Biologia: miejsce człowieka wśród innych stworzeń;
- Geografia: problemy współczesnego świata, bieda, globalizacja.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Uczestnictwo w kulturze: tożsamość narodowa i katolicka w kulturze;
- Wartość kultury regionalnej. kulturalne zainteresowania uczniów;
- Wychowanie do życia w rodzinie: tożsamość człowieka i poczucie sensu życia; wielowymiarowość człowieka: wymiar biologiczny, psychiczny, moralny, religijny, społeczny;
- Edukacja filozoficzna: człowiek jako byt osobowy; główne koncepcje człowieka; naturalne i kulturowe środowisko człowieka; człowiek w relacji z drugim człowiekiem i ze wspólnotami;
- Edukacja czytelnicza i medialna: wyszukiwanie informacji na temat Ojczyzny i małej ojczyzny; katolickie zasoby internetowe; telewizyjne i radiowe programy i stacje radiowe i telewizyjne; prasa katolicka i kościelna; zadania mediów publicznych; manipulacje medialne na temat życia Kościoła i tradycji patriotycznych;
- Edukacja regionalna - dziedzictwo kulturowe w regionie: przeszłość regionu, jego dziedzictwo kulturowe jako podstawa rozumienia współczesności regionu;
- Edukacja europejska: tożsamość narodowa.

2. Taka jest nasza wiara

Cele katechetyczne

- Odniesienie wyznania wiary do tajemnicy Kościoła;
- Uzmysłowanie, że wiara odkrywa sens życia i działania;
- Wdrożenie do samodzielnego czytania Biblii.

Treści

- Wierzę w Boga - istota wiary, rozum a wiara, poznanie Boga, prymat prawdy, Bóg Miłosierny; Opatrzność Boża;
- Wierzę w Jezusa Chrystusa - Jedyny Zbawiciel, pełnia objawienia, żyjący w Kościele; Chrystus, który dlatego stał się Drogą, bo jest Prawdą;
- Wierzę w Ducha Świętego – Pismo Święte w życiu Kościoła, natchnienie biblijne; Tradycja; zasady prawidłowej hermeneutyki biblijnej; czytanie Pisma Świętego indywidualne i we wspólnocie;
- Bogarodzica - Matka Zbawiciela (Pokrow, objawienia, święta, ikonografia).

Zadania nauczyciela religii

- Ukazanie wiary jako odpowiedzi na Boże Objawienie;
- Ukazanie Chrystusa jako przynoszącego orędzie prawdy i wolności przekazywane współczesnym ludziom przez Kościół;
- Rozwijanie poznania Biblii jako źródła Bożego Objawienia w pełni dokonanego przez Jezusa Chrystusa;
- Przypomnienie zasad prawidłowej hermeneutyki biblijnej;
- Otwieranie na przyjęcie Chrystusa, jako najlepszego wzorca, uczestniczącego w radościach i nadziei, smutku i trwodze ludzi współczesnych;
- Ukazanie roli Bogarodzicy w dziele zbawienia i miejsca w duchowości Kościoła Wschodniego.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Język polski: tradycje literackie: kontekst biblijny; gatunki i rodzaje literackie w Biblii; wartości: prawda, dobro; Chrystus w literaturze i kulturze;
- Geografia: główne miejsca kultu religijnego - Maryjnego.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Edukacja filozoficzna: wiara szukająca zrozumienia - teologia a filozofia chrześcijańska; zagadnienie Boga w filozofii;
- Edukacja czytelnicza i medialna: biblijne zasoby internetowe; filmy o tematyce biblijnej; sztuka sakralna w internecie;
- Edukacja regionalna - dziedzictwo kulturowe w regionie: sanktuaria Maryjne w regionie.

3. Oto Ja jestem z wami

Cele katechetyczne

- Pogłębienie prawdy o sakramentach jako znakach miłości Boga i umocnieniu na drodze prawego życia.

Treści

- Kościół - sakrament, Ciało Chrystusa, pielgrzymujący Lud Boży;
- Kościół - ikoną Trójcy Przenajświętszej;
- Kościół sakramentów: świadomość chrztu; przebaczenie i pojednanie; społeczny i eklezjalny kontekst grzechu; rachunek sumienia Kościoła; umocnienie przez Eucharystię; moja Liturgia; konsekracja ludzkiej miłości; w chorobie.

Zadania nauczyciela religii

- Pogłębianie rozumienia sakramentów, jako źródła umocnienia na drodze dawania świadectwa;
- Ukazywanie Kościoła żyjącego sakramentami, czerpiącego z sakramentów swoją moc;
- Motywowanie do prowadzenia ożywionego życia sakramentalnego;
- Ukazanie sakramentu chrztu jako źródła tożsamości ucznia Chrystusa w Kościele;
- Ukazanie Eucharystii jako źródła miłości chrześcijańskiej.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Język polski: tematy, motywy, wątki: śmierć, droga, wędrówka, pielgrzymka; wartości: prawda, dobro; zło i dobro, przebaczenie i nienawiść.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Uczestnictwo w kulturze: choroba, starość, niepełnosprawność i śmierć w kulturze;
- Wychowanie do życia w rodzinie: człowiek chory, niepełnosprawny i stary w rodzinie;
- Edukacja filozoficzna: rozmaite szkoły filozoficzne wobec problemów choroby, niepełnosprawności i śmierci;
- Edukacja prozdrowotna: postawy wobec osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych oraz osób starszych.

4. Zróbcie uczniami wszystkie narody

Cele katechetyczne

- Pogłębienie wiedzy na temat istnienia i historii Kościołów katolickich o różnych tradycjach.

Treści

- Kościół - jedność i różnorodność: jedność, świętość, katolickość i apostołskość Kościoła;
- Historia Kościoła - etap dziejów zbawienia: papieżstwo, autokefalia, idea patriarchatu, monastycyzm, tragedia podziału; unia brzeska i wysiłki ekumeniczne; likwidacja Kościoła Greckokatolickiego na Ukrainie i w Polsce, prześladowania;
- Rozwój Kościołów o tradycji bizantyjskiej – Święci Cyryl i Metody, Chrzest Rusi Kijowskiej, misyjna działalność Kościoła; chrystianizacja Europy; Kościół lokalny; struktura hierarchiczna i terytorialna UKGK;
- Uczestnictwo w życiu Kościoła lokalnego; zaangażowanie apostołskie w kontekście parafii;
- Aż do skończenia świata - Kościół zbawionych i Kościół męczenników (święci Kościoła powszechnego i Kościołów partykularnych - Kościoła Ukraińskiego).

Zadania nauczyciela religii

- Ukazanie roli Kościoła w formowaniu i podtrzymywaniu świadomości kulturalnej i narodowej;
- Zaznajomienie z historią i podziałem terytorialnym UKGK;
- Motywowanie do aktywnego działania w lokalnej społeczności kościelnej;
- Zapoznanie z postaciami świętych UKGK;
- Zachęcenie do działań ekumenicznych w oparciu o wiedzę historyczną.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Historia: Kościół i chrześcijaństwo w dziejach Europy; różnorodność wyznań chrześcijańskich; ewangelizacja w ujęciu historycznym; katolicyzm w innych krajach; wartość pojednania i przebaczenia win w budowaniu ładu pokojowego;
- Wiedza o społeczeństwie: prawa wierzących w systemie prawnym państwa;
- Geografia: Kościół katolicki obu tradycji i wyznania chrześcijańskie na różnych kontynentach.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Uczestnictwo w kulturze: Kościół lokalny a kultura regionalna; zabytki kultury innych wyznań chrześcijańskich w regionie;
- Edukacja europejska: wielonarodowość; tradycje tolerancji w Polsce; Kościół i chrześcijaństwo w dziejach Europy: chrześcijańskie fundamenty świadomości europejskiej.

5. Co mam zrobić?

Cele katechetyczne

- Formowanie prawego sumienia we wspólnocie Kościoła.

Treści

- Nowe Przymierze - miłość w życiu Kościoła, hierarchia miłości w postępowaniu świadków Chrystusa; miłość - więzią rodziny;
- Serce - miejscem spotkania człowieka z Bogiem;
- Niewidzialna walka – wyzwolenie: namiętności, wrażliwość, ludzkie zepsucie;
- Kościół Błogosławieństw - wartości w życiu Kościoła: prawda, dobro moralne, godność człowieka, wolność, sprawiedliwość i miłosierdzie;
- Kościół - miejsce odczytania i wypełniania powołania do świadczenia o Jezusie Chrystusie.

Zadania nauczyciela religii

- Ukazywanie życia chrześcijanina jako drogi ku doskonałości i szczęściu;
- Prowadzenie do odkrycia przez uczniów powołania i do właściwego wyboru drogi życia;
- Zapoznawanie z formami samowychowania i pracy nad sobą;
- Ukazanie Błogosławieństw Jezusowych jako drogi do doskonałości i szczęścia;
- Wskazanie na konieczność zbawienia w drodze do szczęścia.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Język polski: wartości: prawda, dobro; wiara sacrum i profanum; literatura i kultura a wartości moralne;
- Wiedza o społeczeństwie: etyka życia zbiorowego;
- Podstawy przedsiębiorczości: potrzeby - cele działalności gospodarczej, indywidualne i społeczne; hierarchia potrzeb.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Uczestnictwo w kulturze: kultura prawdy i miłości - *Błogosławieństwa* wobec kultury;
- Wychowanie do życia w rodzinie: miłość - więzią rodziny;

- Edukacja filozoficzna: etyka chrześcijańska - podstawowe założenia i zasady;
- Edukacja prozdrowotna: uwarunkowania podaży i popytu na substancje psychoaktywne; rodzaje tych substancji i ich wpływ na organizm, psychikę oraz rozwój społeczny i duchowy człowieka; przepisy prawa dotyczące używania substancji psychoaktywnych; formy pomocy dla osób eksperymentujących i uzależnionych;
- Edukacja czytelnicza i medialna: kryteria prawdziwości i wiarygodności przekazu medialnego; działalność charytatywna Kościoła;
- Edukacja regionalna - dziedzictwo kulturowe w regionie: kościół lokalny: moja eparchia, moja parafia.

6. Gdy się modlicie

Cele katechetyczne

- Pogłębienie znajomości modlitwy chrześcijańskiej.

Treści

- Istota modlitwy: wyjątkowość i konieczność modlitwy; określenia modlitwy; modlitwa błagalna; wstępowanie ducha do Boga;
- Stopnie i rodzaje modlitwy: modlitwa liturgiczna, kontemplacja, modlitwa serca; ikona treścią modlitwy chrześcijańskiej;
- Miejsce modlitwy: symbol kościoła budynku - zewnętrzny wygląd świątyni, style architektoniczne, wewnętrzny podział świątyni, ikonostas;
- Nieustanna modlitwa: modlitwa Jezusowa, akty strzeliste;
- Niedziela - dzień Kościoła, modlitwy i oddania czci Bogu; niedziela w życiu wspólnoty rodzinnej i parafialnej;
- Duchowe towarzyszenie - dzielenie się doświadczeniem;
- Post drogą do wzrostu duchowego.

Zadania nauczyciela religii

- Zapoznanie z istotą modlitwy chrześcijańskiej;
- Wprowadzenie w rozumienie modlitwy jako wznoszenia swej duszy ku Bogu;
- Ukazanie uświęcającego wymiaru uczestnictwa w liturgii;
- Wskazanie na wagę liturgii niedzielnej w życiu ucznia Chrystusa jako fundamentu duchowości;
- Ukazanie praktyk postnych niezbędnych w dążeniu do świętości;
- Ukazywanie Biblii jako źródła, z którego wierzący czerpią wzorce postaw modlitewnych.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Język polski: ogólne pojęcia kultury: uczestnictwo w kulturze; wartości: sacrum i profanum; mała ojczyzna; modlitwa w literaturze i kulturze;
- Wiedza o społeczeństwie: prawo sprawowania kultu w systemie prawnym.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Uczestnictwo w kulturze: modlitwa w literaturze i kulturze; sacrum w kulturze;
- Wychowanie do życia w rodzinie: znaczenie modlitwy dla rodziny;
- Edukacja filozoficzna: zagadnienia religii i kultu w filozofii;
- Edukacja czytelnicza i medialna: modlitwa w mediach; sztuka sakralna w internecie;

- Edukacja europejska: ochrona dnia świętego w ustawodawstwie europejskim.

7. Rok Kościoła

Cele katechetyczne

- Odnowienie przeżywania roku liturgicznego w kontekście świadectwa chrześcijańskiego.

Zadania nauczyciela religii

- Wprowadzenie w życie liturgiczne rozumiane jako źródło i szczyt życia eklezjalnego; Ukazanie historii i sensu poszczególnych świąt kościelnych i okresów liturgicznych.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Język polski: ogólne pojęcia kultury: uczestnictwo w kulturze; tematy, motywy, wątki: dom, rodzina; okresy roku kościelnego w literaturze i kulturze; wartości: ojczyzna, mała ojczyzna; naród, kultura narodowa i regionalna.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Uczestnictwo w kulturze: okresy roku kościelnego w literaturze i kulturze; zwyczaje regionalne i rodzinne;
- Wychowanie do życia w rodzinie: okresy roku kościelnego w życiu rodziny;
- Edukacja czytelnicza i medialna: przekaz medialny na temat świąt;
- Edukacja regionalna - dziedzictwo kulturowe w regionie: zwyczaje Kościoła Wschodniego związane z rokiem kościelnym;
- Edukacja europejska: okresy roku kościelnego w literaturze i kulturze różnych krajów Europy.

KLASA II LICEUM

ŚWIAT MIEJSCEM ZBAWIENIA

(MISJA CHRZEŚCIJANINA W ŚWIECIE)

Program nauczania religii w klasie II stanowi logiczną kontynuację programu nauczania klasy I. Chrystus działający w swoim Kościele posyła swych wyznawców do świata by świat zbawić i uświęcić. Dlatego ważne jest zwrócenie uwagi z jednej strony na to, jaki jest świat w zamyśle Boga, z drugiej, jaką postawę wobec świata ma kształtować świadek Chrystusa.

W dziale 1 podjęte zostają zasadnicze zagadnienia relacji między Bogiem a światem: świat mówi o Bogu, Bóg mówi o świecie. Uczniowie winni sobie uzmysłowić fakt, że dzieło stworzenia, które trwa wciąż, jest wyrazem miłości Boga. Misja chrześcijan w świecie dotyczy również dzieła stworzenia. Zrozumienie, że Bóg stworzył świat z miłości, że świat stworzony przez Boga był dobry, prowadzi do motywacji, by świat przywrócić Bogu. Jednocześnie postawa taka wiedzie do zasadniczej zgody na świat i uznania go za miejsce zbawienia. Świat szuka Boga, a w duszę ludzką zostało wpisane pragnienie Boga. Pogłębieniem wiedzy na temat form religijności człowieka zajmuje się dział 2.

Ten stworzony z miłości świat, dotknięty grzechem pierworodnym, został przez Chrystusa odkupiony, bowiem *Bóg umiłował świat* tak bardzo, że *Syna swego Jednorodzonego dał* i to nie po to, by świat potępił, lecz zbawił. Dział 3. kontynuuje tę logikę akceptacji świata, bo mimo, że rozpoczyna się od przedstawienia zagadnień związanych z grzechem świata, to jednocześnie przypomina o Nowym Przymierzu zawartym w Chrystusie i przez Chrystusa. Chrystus działa w swoim Kościele, zwołanej przez Siebie wspólnoty uczniów, którym mówi: *Królestwo Boże w was jest* (dział 4). To wierzący - świadkowie Chrystusa muszą, tkwiąc w wydarzeniu Chrystusa, budować Królestwo, które Chrystus założył. Królestwo buduje się przez wierność Chrystusowi, a osiągnie ono swoją pełnię dopiero wtedy, gdy jego Założyciel *przyjdzie sądzić żywych i umarłych* (dział 5). Ostatni dział zawiera tematy wprowadzające w liturgię roku kościelnego, ze szczególnym odniesieniem chrześcijańskiego świętowania do tajemnicy stworzenia.

1. Na początku stworzył Bóg niebo i ziemię

Cele katechetyczne

- Pogłębienie prawdy o Bogu, Stwórcy wszechrzeczy.

Treści

- Świat mówi o Bogu: objawienie naturalne, znaki liturgiczne ze świata stworzonego; tajemnica stworzenia;
- Świat a Opatrzność Boża: świat według Biblii - Bóg mówi o świecie; dobro i piękno świata stworzonego dla człowieka; jedność przebóstwionego świata; aniołowie;
- Zło a Opatrzność: problem zła; opatrzność Boża pośród zła;
- Misja człowieka w świecie: człowiek kapłanem wszechświata; odpowiedzialność za Boże stworzenie; zagadnienia ekologiczne; biblijne modlitwy za świat; konieczność modlitwy za świat; prymat prawdy w świecie.

Zadania nauczyciela religii

- Ukazanie obrazu Boga - Stwórcy i Pana stworzenia.

- Przedstawienie zamysłu Boga wobec świata zawartego w tajemnicy stworzenia;
- Przypomnienie chrześcijańskiej koncepcji zła; wyjaśnienie, że nie ma żadnej odwiecznej przyczyny zła;
- Ukazanie Kościoła jako depozytariusza objawienia Bożego;
- Przypomnienie zasad prawidłowej hermeneutyki tekstów biblijnych.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Język polski: tradycje literackie: konteksty biblijne; gatunki i rodzaje literackie w Biblii; wartości: prawda, dobro, piękno; nauka, wiedza, wiara; odpowiedzialność za świat;
- Biologia: elementy ekologii - bogactwo form świata ożywionego; środowisko naturalne, wpływ człowieka na środowisko i środowiska na zdrowie człowieka;
- Geografia: funkcjonowanie systemu przyrodniczego ziemi - geosfery (zjawiska, procesy, wzajemne zależności, klęski żywiołowe); równowaga ekologiczna a klęski ekologiczne.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Wychowanie do życia w rodzinie: właściwe odniesienie do zwierząt;
- Edukacja filozoficzna: koncepcje początku świata w filozofii; filozoficzne koncepcje zła;
- Edukacja ekologiczna: odpowiedzialność człowieka za świat stworzony, zasady ekologii chrześcijańskiej;
- Edukacja czytelnicza i medialna: kryteria prawdziwości i wiarygodności przekazu medialnego; zagadnienia ekologiczne w mediach;
- Edukacja regionalna - dziedzictwo kulturowe w regionie: religijne zwyczaje związane z siewem, żniwami i uświęcaniem pracy ludzkiej.

2. Życie dla Boga

Cele katechetyczne

- Pogłębienie wiedzy na temat form religii i religijności człowieka.

Treści

- Świat szuka Boga: zjawisko religii, informacja o różnych religiach; Islam - wiara w jedynego Boga;
- Bóg szuka człowieka: Przymierze i objawienie; judaizm, Żydzi - nasi starsi bracia w wierze; dojrzała wiara chrześcijańska, trudności wiary;
- Uniwersalność chrześcijaństwa: chrześcijanie wschodu; chrześcijański kosmopolityzm; różnorodność narodów; ukraińska tradycja duchowa;
- Sekty i nietradycyjne wierzenia: okultyzm, spirytyzm, masoneria; ateizm, mit postępu, ideologie, problem sekt;
- Ekumenizm: zadania świeckich w świecie, działania na rzecz jedności Chrystusowego Kościoła.

Zadania nauczyciela religii

- Przypomnienie wiadomości o różnych religiach i przygotowanie do podejmowania dialogu z nimi;
- Ukazanie podstawowych informacji na temat wiary i towarzyszenie na drodze osiągnięcia dojrzałości wiary;
- Ukazanie uniwersalności chrześcijaństwa;
- Pomoc w pogłębieniu wiedzy o formach religijności, ateizmu i sektach.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Język polski: tolerancja religijna, tradycje literackie: święte księgi religii niechrześcijańskich;
- Historia: różne religie świata; wojny religijne i konflikty na podłożu religijnym; historyczne korzenie chrześcijaństwa; systemy totalitarne wobec chrześcijaństwa;
- Tradycja tolerancji religijnej w Polsce;
- Wiedza o społeczeństwie: prawa chroniące religie w systemie prawnym; zagrożenia ze strony ideologii i sekt; ruchy i ośrodki obrony przed sektami.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Edukacja europejska: tradycje tolerancji w Polsce; niszczycielskie działanie ideologii w dziejach cywilizacji europejskiej;
- Edukacja czytelnicza i medialna: medialny przekaz na temat różnych religii; natura i groźba ideologizacji przekazu medialnego; promocja sekt w mediach;
- Uczestnictwo w kulturze: kultura innych religii: religie Wschodu, islam. Kultura żydowska w Polsce; dialog chrześcijańsko – żydowski; zabytki kultury żydowskiej w regionie;
- Wychowanie do życia w rodzinie: zagrożenie rodziny ze strony sekt.
- Edukacja filozoficzna: filozofia na służbie ideologii;
- Edukacja ekologiczna: skrajny ekologizm jako ideologia niektórych sekt.

3. Tak Bóg umiłował świat

Cele katechetyczne

- Pogłębienie rozumienia i przyjęcia prawdy o Chrystusie ukrzyżowanym, zmartwychwstałym i żyjącym w Kościele, przynoszącym orędzie prawdy i wolności.

Treści

- Człowiek odwraca się od Boga - przestaje rozumieć siebie i świat: stan grzechu, pełna odpowiedzialność za grzech, złamanie przykazań, obraza Boga, konsekwencje grzechu;
- Chrystus - Emmanuel: Chrystus i przymierze; wcielenie i odkupienie; duchowo - cielesny wymiar ludzkiej osoby - Chrystus a godność i wolność człowieka; Chrystus - Sługa; Chrystus żyjący w Kościele; Chrystus jedyną Prawdą (słowo Boże i sakramenty);
- Kult Matki Bożej: Współodkupicielka; nabożeństwa ku czci Maryi - akatyst, mołeben, hymny i pieśni; ikony święt Maryjnych; ikony Bogarodzicy na Ukrainie i w Polsce.

Zadania nauczyciela religii

- Ukazanie prawdy o Chrystusie - Odkupicielu przywracającym człowiekowi jego godność;
- Otwieranie uczniów na postrzeganie życia chrześcijanina w perspektywie śmierci i zmartwychwstania Chrystusa;
- Ukazanie roli Matki Bożej w zbawieniu świata i zapoznanie z kultem Maryjnym w kościele rytu bizantyjskiego ze szczególnym uwzględnieniem UKGK.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Język polski: tradycje literackie: konteksty biblijne, poezja maryjna; wartości: prawda, dobro, piękno; wolność, odpowiedzialność; motyw walki dobra ze złem; Chrystus w literaturze i kulturze.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Uczestnictwo w kulturze: Chrystus i Maryja w kulturze regionalnej; motywy Maryjne w muzyce i sztuce cerkiewnej;
- Wychowanie do życia w rodzinie: integracja seksualna; argumenty biomedyczne, psychologiczne i moralne za inicjacją w małżeństwie; AIDS: profilaktyka, aspekt społeczny i etyczny; znaczenie zdrowej rodziny w dobie AIDS; aborcja - zagrożenia dla zdrowia fizycznego i psychicznego; wymiar medyczny, psychiczny i moralny; zagrożenia życia rodzinnego: eutanazja; człowiek wobec cierpienia, choroby, umierania i śmierci w aspekcie życia rodzinnego;
- Edukacja prozdrowotna: styl życia i jego związek ze zdrowiem i chorobą; koncepcja i cele promocji zdrowia; zdrowie jako wartość dla człowieka i społeczeństwa; zachowania bezpieczne w codziennym życiu; troska o bezpieczeństwo innych; znaczenie profilaktycznych badań medycznych; zachowanie się w chorobie; postawy wobec osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych oraz osób starszych;
- Edukacja ekologiczna: ocena dewiacji skrajnego ekologizmu;
- Edukacja czytelnicza i medialna: prawda i kłamstwo w mediach w odniesieniu do zagadnień ochrony i przekazywania życia;
- Edukacja europejska: ocena europejskich regulacji prawnych odnoszących się do ochrony i przekazywania życia.

4. Królestwo Boże w was jest

Cele katechetyczne

- Uzdolnienie do przyjęcia Chrystusa jako najlepszego wzoru uczestniczącego w radości i nadziei, smutku i trwodze ludzi współczesnych.

Treści

- Wierzący wobec wydarzenia Chrystusa - Odkupiciela świata i człowieka: powołanie; sumienie i hierarchia wartości;
- Człowiek, istota społeczna: relacja pomiędzy miłością Boga, a miłością do bliźniego; zasada ogólna: uniwersalność, wieczność, równość miłości; trudności w zastosowaniu zasady: porządek miłości;
- Wierzący wobec świata: katolicka nauka społeczna - podstawowe dokumenty, opcja na rzecz ubogich; solidarność; zjawiska przełomu wieków; patologie życia społecznego (narkomania, łapówkarstwo); problem kary śmierci; wojna i pokój: problem obrony koniecznej, służby wojskowej; praca i bezrobocie; służba publiczna; służba Ojczyźnie - patriotyzm; kultura i język; powołanie zawodowe; wierzący wobec polityki - zaangażowanie polityczne i społeczne katolików; moralność środków masowej informacji; problematyka integracji europejskiej;
- Człowiek wobec życia - zagadnienia bioetyczne: integracja seksualna, AIDS, antykoncepcja, klonowanie, zapłodnienie *in vitro*; ruchy przeciwko życiu: eutanazja, aborcja, skrajny ekologizm;
- Modlitwa za świat.

Zadania nauczyciela religii

- Wskazanie na Boga - Stwórcę i Dawcę praw moralnych;
- Ukazanie trudności związanych z podjęciem obowiązków dojrzałego członka

społeczeństwa;

- Analizowanie wydarzeń życia społeczno-politycznego w świetle Ewangelii; uczenie krytycznego spojrzenia na bieżące wydarzenia;
- Kształtowanie potrzeby świadczenia o wierze w Jezusa Chrystusa we współczesnych areopagach; prowadzenie do zrozumienia przenikania się religii i kultury;
- Prezentacja nauki społecznej Kościoła jako inspiracji aktywności chrześcijańskiej; wspieranie uczniów w kształtowaniu hierarchii wartości opartej na zasadach społecznej nauki Kościoła;
- Prowadzenie do odkrycia chrześcijańskiego rozumienia tajemnicy życia;
- Zachęcenie do budowania "cywilizacji życia". Dobry przykład;
- Motywowanie do przyjmowania postawy świadka żyjącego wiarą.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Język polski: historia języka polskiego; tematy, motywy, wątki: walka dobra ze złem; wartości: wolność, odpowiedzialność, tolerancja; ojczyzna, mała ojczyzna; naród a społeczeństwo;
- Historia: skutki wojen; historia powstań narodowych i pracy organicznej;
- Wiedza o społeczeństwie: prawo wobec patologii życia społecznego; kara śmierci w systemach prawnych; obowiązek służby wojskowej; zakres obrony koniecznej; problemy pracy i bezrobocia; znaczenie kultury w życiu społecznym;
- Geografia: przyczyny i skutki nierównomiernego rozmieszczenia ludności na Ziemi; problemy demograficzne społeczeństw; współczesne migracje ludności (mobilność); procesy przekształcania sieci osadniczej (wielkie miasta, suburbia, wyludnianie się terenów wiejskich itd.); świat w fazie przemian społecznych, gospodarczych i politycznych; modernizacja, restrukturyzacja, globalizacja; biedni i bogaci współczesnego świata; konflikty zbrojne i inne zagrożenia społeczno-ekonomiczne;
- Podstawy przedsiębiorczości: płaca, jako dochód z tytułu pracy - formy i systemy wynagradzania; płaca nominalna i realna; inne poza pracą źródła dochodów; etyka zawodowa; podatki - sens płacenia podatków; podatki pośrednie i bezpośrednie; podstawowe zjawiska makroekonomiczne - inflacja; cykle koniunkturalne; bezrobocie i sposoby jego ograniczania;
- Wiedza o społeczeństwie: ochrona życia ludzkiego w konwencjach międzynarodowych, Konstytucji i systemach prawnych; postulaty obrońców życia; zagrożenie prawa do życia przejawem rodzenia się totalitaryzmu;
- Biologia: elementy genetyki - zasady inżynierii genetycznej, zastosowanie biotechnologii (np. produkcja ludzkich hormonów przez mikroorganizmy).

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Uczestnictwo w kulturze: kultura wysoka i masowa; wartość języka; język a sposób myślenia i postępowania; szacunek dla języka ojczystego; wartość życia w kulturze;
- Edukacja filozoficzna: moralność, sumienie, wartości w ujęciu różnych kierunków filozoficznych; filozoficzne koncepcje człowieka i ich stosunek do życia ludzkiego;
- Edukacja prozdrowotna: zdrowie jako wartość dla człowieka i społeczeństwa; praca i wypoczynek, aktywne spędzanie czasu wolnego; aktywność ruchowa, zabawa i poczucie humoru a zdrowie; identyfikowanie i podejmowanie ryzyka; zachowania bezpieczne w codziennym życiu; troska o bezpieczeństwo innych;
- Edukacja czytelnicza i medialna: udział mediów w ujawnianiu i tworzeniu patologii życia publicznego; cenzura jawna i ukryta, mechanizmy manipulacji medialnej, obrona przed manipulacją;

- Edukacja europejska: historia idei i procesu integracji europejskiej (od starożytności do współczesności); Europa wartości, duchowy wymiar Europy; przestrzeń europejska - czynniki integrujące i dezintegrujące; Polska i aspiracje proeuropejskie Ukrainy; patologie życia publicznego w krajach europejskich i sposoby przeciwdziałania im. Służba publiczna, służba Ojczyźnie, kultura i język narodowy w zjednoczonej Europie; doskonalenie zawodowe i przeciwdziałanie bezrobociu w krajach europejskich.

5. Ku nowym niebiosom i nowej ziemi

Cele katechetyczne

- Pogłębienie prawd związanych z eschatologią;
- Uzdolnienie do dostrzegania wartości orędzia chrześcijańskiego dla świata.

Treści

- Życie bez końca – eschatologia; niebo i piekło;
- Spotkanie ze śmiercią: Bóg nie zostawia nas w śmierci; oczekiwanie zmartwychwstania umarłych;
- Kościół modli się za zmarłych: parastas, panachyda, dni modlitw za zmarłych podczas roku liturgicznego; ikona zaśnięcia Bogarodzicy;
- Co chrześcijaństwo dało światu, Europie, Ukrainie?;
- Idźcie na cały świat - współczesna działalność misyjna Kościoła;
- Sakramenty społeczne (małżeństwo i kapłaństwo) oraz życie konsekrowane - dar Boga dla świata.

Zadania nauczyciela religii

- Przypomnienie i pogłębienie wiadomości o rzeczach ostatecznych człowieka;
- Otwieranie uczniów na perspektywę eschatologiczną;
- Prowadzenie ku dostrzeżeniu wartości tkwiących w chrześcijaństwie;
- Pomoc w budzeniu postawy wdzięczności za przynależność do Chrystusa.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Język polski: tradycje literackie: konteksty biblijne i antyczne; tematy: miłość, dom, rodzina, śmierć, droga; wartości: prawda, dobro, piękno; sacrum i profanum; wolność, odpowiedzialność;
- Historia: wartości chrześcijańskie w dziejach i we współczesnym świecie; chrystianizacja w perspektywie świata i Europy; związek chrześcijaństwa z dziejami narodu ukraińskiego, integracyjna rola Kościoła w życiu narodowym;
- Wiedza o społeczeństwie: wartości chrześcijańskie we współczesnym społeczeństwie.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Uczestnictwo w kulturze: chrześcijański wymiar kultury, inkulturacja; chrześcijańskie dziedzictwo kultury regionalnej;
- Wychowanie do życia w rodzinie: wartość sakramentu;
- Edukacja filozoficzna: wyróżniki filozofii chrześcijańskiej; życie po śmierci;
- Edukacja czytelnicza i medialna: dorobek chrześcijaństwa w mediach; zapalne punkty historii Kościoła - konieczność obalania mitów;
- Edukacja europejska: chrześcijański fundament kultury europejskiej.

6. Póki mego życia, chcę śpiewać Panu

Cele katechetyczne

- Wprowadzenie w przeżywanie roku liturgicznego - w związku z tajemnicą stworzenia.

Treści

- Komentarze liturgiczne do poszczególnych świąt i okresów.

Zadania nauczyciela religii

- Wprowadzanie w rozumienie symboli, przy pomocy których wyrażamy w liturgii cześć Bogu;
- Ukazanie sensu poszczególnych świąt kościelnych i okresów liturgicznych.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Język polski: ogólne pojęcia kultury: uczestnictwo w kulturze; tematy, motywy, wątki: dom, rodzina; motywy bizantyjskie w kulturze; okresy roku kościelnego w literaturze i kulturze; wartości: ojczyzna, mała ojczyzna; naród, kultura narodowa i regionalna.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Uczestnictwo w kulturze: okresy roku kościelnego w literaturze i kulturze; zwyczaje regionalne i rodzinne;
- Wychowanie do życia w rodzinie: okresy roku kościelnego w życiu rodziny;
- Edukacja czytelnicza i medialna: przekaz medialny na temat świąt chrześcijańskich;
- Edukacja regionalna - dziedzictwo kulturowe w regionie; okresy roku kościelnego w zwyczajach regionalnych i rodzinnych;
- Edukacja europejska: okresy roku kościelnego w literaturze i kulturze różnych krajów Europy.

KLASA III LICEUM

RODZINA MIEJSCEM ZBAWIENIA

(MISJA CHRZEŚCIJANINA W RODZINIE)

Program nauczania religii w klasie III liceum stanowi logiczne dopełnienie materiału i celów z poprzednich lat nauki w liceum. Chrześcijanie pojednani z Chrystusem i między sobą mają być znakiem zbawienia dla całego świata. Świadek Chrystusa umocniony wiarą Kościoła żyje w rodzinie i w rodzinie ma również dawać świadectwo chrześcijańskie. Problematyka rodziny i powołania życiowego jest szczególnie aktualna właśnie w klasie maturalnej, gdy młodzież kończy ważny etap edukacji i zastanawia się nad wyborem drogi. Na problemy małżeństwa i rodziny patrzy się wówczas o wiele poważniej niż dotychczas. Katecheza w szkole ponadgimnazjalnej ma zatem charakter bliższego przygotowania do zawarcia małżeństwa i założenia rodziny chrześcijańskiej.

Program nauczania podejmuje najpierw problematykę powołania życiowego i konieczności rozeznania go. Powołanie jest określane, za Psalmistą, mianem ścieżki życia, którą ma Pan ukazać, a która jest drogą miłości, a więc domaga się wspólnoty (dział 1). Miłość objawiła się w Chrystusie, który przyszedł odnowić obraz Boga w człowieku, dlatego na Chrystusie, jako na skale, chrześcijanin buduje dom swego życia (dział 2). Rodzina i małżeństwo są zamierzone przez Boga i potwierdzone przez Chrystusa, dlatego nauka o przymiotach małżeństwa sięga zarówno do dzieła stworzenia, jak i do nauki Chrystusa (dział 3). Rodzina jest służbą życiu, dlatego problematyka etyki małżeńskiej i wychowania dzieci omawiana jest łącznie i zostaje odniesiona do słów Chrystusa: *Pozwólcie dzieciom przyjść do Mnie* (dział 4). Wreszcie program zwraca uwagę na konflikty i trudności w życiu małżeńskim oraz na pomoc ze strony Chrystusa i konieczność budowania na Nim Kościoła domowego (dział 5). Ostatni dział, wprowadzający w liturgię, ukazuje związek życia rodzinnego z modlitwą i życiem Kościoła. Jest zatem przypomnieniem myśli, obecnej w ramach całego programu dla klasy III, że rodzina jest Kościołem domowym i miejscem zbawienia.

1. Ty ścieżkę życia mi ukazesz

Cele katechetyczne

- Wprowadzenie w problematykę powołania życiowego i chrześcijańskiego powołania do świętości.

Treści

- Powołanie chrześcijańskie, miłość jako źródło powołań
- Człowiek stworzony do miłości; wartość rozmaitych rodzajów miłości w życiu człowieka; przyjaźń;
- Miłość jako źródło planu życia człowieka;
- Osoby powołane w Biblii;
- Rozmaitość powołań w Kościele: powołanie małżeńskie, kapłańskie, mnisze, misyjne, do życia konsekrowanego;
- Maryja - pierwsza powołana;
- Modlitwa o odczytanie własnego powołania.

Zadania nauczyciela religii

- Prezentacja różnorodnych powołań w Kościele;
- Ukazanie miłości jako fundamentu życia chrześcijanina;
- Prowadzenie do odkrycia przez uczniów powołania;
- Pomoc w wyborze właściwej drogi życia;
- Ukazanie człowieka jako istoty społecznej;
- Wprowadzenie we właściwe rozumienie miłości;
- Zachęcanie do modlitwy o odczytanie powołania jako daru Boga;
- Ukazywanie modlitwy jako drogi odczytywania swego powołania.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Język polski: tradycje literackie: konteksty biblijne; tematy, motywy, wątki: miłość; wartości: prawda, dobro; odpowiedzialność.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Uczestnictwo w kulturze: miłość w dziełach kultury;
- Wychowanie do życia w rodzinie: podstawy kształtowania i rozwijania więzi międzyludzkich opartych na empatii; istota miłości i etapy jej rozwoju; rodzaje miłości; kryteria dojrzałej miłości; miłość jako proces dynamiczny;
- Edukacja filozoficzna: miłość w refleksji filozoficznej;
- Edukacja regionalna - dziedzictwo kulturowe w regionie; życie monastyczne, zgromadzenia zakonne w regionie, diecezjalne seminarium duchowne.

2. Zbudować dom na skale

Cele katechetyczne

- Formowanie prawego sumienia.

Treści

- Chrystus ukazujący korzenie ludzkiej godności;
- Formacja sumienia i wezwanie do doskonałości;
- Samowychowanie i praca nad charakterem;
- Hierarchia wartości w życiu rodzinnym;
- Różne formy realizacji czystości chrześcijańskiej: czystość przedmałżeńska, czystość w małżeństwie, celibat, czystość i dziewictwo;
- Zagrożenia życia rodzinnego: homoseksualizm, feminizm, pornografia, egoizm.

Zadania nauczyciela religii

- Towarzystwo na drodze kształtowania prawego sumienia;
- Pomoc w odkrywaniu miłości jako zasady życia we wspólnocie;
- Prezentacja różnych możliwości realizacji charyzmatu miłości w Kościele.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Język polski: tematy, motywy, wątki: miłość, dom, rodzina; wartości: prawda, dobro; wolność, odpowiedzialność, wierność;
- Wiedza o społeczeństwie: hierarchia wartości w życiu społecznym; zjawiska społeczne związane z homoseksualizmem i feminizmem.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Wychowanie do życia w rodzinie: tożsamość człowieka i poczucie sensu życia; wielowymiarowość człowieka: wymiar biologiczny, psychiczny, moralny, religijny, społeczny; rozwój człowieka w kolejnych fazach życia; kryteria dojrzałości; następstwa przedwczesnej inicjacji seksualnej; przedwczesne rodzicielstwo; sposoby szukania pomocy w sytuacjach trudnych; argumenty biomedyczne, psychologiczne i moralne za inicjacją w małżeństwie; choroby przenoszone drogą płciową; znaczenie zdrowej rodziny w dobie AIDS; zagrożenia życia rodzinnego: alkoholizm, narkomania, sekty, samotne rodzicielstwo; zjawisko homoseksualizmu, przyczyny, możliwości pomocy;
- Edukacja filozoficzna: sumienie i wartości w refleksji filozoficznej;
- Edukacja prozdrowotna: styl życia i jego związek ze zdrowiem i chorobą; koncepcja i cele promocji zdrowia; zdrowie jako wartość dla człowieka i społeczeństwa.

3. Co Bóg złączył, tego człowiek niech nie rozdziela

Cele katechetyczne

- Pogłębienie rozumienia wartości małżeństwa i rodziny.

Treści

- Przymioty małżeństwa i rodziny: jedność i nierozzerwalność małżeństwa, sakramentalność małżeństwa chrześcijańskiego, liturgiczne obrzędy sakramentu małżeństwa w Kościele rytu bizantyjskiego;
- Patologie życia małżeńskiego: konkubinat, związki niesakramentalne, zdrada małżeńska.

Zadania nauczyciela religii

- Pomoc w odkryciu Bożego zamysłu względem wspólnoty małżeńskiej;
- Uzasadnienie przymiotów małżeństwa chrześcijańskiego: jedności, nierozzerwalności i sakramentalności;
- Pomoc w przygotowaniu i zrozumieniu symboliki sakramentu małżeństwa;
- Przekazanie obrazu rodziny jako wspólnoty miłości.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Język polski: tradycje literackie: konteksty biblijne. tematy, motywy, wątki: miłość, rodzina, dom, droga; wartości: prawda, dobro; odpowiedzialność, wierność;
- Historia: monogamia w rozwoju historycznym;
- Wiedza o społeczeństwie: prawna obrona rodziny; rozwód i separacja; obowiązek alimentacyjny;
- Geografia: modele rodziny w różnych kulturach;
- Podstawy przedsiębiorczości: wspólnota majątkowa.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Uczestnictwo w kulturze: wierność w kulturze;
- Wychowanie do życia w rodzinie: wartości związane z płciowością człowieka: męskość, kobiecość, miłość, małżeństwo, rodzina, rodzicielstwo; wartość małżeństwa; wybór współmałżonka; dialog i komunikacja w małżeństwie, wierność i zaufanie; zagrożenia życia rodzinnego: separacja, rozwód, zdrada małżeńska;
- Edukacja filozoficzna: cnota wierności w refleksji filozoficznej;
- Edukacja czytelnicza i medialna: media za czy przeciw nierozzerwalności małżeństwa;

- Edukacja regionalna - dziedzictwo kulturowe w regionie: zwyczaje ślubne w kulturze regionalnej;
- Edukacja europejska: zwyczaje ślubne w kulturze narodu ukraińskiego i narodów europejskich.

4. Pozwólcie dzieciom przyjść do Mnie

Cele katechetyczne

- Pogłębienie rozumienia związku *cywilizacji życia* z rodziną i małżeństwem.

Treści

- Powołanie do macierzyństwa i ojcostwa;
- Wychowanie dzieci;
- Chrzest sakramentalny;
- Adopcja;
- Etyka małżeńska.

Zadania nauczyciela religii

- Kształtowanie postawy otwarcia się na przyjęcie życia;
- Pogłębienie znajomości etyki małżeńskiej;
- Ukazanie fundamentu godności życia ludzkiego;
- Zachęcenie do budowania cywilizacji życia;
- Przygotowywanie do podjęcia obowiązków stanu związanych z życiem rodzinnym;
- Przygotowanie do udziału w obrzędach chrztu św. w tradycji Kościoła Bizantyjskiej.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Język polski: tematy, motywy, wątki: miłość, dom, rodzina, ojciec, matka; wartości: prawda, dobro, piękno; wolność, odpowiedzialność;
- Historia: ideały wychowawcze w kontekście historycznym;
- Wiedza o społeczeństwie: prawo i obowiązek wychowania dzieci;
- Prawo adopcyjne.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Uczestnictwo w kulturze: dzieła kultury dla dzieci;
- Wychowanie do życia w rodzinie: biologia prokreacji; psychofizjologia procesów rozrodczych; metody rozpoznawania płodności i ich skuteczność; nauka wybranej metody: owulacyjnej Billingsa, termicznej lub objawowo-termicznej; akceptacja płodności własnej i współmałżonka dla prawidłowej więzi małżeńskiej; metody i środki antykoncepcyjne oraz wczesnoporonne: różnice w działaniu; aspekt zdrowotny, psychologiczny i moralny; skuteczność i skutki uboczne; ojcostwo i macierzyństwo; bezdzietność; adopcja; zastępcze rodzicielstwo; wychowanie dzieci w rodzinie; znaczenie prawidłowych postaw rodzicielskich dla rozwoju dziecka;
- Edukacja prozdrowotna: styl życia i jego związek ze zdrowiem i chorobą; koncepcja i cele promocji zdrowia; zdrowie jako wartość dla człowieka i społeczeństwa; praca i wypoczynek, aktywne spędzanie czasu wolnego; aktywność ruchowa, zabawa i poczucie humoru a zdrowie; troska o bezpieczeństwo innych; korzystanie z pomocy medycznej, psychologicznej i innych form wsparcia; znaczenie profilaktycznych badań medycznych; zachowanie się w chorobie; postawy wobec osób przewlekle chorych i

niepełnosprawnych; osobowe i społeczne umiejętności życiowe niezbędne dla ochrony, poprawy i utrzymania zdrowia;

- Edukacja ekologiczna: ekologiczne (naturalne) metody planowania poczęć;
- Edukacja czytelnicza i medialna: dzieci a media;
- Edukacja regionalna - dziedzictwo kulturowe w regionie: dziecko w kulturze regionalnej;
- Edukacja europejska: dziecko w kulturze narodów europejskich; europejska skarbnica baśni dla dzieci.

5. Bądźcie poddani sobie, kierując się nawzajem bojaźnią Chrystusa

Cele katechetyczne

- Pogłębienie motywacji do pracy nad sobą w kontekście podjęcia zadań małżeńskich i rodzinnych.

Treści

- Przewycięzanie konfliktów w rodzinie: konflikt pokoleń, miejsce ludzi starych w rodzinie, asertywność i czystość w rodzinie;
- Zagrożenia miłości w rodzinie;
- Kościół domowy;
- Rola sakramentu pokuty i pojednania w rodzinie;
- Eucharystia rodziny - sakrament miłości i służby;
- Opieka nad chorymi i potrzebującymi opieki członkami rodziny oraz sakrament namaszczenia chorych w rodzinie;
- Maryja - Matka Św. Rodziny.

Zadania nauczyciela religii

- Ukazanie wartości miłości w życiu indywidualnym i rodzinnym;
- Prowadzenie do odczytania roli Eucharystii, sakramentu pokuty i namaszczenia chorych oraz modlitwy w budowaniu wspólnoty rodzinnej;
- Prezentacja sposobów przewycięzania konfliktów w rodzinie;
- Uwrażliwienie na potrzebę otoczenia opieką ludzi starych i chorych w rodzinach;
- Przekazanie obrazu rodziny jako wspólnoty przebaczenia.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Język polski: tematy, motywy, wątki: dom, rodzina; wartości: prawda, dobro; odpowiedzialność, tolerancja;
- Wiedza o społeczeństwie: pomoc społeczeństwa udzielana osobom starym, chorym i niepełnosprawnym.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Uczestnictwo w kulturze: wątek Św. Rodziny w kulturze;
- Wychowanie do życia w rodzinie: konflikty w rodzinie i ich przyczyny; zasady konstruktywnego rozwiązywania konfliktów; zagrożenia życia rodzinnego: agresja, przemoc;
- Edukacja prozdrowotna: postawy wobec osób przewlekle chorych i osób starszych;
- Edukacja czytelnicza i medialna: konflikt pokoleń i miłość rodzinna w mediach;
- Edukacja regionalna - dziedzictwo kulturowe w regionie: człowiek stary w kulturze

regionalnej;

- Edukacja europejska: miejsce człowieka starego w kulturze narodów europejskich.

6. Dniem i nocą trwajmy przed obliczem Pana

Cele katechetyczne

- Wprowadzenie w liturgię Kościoła domowego.

Treści

- Kościół - wspólnota miłości;
- Liturgia Kościoła domowego w poszczególnych okresach roku kościelnego.

Zadania nauczyciela religii

- Ukazanie konieczności modlitwy w rodzinie chrześcijańskiej;
- Towarzyszenie w nabywaniu umiejętności kreowania życia modlitewnego i liturgii Kościoła domowego.

Korelacja z innymi przedmiotami szkolnymi

- Język polski: tematy, motywy, wątki: dom, rodzina; okresy roku kościelnego w literaturze i kulturze; wartości: ojczyzna, mała ojczyzna; naród, kultura narodowa i regionalna.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi

- Uczestnictwo w kulturze: okresy roku kościelnego w literaturze i kulturze;
- Wychowanie do życia w rodzinie: okresy roku kościelnego w życiu rodziny;
- Edukacja czytelnicza i medialna: przekaz medialny na temat świąt katolickich;
- Edukacja regionalna - dziedzictwo kulturowe w regionie: zwyczaje regionalne i rodzinne związane ze świętami chrześcijańskimi;
- Edukacja europejska: okresy roku kościelnego w literaturze i kulturze ukraińskiej i różnych krajów Europy.

